

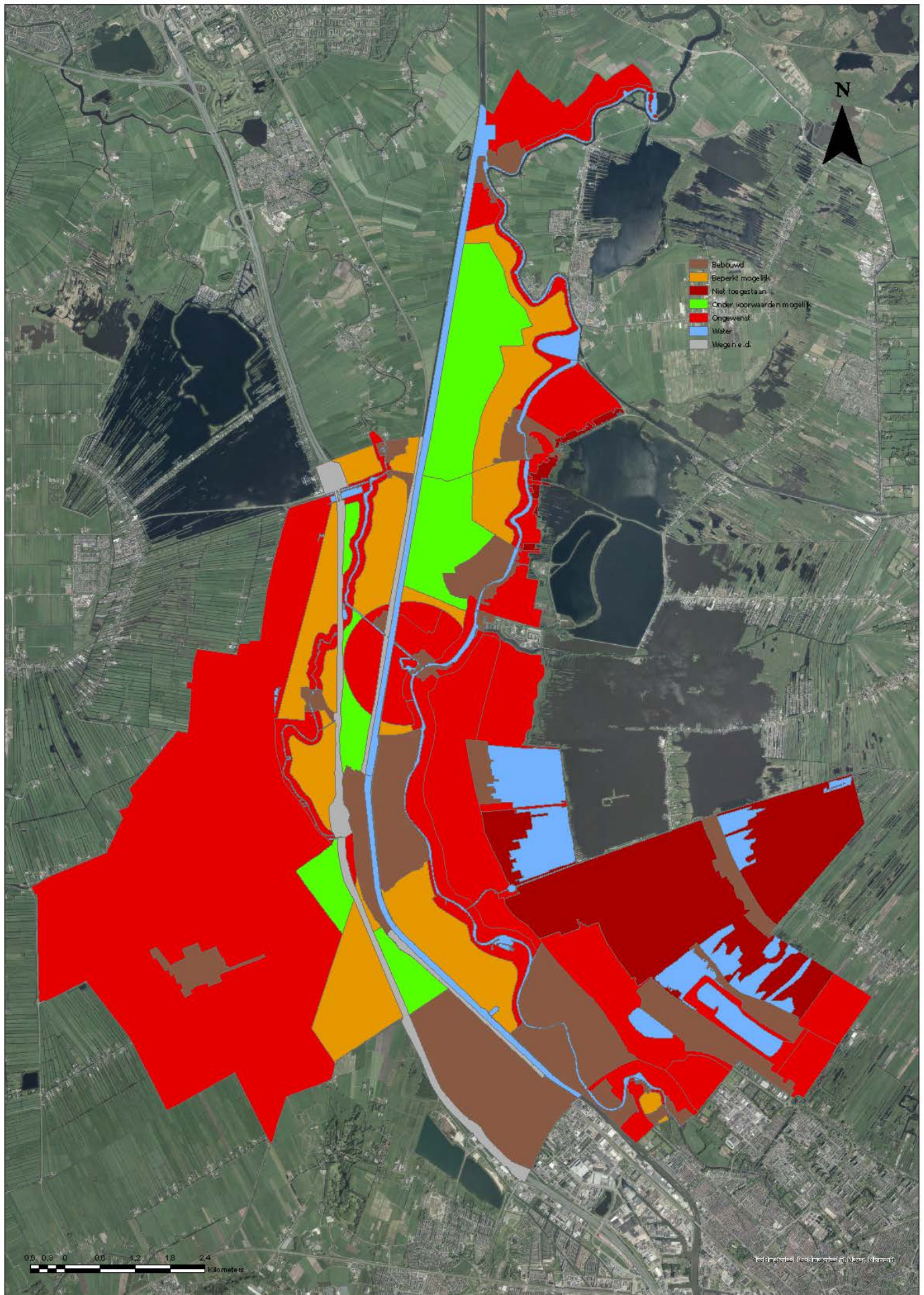


Vastgesteld op 15 december 2020 door de gemeenteraad van Stichtse Vecht
In te zien op www.zonneveldenstichtsevecht.nl

Toelichting op dit document:

- Deze PDF is bedoeld voor het gemeentearchief.
- Het bevat de versie van het beleidsplan zoals het vastgesteld is.
- Het is een weergave van een website: het beeldende online beleidsplan.
- Dit is daarom geen correct opgemaakt document.
- Wanneer er gesproken wordt over 'pagina' en 'klikken voor een uitvergroting' wordt bedoeld op de webversie van die beleidsplan.
- Op de eerste pagina vindt u de **Kansenskaart**, versie van 15 december 2020. Meer informatie over hoe u de kaart kunt duiden, met bijbehorende disclaimers, vindt u op

<https://zonneveldenstichtsevecht.nl/kansenskaart/>



Zonnevelden geven energie - beleidsvisie

Steeds meer mensen investeren in zonne-energie. Het liefst op eigen dak maar dat lukt niet overal. Er is ook meer duurzame opwek nodig om de hoge energieambities te behalen.

Zonnevelden spelen hierbij een rol.

De gemeente nodigt initiatiefnemers uit om vooral in zonnedaken en in beperkte mate ook in grondgebonden zonnevelden te investeren. Bij zonnevelden spelen vele belangen in het buitengebied van Stichtse Vecht. Denk aan de klimaatdoelen maar ook die van individuele inwoners, natuur en landschap, cultuurhistorie, het agrarische karakter, de versterking van de lokale economie. Er zijn ook andere opgaven in de regio U10/U16 voor woningbouw, werken en mobiliteit. Bij een initiatief voor een zonneveld kijkt de gemeente dus niet alleen naar de lokale belangen maar ook naar die van de regio.

Dit beleidskader is vastgesteld door de gemeenteraad op 15 december 2020. Het geeft inzicht in hoe de gemeente de belangen afweegt, waar en hoe een initiatief voor een zonneveld kansrijk is en in welke gebieden het lastig wordt een zonneveld in te passen in het landschap van Stichtse Vecht. Het streven is een passende mate aan zonnevelden waarbij zoveel mogelijk sprake is van win-win situaties. De gemeente geeft ruimte aan zonnevelden zodat een bijdrage aan de Regionale Energie Strategie van 0,1 TWh voor 2030 gerealiseerd kan worden. Dit is mogelijk (volgens de huidige stand der techniek) met ongeveer 100 hectare aan zonnevelden. Daarbij blijft de gemeente tegelijkertijd inzetten op grote en kleine zonnedaken in lijn met de Zonneladder.

Er worden op dit moment geen aanvragen in behandeling genomen voor zonnevelden die meer stroom opwekken dan voor eigen gebruik. Eerst worden de voorwaarden en beoordelingswijze van aanvragen vastgesteld (verwacht: eerste kwartaal in 2021).

Duurzaam samen leven

Nederland wil in 2050 klimaatneutraal zijn en voldoet dan aan het Akkoord van Parijs. Stichtse Vecht wil daar haar bijdrage aan leveren. De gemeente streeft naar volledige duurzame opwek van de eigen energiebehoefte in 2040. Uitloop naar 2050 kan in de praktijk nodig blijken.

Daarom zet de gemeente in op energie besparen, wonen en werken zonder aardgas én duurzame energie opwekken. Samen met 15 andere gemeenten maakt de gemeente afspraken in de Regionale Energie Strategie.

Er is veel ruimte nodig voor de steeds groeiende vraag naar duurzame stroom. De ruimte op daken en andere objecten is onvoldoende, ook als ze vol liggen met zonnepanelen. Als alle huizen energiezuinig zijn en van het aardgas af, blijft er behoefte aan energie. Veel technieken (zoals diepe aardwarmte) zijn nog niet zo ver. Daarom wil Stichtse Vecht ruimte bieden voor zonnevelden.



Karakter van het landschap behouden

De kunst is in het buitengebied te koesteren wat mooi is en tegelijk te ontwikkelen naar een klimaatbestendige toekomst.

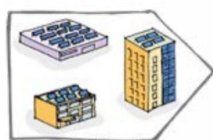
Zonnevelden moeten zorgvuldig worden ingepast. Dit kan alleen als ze passen bij de maat, schaal en karakter van het landschap en natuur van Stichtse Vecht. Dit zonneveldenbeleid houdt rekening met de gemeentelijke waarden op het gebied van landschap, natuur, cultuurhistorie, archeologie, recreatie, bodem en landgebruik. Het beleid past binnen de Trendlijnen waarmee de gemeente de waarden vanuit het verleden doortrekt bij toekomstige ruimtelijke keuzes.



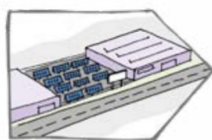
De landelijke Zonneladder volgen

De gemeente hanteert de landelijke Zonneladder uit de Uitvoeringsagenda van de Nationale Omgevingsvisie. *Klik op de afbeelding voor een uitvergroting.*

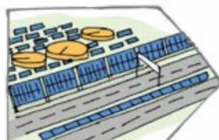
De voorkeur ligt ook in Stichtse Vecht duidelijk op zonnepanelen op daken en gevels. Voor grondgebonden zonnepanelen zijn braakliggende gronden, waterzuiveringen, vuilstorten en de bermen van wegen interessant. Omdat daar echter onvoldoende grond beschikbaar is voor haalbare zonnevelden, is ook een bepaalde mate aan zonnevelden op landbouwgronden nodig. Bij voorkeur op gronden met een lagere agrarische waarde en met meervoudig ruimtegebruik. Na exploitatie wordt de bestemming weer agrarisch. De gemeente wil geen zonnevelden toestaan in natuurgebieden. Ook in de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de landgoederenzône en weidevogelkerngebied is er slechts zeer beperkt ruimte voor zonnevelden. Een zonneveld wordt in die gebieden alleen overwogen op die locaties waar de kernwaarden al niet meer intact zijn en waar zeer zorgvuldige inpassing mogelijk is.



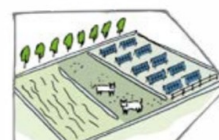
1. Op daken en gevels



2. Op onbenutte terreinen in bebouwd gebied



3. In landelijk gebied (waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, bermen van spoor -en autowegen)

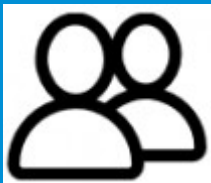


4. Op landbouw- en natuurgronden

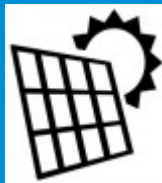
Figuur 2: Voorkeursvolgorde zon-PV



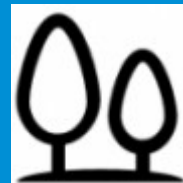
Initiatiefnemers



Omwonenden



Energie&Klimaat



Landschap



Natuur

Hoeveel zonnevelden, hoeveel zonnestroom?

De gemeente streeft ernaar om in 2040 alle energie die we verbruiken duurzaam op te wekken. De gemeente wil haar bijdrage leveren aan de regionale opgave voor voldoende duurzame energie. In het collegeprogramma is afgesproken dat er niet wordt ingezet op windenergie.

Beleid:

- Stichtse Vecht streeft naar 0,1 TWh per jaar duurzaam opwekken in 2030
- Voor 2040 is het streven 0,2 TWh per jaar
- Dit is onder voorbehoud van goede landschappelijke inpassing, bijdrage aan lokaal eigendom, wederkerigheid en realisatie mogelijkheden
- Dit gaat over grootschalige opwek van stroom. In de periode tot 2030 zullen grote bedrijfsdaken én zonnevelden hier een belangrijke rol in spelen.
- Voor het opwekken van 0,1 TWh aan groene stroom in 2030 via zonnevelden, is volgens de huidige stand der techniek ongeveer 100 hectare nodig. Dit staat gelijk aan 150 voetbalvelden en is minder dan 0,1% van het totale oppervlak van de gemeente.
- De gemeente blijft zich vanzelfsprekend ook inzetten voor zonne-energie op zoveel mogelijk bedrijfs- én huishoudelijke daken. Grote zonnedaken tellen mee voor de 0,1 TWh doelstelling.

In dit beleidskader Zonnevelden staat de hoeveelheid op te wekken groene stroom centraal. De gemeente streeft het aantal hectare zonnevelden na dat nodig is volgens de laatste stand der techniek om de doelstellingen te halen, waarbij grote zonnedaken worden meegerekend. Er worden op dit moment geen plafonds of streefwaarden vastgesteld.

De gemeente houdt de regie

De gemeente houdt de regie omdat zij zelf besluit over aanvragen. De **voorwaarden** helpen de gemeente hierbij. Bij een aanvraag is niet alleen een inpassingsplan maar ook een participatieplan is verplicht.

De gemeente stelt begin 2021 een plan op om dit beleid uit te voeren met uitgewerkte voorwaarden en de wijze van beoordeling. Tot die tijd worden er geen aanvragen in behandeling genomen.

LET OP!

De gemeente kan een initiatief voor een zonneveld onderbouwd afwijzen wanneer de gemeente van mening is dat andere belangen teveel worden geschaad en er betere locaties voor handen zijn (**omgeving**).

Zonnevelden in Stichtse Vecht op de kaart

De kansenkaart laat het buitengebied van de gemeente opgedeeld in gebieden zien. In de groene gebieden is een zonneveld over het algemeen kansrijker. In andere gebieden zijn zonnevelden moeilijker in te passen (oranje) of zelfs ongewenst (rood). Ieder gebied krijgt maar 1 kleur. Per concreet initiatief moet in detail naar de locatie gekeken worden en een vergunningtraject doorlopen worden. Een groen-gekleurd gebied bestaat vooral uit kansrijke locaties maar bevat ook kavels die minder of helemaal niet geschikt zijn. Rood-gekleurde gebieden zijn grotendeels ongeschikt, maar ook daar zijn, op beperkte schaal, bijzondere oplossingen denkbaar die aan de bezwaren tegemoet komen. Let op, in Natura2000 zijn zonnevelden helemaal niet toegestaan ('donker'rood).

Toelichting van de kleuren vindt u hierboven onder 'zonneladder' en bij 'omgeving' en 'gebieden'.



Ieder gebied is uniek

Kenmerken, kansen en voorwaarden voor zonnevelden staan per gebied beschreven.



Heeft u plannen voor een zonneveld?

Wellicht heeft u grond, of wilt u investeren op grond van iemand anders. Kijk hier wat u moet doen: procedure, voorwaarden en het verplichte participatieplan.

Inwoners van het buitengebied

De meningen zijn verdeeld over zonnevelden. Sommigen willen graag bijdragen aan het klimaatdoel, ruimte bieden of zelf investeren in een zonneveld, zoeken een nieuwe functie voor de eigen grond. Anderen willen het landschap in huidige vorm behouden, zijn bezorgd over de bodem, natuur, het uitzicht vanuit de eigen woning of voor recreanten.



Verplichte participatie

De gemeenteraad vindt het belangrijk dat inwoners betrokken worden bij een zonneveld. De initiatiefnemer moet een participatieplan opstellen. De **directe omgeving** krijgt invloed op de inpassing. Afspraken kunnen ook bestaan uit verbeteringen voor het omliggende gebied, betaald uit het project (**proces participatie**). Ook streeft de gemeente naar 50% lokaal eigendom. Dit betekent dat inwoners en bedrijven in de gemeente mee kunnen investeren en zeggenschap hebben (**financiële participatie**).

Vanzelfsprekend hebben direct omwonenden en andere belanghebbenden ook recht op formele inspraak zoals bij alle ruimtelijke ontwikkelingen.

Een duurzame toekomst is van belang voor ons allemaal. Doet u mee?

Nieuwsberichten



Gemeente werkt aan beleidskader Zonnevelden



Gespreksavond voor belangstellenden



Nu al meedoen met postcoderoosprojecten in Stichtse Vecht

Zonnevelden

Behoefte aan ruimte voor zonnevelden

Om energie met zonnepanelen op te wekken is ruimte nodig, veel ruimte. De meest voor de hand liggende plek is op daken en bijvoorbeeld boven parkeerterreinen. De afgelopen jaren is het aantal daken met panelen flink gestegen in Stichtse Vecht maar er zijn nog veel oppervlakten in de bebouwde omgeving beschikbaar. In de toekomst zullen we ook panelen zien aan gevels, in ramen en op het wegdek. De gemeente blijft dit stimuleren. Zelfs als we al deze opties gaan benutten, wekken we nog steeds onvoldoende duurzame energie op. Dan zijn zonnevelden (zonnepanelen op stellages in een open veld of op het water) een mogelijk alternatief. Het wordt steeds rendabeler stroom in een zonneveld opstelling op te wekken. Daardoor groeit de vraag naar geschikte gronden voor zonnevelden.

De submenu's geven algemene informatie over zonnevelden. Ze leggen uit waarom de gemeente hier ruimte voor wil geven en welke grenzen ze hier aan stelt. Onder de knop 'omgeving' leest u meer over de zorgvuldige inpassing in de omgeving waar de gemeente grote waarde aan hecht.

Klimaatdoel

Waarom zonnepanelen of zonnevelden?

Er zijn meerdere redenen om voor zonnepanelen of zonnevelden te kiezen:

- ♦ we zijn zeker van stroom als de zon schijnt
- ♦ zonnestroom wordt goedkoper dan fossiele energie
- ♦ zonnestroom kun je aan het net terugleveren
- ♦ toekomstbeeld: meer opslaan in (buurt)accu's, waterstof maken
- ♦ de gemeente draagt haar steentje bij. U ook?

Berekening gemeentelijke energiedoelen en meer over de Regionale Energie Strategie: onderaan deze pagina!



Waarom is duurzame energie noodzakelijk?

De urgentie om over te stappen op duurzame energie, wordt steeds groter want:

- ♦ we zijn afhankelijk van energie in alles wat we doen
- ♦ fossiele brandstoffen raken op (olie, gas en kolen)
- ♦ toevoer uit het buitenland is onzeker
- ♦ gaswinning in Groningen zorgt lokaal voor grote problemen (aardbevingen)
- ♦ fossiele brandstoffen leiden tot klimaatverandering



Het klimaat verandert

- ♦ klimaat verandert door hogere

concentratie CO₂ + andere
broeikasgassen

- de gevolgen van klimaatverandering zijn al zichtbaar: minder landijs, hogere zeespiegel, droogte, overstromingen en stormen brengen mens, dier, ecosysteem in de problemen
- de sociale impact is groot maar ook de maatschappelijke kosten
- daarom is overstappen op duurzame energie op de lange termijn goedkoper
- bijkomend voordeel: meer werkgelegenheid en geld behouden binnen je eigen (regio)grenzen



Stichtse Vecht CO2 reductie

Om klimaatverandering te helpen tegengaan is het nodig dat we:

1. energie besparen
2. stoppen met gebruik van aardgas, olie, kolen
3. warmte en elektriciteit duurzaam opwekken voor woningen, bedrijven, vervoer

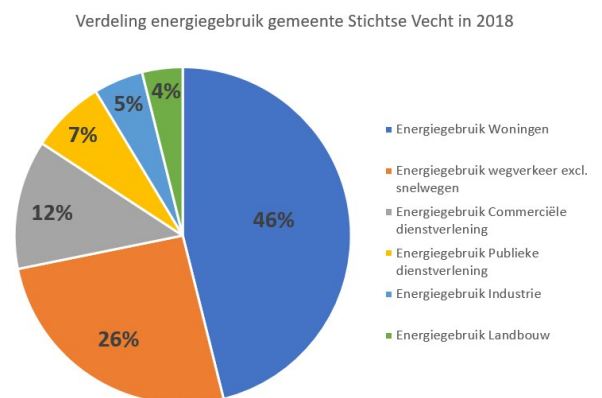
Huidig energieverbruik

Het energieverbruik van Stichtse Vecht in 2018 is bijna 3350 TeraJoule*. De afbeelding toont de energievraag per sector.

Klik op de afbeelding voor een uitvergroting.

Op dit moment gebruiken we ongeveer de helft voor verwarming (vaak gas), een kwart van de energie heeft de vorm van motorbrandstoffen en een kwart is elektriciteit.

*Berekening op basis van Klimaatmonitor Rijkswaterstaat



Panelen op daken is voldoende?

Nee. Panelen op de daken hebben de voorkeur maar zijn niet voldoende.

Onze vraag naar stroom neemt nog steeds toe. Ons leven draait steeds meer op machines, we gaan meer elektrisch rijden, en als woningen van het aardgas afgaan dan hebben ze meer elektra nodig. Ook voor de productie van waterstof is veel stroom nodig. Energiebesparing is daarom van groot belang. Wat je niet verbruikt, hoeft je immers ook niet op te wekken.

Zelfs als ALLE bruikbare daken in Stichtse Vecht worden vol gelegd, wekken we nog steeds maar een klein deel van de energie op die we nodig hebben binnen de gemeente. Daarom zijn ook zonnevelden op de grond én andere vormen van duurzame stroomopwekking nodig.

Hoeveel zonnevelden zijn er nodig?

In 2030 is er 0,1 TWh aan groene stroom (grootschalig opgewekt) nodig als lokale bijdrage aan de regionale energiedoelen. Dit kan opgewekt worden met 100 hectare aan zonnevelden. Dit is gelijk aan 150 voetbalvelden. Grote zonnedaken dragen ook bij aan de 0,1 TWh.

Achtergrond informatie:

De ambitie is om in 2040 de eigen energievraag op het grondgebied van de gemeente duurzaam op te wekken. Zo nodig is er uitloop mogelijk tot 2050. Dit is vastgelegd in het (addendum) collegewerkprogramma Stichtse Vecht 2018-2022 met als titel “Realistisch, concreet en duurzaam”. Deze collegeperiode worden er geen windturbines vergund.

Beleid in het kort:

- De gemeente wil (naast haar eigen energiedoelstelling) ook haar bijdrage leveren aan de regionale opgave voor voldoende duurzame energie.
- De 16 gemeenten in de regio doen naar verwachting een ‘bod’ aan het landelijke klimaatakkoord om 1,8 TWh grootschalig duurzaam op te wekken in 2030.
- Stichtse Vecht streeft naar 0,1 TWh per jaar duurzaam opwekken in 2030.
- Voor 2040 is het streven 0,2 TWh per jaar
- Dit is onder voorbehoud van goede landschappelijke inpassing, bijdrage aan lokaal eigendom, wederkerigheid en realisatie mogelijkheden
- Dit gaat over grootschalige opwek van stroom. In de periode tot 2030 zullen zonnevelden hier een belangrijke rol in spelen.
- 0,1 TWh kan met ongeveer 100 hectare aan zonnevelden worden opgewekt.

- Dit staat gelijk aan 150 voetbalvelden en is minder dan 0,1% van het oppervlak van de gemeente.
- De gemeente blijft zich vanzelfsprekend ook inzetten voor zonne-energie op zoveel mogelijk grote en kleine daken. Grote zonnedaken tellen ook mee voor de 0,1 TWh doelstelling.

Dit zonneveldenbeleid en de hoeveelheid benodigde zonnevelden kan de gemeenteraad worden aangepast als de ervaringen met de eerste zonnevelden, de voortgang van grote zonnedaken of de afspraken binnen de **Regionale Energie Strategie** daar aanleiding toe geven.

Meer over de Regionale Energie Strategie

Het bod van de samenwerkende gemeenten in de U16 bestaat uit de bewezen technieken van zon op grote daken, zon op land en windturbines.

Achtergrondinfo:

In het kader van het Klimaatakkoord werken alle gemeenten samen aan de realisatie van klimaatambities in zogenaamde RES-regio's. 30 regio's in Nederland geven aan hoeveel elektriciteit ze grootschalig en duurzaam kunnen opwekken in 2030. Gemeente Stichtse Vecht behoort tot de RES-regio U16. De ontwerp-RES ligt ter vaststelling aan de raad voor op 29 september 2020. Ook ligt dan het raadsvoorstel voor over de lokale opgave duurzame elektriciteit voor Stichtse Vecht van 0,1 Twh in 2030 en 0,2 Twh in 2040.

Gemeenteraden geven voor de definitieve RES 1.0 zoekgebieden voor duurzame energie aan. Deze dienen in april 2021 gereed te zijn. Gemeente Stichtse Vecht ontwikkelt geen zoekgebieden voor windenergie, maar wel voor zonne-energie. Andere energietechnieken mogen helaas in het kader van de RES (nog) niet meegenomen worden. Ook zonnepanelen op kleine daken tellen niet mee voor de RESdoelen, maar de gemeente blijft hier wel op inzetten.

Opstelling

Verskillende opstellingen

Iedere opstelling heeft eigen voor- en nadelen. De vormgeving moet zo goed mogelijk passen in het landschap. De initiatiefnemer zal daarnaast letten op de kosten van aanschaf, aanleg en onderhoud en de opgewekte hoeveelheid zonne-energie. Schaduwvorming is een belangrijke belemmering evenals funderingseisen. De meeste stroom per dag wordt opgewekt bij een zuidelijke oriëntatie en een hellingshoek van 35 graden. Een betere stroomverdeling over de dag heen krijg je met een oost-west opstelling. Dit is gunstig voor de electriciteitsaansluiting en voor de gespreide opwekking van duurzame energie in Nederland.



Schuin op stellage

Panelen worden meestal in rijen gemonteerd schuin geplaatst op stellages op de grond. De panelen draaien niet mee met de zon. Er is afstand nodig zodat de ene rij geen schaduw werpt op de volgende. Ongeveer de helft van het grondoppervlak is dan met zonnepanelen bedekt. De stellages zijn relatief goedkoop. De opstellingen zijn vaak rond de 2,20 meter hoog. Sommige marktpartijen zijn van mening dat een installatie tot 1 meter hoogte ook mogelijk kan zijn.

Schuin op stellage - hogere opstelling

Een schuine opstelling kan ook uit meer lagen panelen boven elkaar bestaan. Een hogere installatie biedt vaak meer kansen voor natuur en economie.



Zo kan een hogere installatie voordelig zijn voor de kansen op meervoudig ruimtegebruik. De kosten van maaien en de stellage zijn lager. Een grotere afstand tot de bodem en meer zonlicht is gunstig voor de bodemkwaliteit, vegetatie, bodemleven en andere natuurwaarden.

Echter, een hogere opstelling nabij omwonenden en infrastructuur kan als een 'muur' worden ervaren. Aan de andere kant is een hoge opstelling op grote afstand vaak geen probleem. De inpassing in het landschap en impact van de opstelling worden per initiatief bekeken.



Oost-west opstelling

Een mogelijkheid is om de panelen richting het oosten en het westen te plaatsen op een stellage van circa 0,5 meter. Per paneel wek je iets minder stroom op dan bij zuidelijke oriëntatie. Maar je spreidt de opwekking van energie over de dag. Gespreide opwekking van diverse vormen van duurzame energie is goed voor de capaciteit en werking van het elektriciteitsnet. Deze opstelling is alleen mogelijk als de bodem niet geschikt is voor agrarisch gebruik in de toekomst.

Horizontaal boven (agrarische) functie

Een heel ander beeld geeft een hogere horizontale opstelling boven een agrarische functie. De mate van openheid van de opstelling is beeldbepalend. Dit zou in een coulissenlandschap passend kunnen zijn.



Drijvend op het water

Zonnepanelen op water geven deze ruimte een extra functie. Ze kunnen meer stroom opwekken want het water koelt de panelen en reflecteert het zonlicht. Sommige typen draaien ook nog mee met de zon. Leveranciers geven aan dat er 10-25% meer stroom wordt opgewekt.

Draaibare opstelling & fundering

Deze stellage draait gedurende de dag mee met de zon. Er worden meerdere rijen panelen boven elkaar geplaatst. Per paneel wek je meer stroom op. De aanschafkosten zijn hoger en ook moet de fundering stevig zijn. De fundering is wellicht niet geschikt op plaatsen met belangrijke **archeologische waarden** in de bodem.



Omvang

Hoeveel zonnenvelden en hoe groot?

De gemeente zet vanwege het gemeentelijke **klimaatdoel** in op energiebesparing, duurzame warmte, en zonne-energie op alle grote en kleine geschikte daken en andere bebouwde locaties. Dan blijft er nog een flinke energievraag over. Deze kun je met zonnenvelden opwekken.

In Nederland zijn er in de eerste jaren vooral zonnenvelden tussen de 1 en 10 hectare gerealiseerd. Er verschijnen nu ook grotere velden zoals onderaan deze pagina beschreven. Termen als klein- en grootschalig worden gebruikt afhankelijk van de context. Ze zijn niet landelijk vastgelegd. Wat in Groningen kleinschalig is, kan in Stichtse Vecht als grootschalig ervaren worden. Dit hangt ook sterk van het omringende landschap af.

Een hectare....

- is 100 bij 100 meter
- is ongeveer 1,5 voetbalveld
- daarop passen minimaal 2200 panelen (tot zelfs 5000 afhankelijk van de opstelling)
- deze wekken minimaal 600.000 kWh op
- dat is voldoende stroom voor minimaal 175 huishoudens

Voorbeeld bij Leeuwarden (circa 0,5 ha)

Zonnepark Hemriksein is in het voorjaar van 2018 in gebruik genomen

- ♦ ingepast vóór de bestaande bomenrij in een driehoeksvorm
- ♦ binnen een deel van het 'klaverenblad' van de N31
- ♦ verwachte jaaropbrengst is 365.000 kWh
- ♦ voldoende groene stroom voor ongeveer 115 huishoudens



Voorbeeld in Marum (8 hectare)

De afbeelding visualiseert het zonnepark in Marum:

- ♦ bijna 8 hectare
- ♦ 28.500 panelen
- ♦ 7,4 miljoen kWh zonnestroom per jaar

Aan de korte zijde is te zien hoe een graswal de panelen aan het zicht onttrekt. Vanuit de lucht lijkt deze installatie een veel grotere impact te hebben op het landschap dan vanaf de grond.





Zonneveld op Ameland (10 hectare)

Ook in Ameland zijn de panelen aan het zicht onttrokken door middel van een graswal. Andere gegevens:

- ♦ 10 hectare
- ♦ 23.000 panelen
- ♦ 5,6 miljoen kWh zonnestroom per jaar
- ♦ hoogte: 1,80 meter

Voorbeelden: twee grote parken

Emmen – zonnepark Oranjepoort:

- 110.000 zonnepanelen
- 38 hectare
- ruim 30 MWpiek
- stroom voor ruim 9.000 huishoudens
- CO2 reductie: 15.000 ton per jaar
- locatie: tussen twee bedrijventerreinen
- plannen voor omzetting deel van de stroom naar waterstof

Budel – zonnepark Nyrstar:

- 60 hectare
- 44 MWpiek
- stroom voor ongeveer 16.000 huishoudens
- 48 miljoen kWh
- investering: 36 miljoen euro

Subsidie&Netwerk

Rendement halen uit de zon; crux is het stroomnetwerk

Zonnevelden zijn interessant voor wie wil en kan investeren. De grote bottleneck zit hem op dit moment in het elektriciteitsnetwerk. Als een aanvraag voor een zonnenveld is goedgekeurd, kan de netbeheerder extra aansluitcapaciteit gaan verzorgen.

Met name in het noorden van het land zijn gebieden met lange wachttijden voor grotere zonnedaken en zonnevelden.

Prijzen omlaag en investeren binnen de regio

Deze markt is snel volwassen geworden door de vele zonnepanelen geplaatst op daken en ook op land. De prijs per paneel wordt steeds lager. De technieken verbeteren nog steeds waardoor één paneel steeds meer stroom opwekt.

Door lokale installateurs in te zetten, lokale inwoners en bedrijven te laten investeren en geen olie en kolen meer uit het buitenland te kopen, steunen we onze eigen regionale economie.

Subsidies en fiscale regelingen nog wel nodig

Voor een goede rendabele business case is hulp van de overheid noodzakelijk:

- Initiatiefnemers maken vaak gebruik van de landelijke subsidieregeling Stimulering Duurzame Energie (SDE) die voor 15 jaar zekerheid biedt. Ook kan de Energie Investerings Aftrek (EIA) interessant zijn.
- Inwoners kunnen gezamenlijk investeren door een coöperatie te vormen en SDE aan te vragen. De Regeling Verlaagd Tarief (Postcoderoos) (investering terugverdienen via de eigen energierekening) is op dit moment onzeker.
- Wanneer de panelen stroom voor eigen gebruik opwekken, geldt voor kleinverbruikers de komende jaren nog dat je mag 'saldere'. Dit betekent dat je de jaarlijkse opgewekte zonnestroom volledig mag aftrekken van je ingekochte stroom. Kleinverbruikers hebben een netaansluiting van maximaal 3*80 Ampere. In de toekomst ontvang je een lager bedrag voor de stroom die je teruglevert aan het net. Het is verstandig om zoveel mogelijk stroom zelf te gebruiken op het moment dat de zon schijnt.

Grootschalig is niet altijd rendabeler

Bij grootschaliger opstellingen geldt vanzelfsprekend een inkoopvoordeel en het spreiden van de kosten van overhead en kosten van onderhoud.

Maar een groter zonnenveld heeft ook meer of dikkere electriciteitskabels nodig. Dit is van groot belang als de afstand tot het spanningsstation groot is. De projectontwikkelaar houdt hier rekening mee en rekent een gunstige omvang van het zonnenveld uit op die locatie.

Aansluiting elektriciteitsnet is beperkende factor

Zoals gezegd is de business case sterk afhankelijk van de netaansluitingskosten. Deze kosten hangen af van de afstand tot de bestaande aansluitingen en of deze verzwaard moet worden. De netbeheerder MOET de aansluiting realiseren, op kosten van de initiatiefnemer.

Voor de initiatiefnemer maar ook voor de netbeheerder is het gunstig als de opgewekte stroom zoveel mogelijk lokaal wordt benut. Behalve netverzwakingskosten, wordt zo ook transportverliezen voorkomen (schatting: 3%). Vanwege de situatie in de noordelijke provincies, wordt lokale opslag steeds aantrekkelijker. Nieuwe wegen worden gezocht. Stroom kan bijvoorbeeld worden benut voor de productie van waterstof als energiedrager.

Ook in veel gebieden in Stichtse Vecht is de netaansluiting een belangrijk aandachtspunt vanwege de afstand, wat zorgt voor hoge kosten en proceduretijd. Een groep gemeenten en de Provincie Utrecht werken samen met netbeheerder Stedin om te bezien hoe een toekomstbestendig net er uit zou moeten zien ('New Grid on the Block').

De beperkte capaciteit van het net speelt niet alleen voor zonnenvelden maar ook voor grotere zonnedaken. Het komt nu al voor op zeer zonnige momenten dat de zonnesystemen van grotere (agrarische) daken even worden afgesloten van het net omdat ze anders de netspanning teveel zouden beïnvloeden.

Bijkomende voordelen van zon naast financieel rendement

Ook als er in sommige gevallen maar een beperkt financieel rendement is, zijn er diverse andere argumenten om toch te investeren in een zonnenveld:

- ♦ imago, maatschappelijk verantwoord ondernemen
- ♦ werkgelegenheid
- ♦ **participatie van inwoners**
- ♦ zelf ervaring opdoen met zonne-energie
- ♦ doorontwikkeling van zonne-technologie steunen
- ♦ bijdragen aan het **tegengaan van klimaatverandering**
- ♦ minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen

Omgeving

Zonnevelden in het landschap

Waar moet je op letten als initiatiefnemer? Een zonneveld moet zorgvuldig in de omgeving worden ingepast. Dit is niet alleen van belang voor het karakter en de beeldkwaliteit van het landschap, maar ook voor natuur, cultuurhistorie, archeologische waarden, recreatie en de impact op het oorspronkelijke landgebruik in dat gebied. (Zie de knoppen in het submenu).

De gemeente let bij de beoordeling niet alleen op het landschappelijke inpassingsplan dat de initiatiefnemer moet inleveren. Ook wordt gelet op de wijze waarop de omwonenden hierin worden betrokken (zie '[communicatie met omgeving](#)' en '[omwonenden](#)').



Landschap

Unieke positie met uniek landschap

Stichtse Vecht bestaat uit zeer diverse deelgebieden met ieder hun eigen ontwikkelingsgeschiedenis. Het document 'Trendlijnen' beschrijft acht verhaallijnen, namelijk het watersysteem, de rivierdorpen, de veenontginningen, de buitenplaatsen, de waterlinies, de grote infrastructuur, suburbanisatie en het recreatielandschap.

Op deze pagina bespreken wij de impact van zonnevelden op het landschap in algemene zin. Wanneer wij in dit zonneveldenbeleid spreken over 'het landschap beschermen' dan doelen wij op het oorspronkelijke, kenmerkende landschap van dat gebied. Meer hierover kunt u lezen in de bijbehorende [gebiedspagina](#).

Een film vanuit de lucht toont het bijzondere landschap van Stichtse Vecht ([naar film](#)).

Zonnepanelen in het landschap van Stichtse Vecht

De gemeente wil het unieke karakter van het Vechtlandschap, het Groene Hart en de overige buitengebieden zo goed mogelijk behouden. Waar zonnevelden toegestaan zijn, is een goede inpassing noodzakelijk.

Passend bij de maat, schaal en richting van de elementen in het landschap.

Aandachtspunten zijn:

- Soms is er afscherming gewenst vanaf bepaalde zichtlijnen.
- Afscherming onttrekt de panelen uit het zicht maar ook een deel van het achterliggende landschap.
- Hoogte van de opstelling is van groot belang (vanwege uitzicht maar ook bodem en natuur).
- Welk percentage van een gebied tot zonneveld transformeert, ten opzichte van het deel dat onveranderd blijft.

Het landschap krijgt haar karakter door landschappelijke structuren. Met zonnevelden voeg je een landschappelijke structuur toe. De gemeente kijkt mee met iedere initiatiefnemer om de bestaande beeldkwaliteit te behouden of zelfs verbeteren.



Oost-west zichtlijn Heuvelrug Veenweide

Het landschap biedt unieke beelden die niet door iedereen gezien worden. De meeste mensen hebben er (nog) geen kennis van. Deze uitzonderlijke landschapsstructuren verdienen wel bescherming. Een belangrijk

voorbeeld is de zone tussen Maarssen en Breukelen. Dit doorzicht is om twee redenen het beschermen waard:

1. Dit is de eerste landschappelijke en ecologische oost-west verbinding ten noorden van de Rijn. In deze zone is heel goed de 'gradiënt' zichtbaar van het hogere Heuvelrug in het oosten tot de lage veengebieden van het westelijke Veenweidegebied.
2. Ook is alleen hier nog de unieke viervoudige copeverkaveling te zien vanaf de Vecht naar het westen.

Onder andere vanwege deze twee argumenten, zijn er beperkingen voor de inpassing van zonnevelden in de gebieden **Zuidoost van Kortrijk**, **Harde As Zuid**, en **tussen Maarssen en Breukelen**.

Compacte versus open opstelling

De voorkeur is vaak om zonnepanelen zo compact mogelijk te plaatsen. Er wordt dan relatief veel energie opgewekt op een klein oppervlak. Op andere locaties past een meer open opstelling waar het groene karakter zichtbaar blijft. Soms is het mogelijk meer zonnepanelen boven elkaar te plaatsen waarbij de afstand tussen de rijen groter wordt. Zo wordt **meervoudig landgebruik** mogelijk. Denk aan schapen die grazen tussen de panelen. Een andere mogelijkheid is de panelen op een hogere stellage te plaatsen. Je behoudt dan de doorkijk naar het achterliggende landschap. Er zijn kansen voor teelten onder de zonnepanelen. Diverse opstellingen ziet u **hier**.



Verkaveling of infrastructuur volgen

De gemeente eist dat de panelen zo worden opgesteld dat de natuurlijke verkaveling, de infrastructuur of andere natuurlijke lijnen in het landschap worden gevolgd. Dit geeft een rustiger beeld zo dicht mogelijk bij het oorspronkelijke landschap.

Varianten in de opstelling zullen worden bekeken door de initiatiefnemer en de gemeente. Als je zoveel mogelijk stroom wil opwekken per zonnepaneel, dan wordt deze zo goed mogelijk op het zuiden gericht. Het liefst is vooral de voorkant van de panelen in zicht en niet de stelling.

Er zijn situaties waarin een **oost-west opstelling** gunstig is. Per paneel wek je dan minder stroom op maar het gehele zonneveld maakt gebruik van het zonlicht van zonsopkomst tot zonsondergang. Deze spreiding is gunstig voor onze energievoorziening in totaliteit. Voor de bodem(leven) is een oost-west opstelling zeer ongunstig omdat er vaak geen licht meer op valt. (**natuur, landgebruik**). Op waardevolle gronden zal de gemeente geen gesloten opstelling toestaan.



Hoogte

De hoogte van de stellage bepaalt hoeveel het achterliggende landschap zichtbaar is. De hoogte bepaalt ook de afstand tussen de rijen en of er multifunctioneel landgebruik mogelijk is. Op een grotere afstand van de waarnemer, kan de installatie hoger zijn.

Veel voorkomende opstellingen zijn:

- zuidelijke oriëntatie: hoogte kan vanaf 0,5 meter, maar is in de praktijk vaak 2 meter tot zelfs 4 meter hoog
- oost/west-oriëntatie: hoogte van 0,5 tot 2 meter

In algemene zin bieden hoge installaties meer mogelijkheden voor het combineren van kansen voor natuur en economie. Hoge opstellingen zijn beter voor de vegetatie en het daarmee samenhangende leven.

De foto toont een verticale stellage van ongeveer 5 meter. Deze draait mee met de zon. In Nederland zijn dergelijke zonnepalen te zien langs enkele snelwegen, bijvoorbeeld bij een bedrijventerrein of tankstation. Een heel zonnenveld met dergelijke installaties komt in Nederland nog niet voor.



Afscherming met gebiedseigen beplanting

In sommige gebieden (veelal de blokverkaveling op de rivieroever) is er sprake van onregelmatige verkaveling en de slingerende wegen. In andere gebieden is het juist groots en open. Er zijn relatief veel zichtlijnen in het landschap van Stichtse Vecht. Beplanting en hoogteverschil kan een zonneveld aan het zicht onttrekken. Dit dient te passen binnen het landschapstype. Denk aan een rietkraag of een zandwal bedekt met gras. Samen met direct omwonenden besluit de gemeente over de mate waarin de initiatiefnemer de zonnepanelen uit het zicht moet plaatsen.

Soms heeft het de voorkeur het zonneveld niet af te schermen om juist zicht op het open landschap te houden achter en naast de panelen.



Plafonds: hoeveel zonnevelden mogen er in een gebied

De gemeente benoemt een maximale omvang van zonnevelden in het gehele buitengebied. Ook kan de gemeenteraad kiezen voor een plafond per **(deel)gebied**. Deze plafonds gelden voor een bepaalde periode. Daarna wordt er opnieuw over besloten met de kennis en ervaringen van dat moment.

Door een maximum voor deze raadsperiode te kiezen, kunnen inwoners geleidelijk wennen aan het fenomeen zonnevelden en worden ze niet overladen met een groot aantal velden.

dit geldt voor Houten, aanpassen voor Stichtse Vecht:

- Er is een lijst met monumentale bomen waar een kapvergunning voor nodig is.
- Voor andere losse bomen is geen kapvergunning nodig. Het Bomenbeleid zet in op het voorkomen dat bomen worden gekapt voor zonnepanelen.
- Voor bomenrijen met meer dan 20 bomen en bosgebieden vanaf 10 are geldt de Wet natuurbescherming. Deze mogen meestal niet zomaar gekapt worden. Bij kap is er een compensatie-/herplantplicht.



Reflectie van zonlicht

Hinder is mogelijk door reflectie van zonlicht als bij een spiegel. Ook de verkeersveiligheid verdient dan ook aandacht wanneer een grotere installatie nabij een weg wordt geplaatst. De initiatiefnemer moet dit risico vooraf berekenen op basis van de hoek waarop de panelen worden geplaatst, de hoogte van de panelen, en de locatie van mogelijk gehinderden. Het gaat hierbij om direct omwonenden, passanten, verkeer over de weg en vliegverkeer in het geval van grote installaties. Van belang is de stand van de zon die vanzelfsprekend varieert gedurende de dag én het jaar. Moderne panelen zijn voorzien van een laag waardoor de schittering sterk afneemt.



Natuur

Impact van zonnenvelden op natuur

Zonnenvelden hebben impact op natuur. Dit kan positief zijn, bijvoorbeeld dier-of plantsoorten die bescherming vinden onder de zonnepanelen. Hiervoor moeten dan wel de juiste inrichtingskeuzes worden gemaakt zoals hoogte van de zonne-installatie, afstand tussen de rijen en randen van het perceel). De impact kan echt ook (zeer) negatief zijn als diersoorten juist de open ruimte zoeken zoals weidevogels.

Onderzoeksplicht

Een initiatiefnemer moet, ook in de groene gebieden op de kansenkaart, onderzoeken wat de mogelijke effecten zijn van het zonnenveld op:

1. beschermde *soorten* (Wet Natuurbescherming)
2. beschermde *gebieden* (Natura2000 en overig Natuurnetwerk Nederland NNN)
3. Groene Contouren (gewenst Natuurnetwerk Nederland)
4. overige belangrijke natuurgebieden zoals weidevogelkerngebied en -randzone en gemeentelijke natuur

Beoordeling door gemeente en provincie

Op basis van het ingediende onderzoeksrapport beoordeelt de gemeente of er nadere onderzoeken en/of een ontheffings- of vergunningaanvraag noodzakelijk is. De provincie is de partij die een ontheffing of vrijstelling kan verlenen op basis van de natuurtoets. Bij voorkeur nemen initiatiefnemers vroegtijdig contact op met de provincie ([mail](#)).

De initiatiefnemer dient bij haar ruimtelijke onderbouwing een plan in

- ♦ om de negatieve effecten op natuurwaarden te minimaliseren dan wel de natuur te versterken
- ♦ en beschrijft maatregelen die een positieve invloed hebben op flora en fauna die in dat gebied extra bescherming kunnen gebruiken.

Kortom, in àlle gebieden geldt dat de gemeente een initiatief voor een zonneveld beoordeelt op basis van:

- ♦ de verwachte effecten op beschermde soorten en natuurgebieden
- ♦ de verwachte effecten ook op andere soorten en in andere dan natuurgebieden
- ♦ de mogelijkheden om nadelige effecten te voorkómen (zogenaamde mitigerende maatregelen)
- ♦ de mogelijkheden voor compensatie op een ander perceel

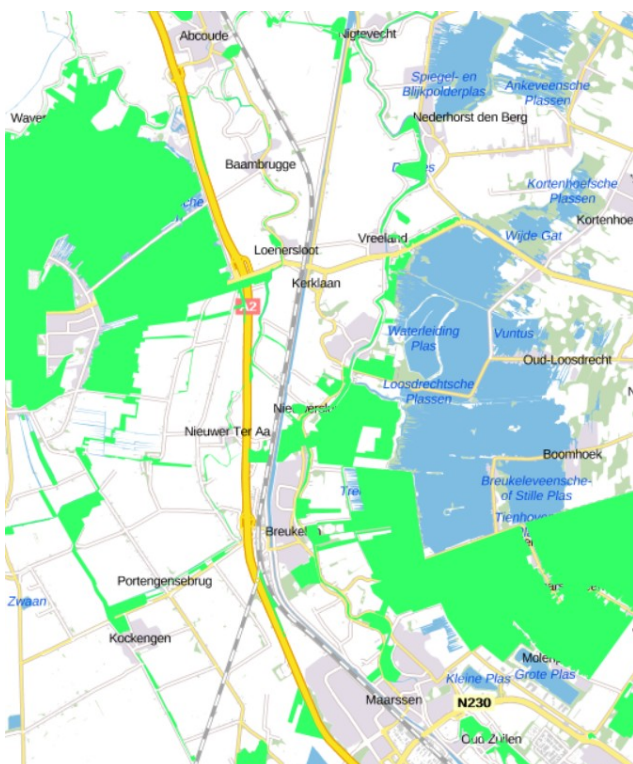
In gebieden aangrenzend aan NNN en Natura2000 wil de gemeente een bufferzone aanhouden van 100 meter tussen het zonneveld en het natuurgebied.

Natura2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Stichtse Vecht

NNN gebieden (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur) zijn samenhangende natuurgebieden. Hierdoor zijn ze beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden zoals verdroging. Ze zijn gevarieerder en er kunnen meer soorten planten en dieren leven. Door natuurgebieden met elkaar te verbinden, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden. Landbouwpercelen binnen NNN zetten agrarisch natuurbeheer in. In principe zijn zonnevelden in NNN niet gewenst tenzij aangetoond kan worden dat er geen verstoring voor flora en fauna te verwachten is. De positie van Groene Contouren wordt toegelicht onderaan deze webpagina.

Natura2000 zijn enkele deelgebieden binnen NNN met een zwaarder beschermde status. Daar willen zowel de gemeente als de provincie geen grondgebonden zonnevelden toestaan.

*Klik op de foto voor een uitvergroting van de NNN gebieden zonder de groene contouren (of klik de gewenste laag aan op de **kansenkaart**).*



Impact verschilt per soort

Welke soort er leeft op en nabij het geplande perceel voor het zonneveld, hangt van vele factoren af. Daarom moeten deskundigen onderzoek doen zowel in het veld als in databanken. Afhankelijk van de aanwezige soorten, spreken de deskundigen hun verwachting uit over de impact van een zonneveld op de natuur op die locatie en het nabije gebied. Er wordt gekeken naar planten, vogels, vleermuizen, andere zoogdieren, amfibieën en reptielen, en ongewervelden (denk aan dagvlinders en libellen).

Voor de ene dier-/plantensoort zorgt een zonneveld voor een duidelijk nadeel. Een belangrijk voorbeeld vormen weidevogels. Vanwege de grote impact op hen, besteden we hier veel aandacht aan op deze pagina. Andere soorten kunnen er juist voordeel bij hebben als fourageergebied zoals voor de een graspieper, scholekster, de merel en zanglijster. Ook muizen en anderen kunnen leven om en nabij zonnevelden.

Een zonneveld heeft dus vrijwel altijd invloed op de natuur. De vraag is of dit een onaanvaardbare invloed is en of er mitigerende of compenserende maatregelen mogelijk zijn.



Voorbeelden van mitigerende en compenserende maatregelen

- Het aanleggen van een strook (een biotoop zoals waterriet) van bijvoorbeeld 15 meter rondom het gehele zonneveld. Het gewas en het beheer ervan moet goed worden gekozen zodat het die soorten steunt die het moeilijk hebben in dat gebied. Een goed beheer van dergelijke stroken kan bijvoorbeeld goed zijn voor muizen, wat weer goed is voor de steenuil als er ook bomen in de buurt zijn. Dergelijke stroken kunnen dienen als verbindingszone tussen gebieden.
- Bij het gebruik van akkers voor zonnevelden, is bijvoorbeeld de patrijs kwetsbaar. Omgekeerd kan het aanleggen van een graanstrook om een zonneveld, weer gunstig zijn voor de patrijs.
- Als de panelenrijen niet te dicht op elkaar staan én niet te dicht op de grond, is er meer kans op een goed bodemleven. Kruidige gewassen kunnen ingezaaid worden.
- De AANLEG van het zonneveld moet buiten het broedseizoen plaatsvinden. In alle jaargetijden is aandacht nodig voor aanwezige dieren nodig zodat graafwerkzaamheden geen nest-, rust- en verblijfsplaatsen verstoren.



Weidevogels

Het aantal weidevogels neemt sterk af. Denk hierbij aan de grutto, kievit, tureluur en scholekster. De afname komt door verlaging van de grondwaterstand, verdergaande intensivering van de landbouw en de natuurlijke predatie op tegenwoordig grote overzichtelijke grasakkers. Door te vroeg maaien gaan nesten verloren en er is te weinig dekking en voedsel voor jonge vogels in de moderne grascultuur. Het maaien half mei valt midden in de eerste geboortegolf van de Grutto.

Door teveel kunst/drijfmest en bij bepaalde grassoorten is er te weinig bodemleven en daarmee te weinig voedsel voor jonge vogels. Ruige mest is juist gunstig voor het bodemleven.

Rol van diverse stichtingen

Er zijn diverse partijen betrokken bij natuurbescherming. Denk aan de Natuurwerkgroep Kockengen, de Agrarische Natuurvereniging en terreinbeherende organisaties zoals Natuurmonumenten. In weidevogelgebieden zorgen deze partijen bijvoorbeeld voor het beschermen van nesten bij bewerkingen van het perceel, zoals ploegen, mesten, zaaien en maaien. Met agrariërs en loonwerkers worden afspraken gemaakt voor weidevogelvriendelijk beheer van gehele percelen. Doel is weidevogels in weidevogelkerngebieden en -randzones te concentreren zodat ze beschermd worden.

Weidevogels en hun kuikens hebben belang bij een hoge grondwaterstand voor hun voedselvoorziening. Een mogelijkheid is daarom het aanleggen van plasdrasstroken. Hierbij maken boeren kunstmatig natte oppervlakken voor weidevogels in hun grasland, vaak aan de slootkant. De oeverzones maaien ze niet of pas later. Dit levert een fourageer- en vluchtgebied op.

Impact zonnenvelden op weidevogels

Hoog opgaande elementen in het landschap zoals bomen, huizen en hoogspanningsmasten vormen ideale broed- en uitkijkposten voor predatoren. Het broedsucces van weidevogels in de nabijheid van opgaande elementen in het landschap is lager (in combinatie met de huidige grootschalige landbouw). Weidevogels mijden daarom deze opgaande elementen.

Het vogelonderzoeksinstituut Sovon Vogelonderzoek Nederland geeft aan dat diverse soorten weidevogels dan ook niet zullen broeden in een zone van 200 à 300 meter van opgaande elementen in het landschap zoals zonnepanelen. Andere durven er wel te broeden maar zullen daar minder succesvol in zijn. Stichtse Vecht wil een veilige strook van minimaal 500 meter aanhouden om de weidevogels extra te beschermen.

De provincie heeft weidevogelkerngebieden en -randzones aangegeven.

Beleid van de gemeente:

- in de kerngebieden zijn geen zonnenvelden toegestaan, met als uitzondering:
 - een onderzoeks-zonnenveld met uitgebreide praktijkmetingen naar de daadwerkelijke impact op weidevogels
 - een zonnenveld aansluitend op de bebouwde omgeving



- ♦ in de weidevogelrandzones zijn zeer beperkt zonnevelden toegestaan. Er moet compensatie plaatsvinden voor weidevogels. Denk aan het verbeteren van de omstandigheden voor weidevogels op een ander stuk grond, bij voorkeur in het kerngebied. Initiatiefnemers overleggen hun voorstel in een vroeg stadium met de gemeente.



Impact afscherming op kleine fauna

Een strook van bijvoorbeeld 15 meter rietland, vochtig hooiland of (in het Vechtgebied) een houtsingel rondom het zonneveld, kan positief zijn voor het huisvesten en beschermen soorten op die locatie. Denk daarbij naast kleine fauna ook aan rupsen, vlinders en libellen.

Een dergelijke afscherming kan tegelijkertijd het zonneveld uit het zicht onttrekken van omwonenden en passanten.

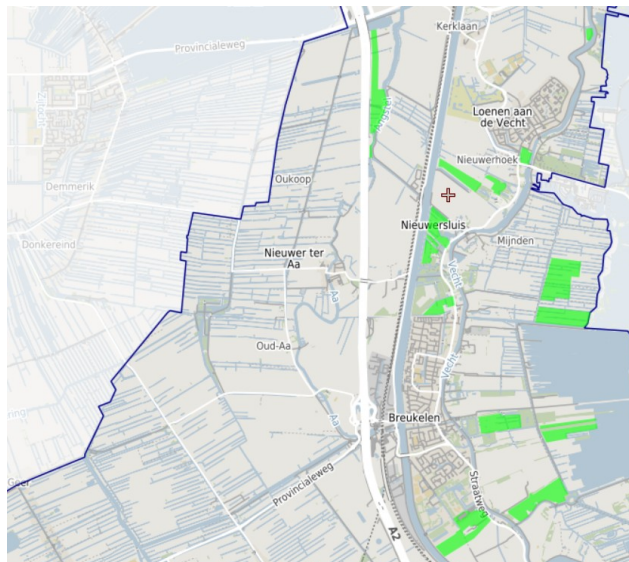
Vanwege veiligheid wordt soms voor een dichte afscherming of zelfs een hekwerk gekozen. Deze verstoort de vrije doorgang voor kleine fauna. De initiatiefnemer dient opties voor te leggen die passen in het landschap en dieren niet of minimaal verstoren.

Zonnevelden helpen nieuwe natuur ontwikkelen? Groene Contouren

Er zijn partijen die van mening zijn dat zonnevelden juist gunstig kunnen zijn voor natuur. De provincie heeft de wens nog 3000 ha natuur te ontwikkelen waar nog geen fondsen voor beschikbaar zijn. Wellicht zijn er mogelijkheden om 15 jaar een zonneveld te exploiteren en met een deel van de winst, een waardevol natuurgebied te creëren na deze periode. De gemeente is eerste aanspreekpunt voor dergelijke plannen.

Lees meer over waar de provincie natuur wil uitbreiden (**Groene Contour**). Groene Contouren zijn de ontbrekende schakels in Natuurnetwerk Nederland. Ter informatie: in U-10 verband wordt er gesproken over het omzetten van Groene Contourgebieden in NNN.

Foto: webkaart gemeente Stichtse Vecht.
*NB er ontbreken enkele kleinere groene contouren zoals in Oud Zuilen en Nigtevecht. Klik voor een uitvergroting op de afbeelding of op de **kansenkaart Zonnevelden***



Cultuurhistorie

Zonnevelden & cultureel erfgoed?

Bij besluiten over initiatieven voor zonnevelden houdt de gemeente rekening met cultuurhistorie. De Vechtzone met haar buitenplaatsen, parken en tuinen, de Hollandse Waterlinies, monumentale gebouwen waaronder molens, erven en de kenmerkende cope-verkaveling in de veenweidegebieden maken deel uit van cultureel erfgoed. Op deze pagina focussen wij ons op de Oude en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de buitenplaatszone en molens met hun biotopen.

Dit beleid voor zonnevelden houdt rekening met de Trendlijnen van de gemeente. Deze beschrijven de ontwikkelingsgeschiedenis van de gemeente met een extrapolatie naar de toekomst. De Trendlijnen vormen de basis voor de op te stellen Omgevingsvisie.

Let op: Nieuwe Hollandse Waterlinie

Er is in de komende periode geen tot zeer beperkt ruimte voor zonnevelden in de Nieuwe Hollandse Waterlinie (inclusief kringen en inundatievelden). Het gebied is roodgekleurd op de kansenkaart, omdat zonnevelden al snel conflicterend zijn met de kernwaarden van het liniegebied. Het is militair erfgoed en het wordt toekomstig Wereld Erfgoed . Heeft u hier toch een zonneveld op het oog? Advies is dit in vroeg stadium te bespreken met de gemeente. De gemeente houdt contact met de provincie. In 2021 is er naar verwachting een afsprakenkader en een gebiedsanalyse voor het zuidelijke deel van Stichtse Vecht beschikbaar.

Let op: Buitenplaatszone Vechtstreek

De buitenplaatsen en hun biotopen bevinden zich in de Buitenplaatszone Vechtstreek. Deze zone is een brede band die van noord tot zuid over de gemeente heen loopt. Delen van de zone zijn op de kansenkaart oranje gekleurd en delen rood. Zonnevelden in deze zone zijn alleen mogelijk waar al sprake is van verstoring van de waarden, en met zeer goede landschappelijke inpassing.

Buitenplaatsen (tuinen, parken, biotopen)

De buitenplaatsen zijn van grote cultuurhistorische waarde en een belangrijke toeristische trekpleister. De buitenplaatsen vormen een landschap, dat is opgebouwd uit particuliere tuinen en parken met productieve gronden (hakhout en agrarisch land). Ze waren vroeger een woonplaats voor rijken die in de zomer Amsterdam en Utrecht ontvluchtten.

Door diverse oorzaken is er op de buitenplaatsen sprake van herbestemming en van meer gebouwen. Gebouwen krijgen regelmatig andere functies (zoals kantoor, hotel, klooster, gemeentehuis). Dit geldt ook voor de tuinen (park, villawijk, een enkel natuurgebied).

Er is veel vraag naar permanente bewoning wat samengaat met tal van andere functies (natuurontwikkeling, toerisme en recreatie, landbouw).

Landgoedbiotopen: sinds eind 18de eeuw zijn veel buitenplaatsen langs de Vecht verdwenen. Deze zijn als biotopen op de kaart aangegeven en vaak in gebruik voor landbouw en/of bewoning. Wel zijn de landgoedbiotopen nog steeds herkenbaar en laten ze onze ontstaansgeschiedenis zien.

De gehele Buitenplaatszone is oranje op de kanskaart, wat betekent dat er zeer beperkt mogelijkheden zijn. Wellicht kunnen er zonnevelden op zeer zorgvuldige wijze ingepast worden (bijvoorbeeld binnen een coulissenlandschap) vanwege de wens: tot een klimaatneutrale buitenplaats te komen (kleine installatie voor eigen gebruik) als financieringsbron om de buitenplaats in stand te kunnen houden

De gemeente zal zich per aanvraag hierover buigen. Meer leest u op de pagina '[vecht/buitenplaatsen/rivierdorpen](#)'.

Foto: Slot Zuilen



Molen(biotopen)

Er zijn regels voor bouwen en aanplanten

nabij molens. Bij een zogenaamde molenbiotoop zijn de grootste aandachtspunten:

- ♦ de vrije windvang: zonder een goede wind toe- en afvoer kan een molen niet goed draaien en malen
- ♦ zicht en beleving
- ♦ de poldermolen als onmisbare schakel in het watersysteem, waarbij sommige molens als hulpgemaal ingezet kunnen worden



Een initiatief voor een zonneveld binnen een molenbiotoop dient zeer goed afgestemd te worden met Stichting de Utrechtse Molens en de gemeente. Zichtlijnen, windrichting, omvang en hoogte van de installatie zijn belangrijke parameters in de besluitvorming. Sommigen zullen vanuit een breder perspectief naar het vraagstuk ‘zonneveld nabij molens’ kijken. Een goed ingericht zonneveld kan ook gezien worden als moderne invulling van de molenfunctie: energie halen uit de atmosfeer (zon in plaats van wind).

Historische vormgeving bodem (geomorfologie)

De cultuurhistorie is gebaseerd op de opbouw van de bodem. Het waren de kenmerken van de bodem die bepaalden waar mensen gingen wonen, en dorpen en steden vormden. Er zijn nog locaties waar dit nog goed te zien is, vaak in de vorm van stroomruggen. De gemeente wil deze vormingsgeschiedenis zichtbaar en ontsloten houden. De bodem mag in ieder geval niet vlak gemaakt worden voor zonnevelden.

Zonneveld nabij de Nieuwe Hollandse Waterlinie?

Zonnevelden kunnen van grote invloed zijn op de openheid die wordt ervaren in de schootsvelden en de beleving van de Waterlinie. In 2018 is onderzocht wat er mogelijk is qua energietransitie zonder dat dit afbreuk doet aan de UNESCO wereld erfgoed nominatie van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dit wordt in 2020 en 2021 nader ingevuld met een afsprakenkader (tussen de 4 deelnemende provincies) en lokale gebiedsanalyses.

Heeft u een initiatief voor een zonneveld binnen de schootsvelden of inundatiegebieden van de NHW? In het algemeen is de kansrijkheid laag, tenzij op de beoogde locatie sprake is van een verstoring van de kernkwaliteiten, waarbij de komst van het zonneveld tot een verbetering zou leiden.

Het advies is dat u vroegtijdig in gesprek gaat met de gemeente (die met de provincie in contact is). Meer informatie leest u hieronder.

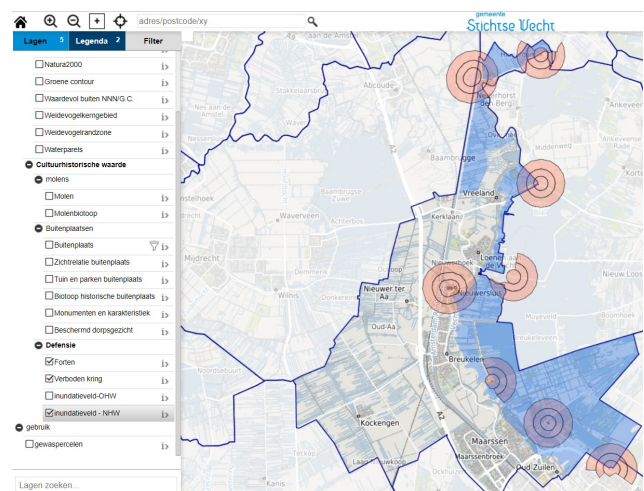
Nieuwe Hollandse Waterlinie

In Stichtse Vecht liggen de volgende delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie:

- Fort Tienhoven
- Fort Nieuwersluis
- Werk bij Maarsseveen

Net buiten de gemeentegrenzen liggen verschillende forten waarvan de schootsvelden en inundatievelden deels binnen de gemeente vallen.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie was lange tijd het 'geheime wapen van Nederland'. De forten, inundatievelden en schootsvelden zijn van groot cultuurhistorisch belang. Binnen de schootsvelden is de openheid en een beperkte hoeveelheid bebouwing een kernkwaliteit, evenals het groene en landelijke karakter van de inundatiekommen.

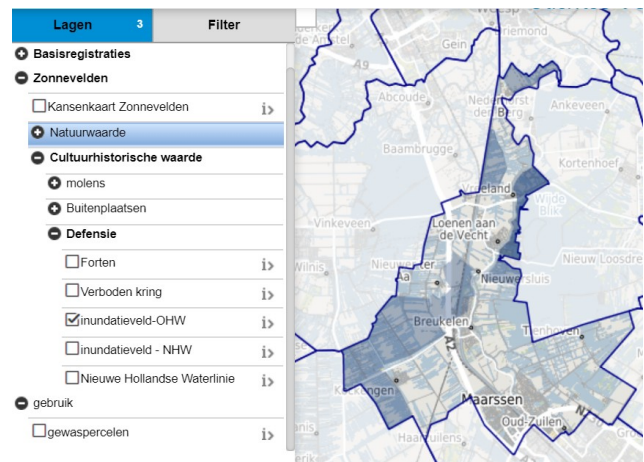


Van belang is niet alleen het beschermen maar ook ontwikkelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals blijkt uit het document **kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinie**.

Klik op de foto voor een uitvergroting of **ga naar de kaart**.

Oude Hollandse Waterlinie

Ouder, minder opvallend en daarom minder bekend is de Oud Hollandse Waterlinie (OHW) die loopt van Muiden naar Gorinchem. Binnen Stichtse Vecht loopt de OHW van Nieuwersluis over Nieuwer ter Aa richting Woerden. Om de forten zichtbaar te maken op de foto zijn de kringen getoond hoewel de Kringenwet pas van kracht ging in de tijd van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Beide linies zijn aanklikbaar in de legenda van de **kansenkaart** onder cultuurhistorie.



Kernkwaliteiten en verboden kringen

De Kringenwet uit 1818 beperkte bebouwing rond schootsvelden. Zo mocht in de binnenste kring van 300 meter rond een (belangrijk) verdedigingswerk alleen in hout worden gebouwd. In de middelste kring van 600 meter mocht tot 50 cm hoogte met steen worden gebouwd, daarboven moest het brandbaar materiaal zijn. In de buitenste kring, 1000 meter rond een verdedigingswerk, waren stenen bouwwerken toegestaan, maar bij oorlogsdreiging konden ze zonder meer worden afgebroken. De Waterlinie vormde een scheiding tussen het westen (economische en bestuurlijke hart) en het oosten van Nederland. De natuurlijke landschappelijke ondergrond vormde de basis voor de aanleg van het ingenieuze inundatiesysteem.

In 1963 is de wet ingetrokken. De 'verboden kringen' van 300, 600 en 1000 meter rondom het fort worden nog wel benut bij het afwegen van bouwaanvragen.

Wel of geen zonneveld binnen de kringen?

Zonnepanelen binnen de verboden kringen en de inundatievelden zijn niet wenselijk. Er wordt vanwege de energietransitie wel gezocht naar mogelijkheden waarbij er geen (significante) aantasting is van de kernkwaliteiten zoals 'openheid'.

De vraag is of en waar een goede inpassing mogelijk is zodat panelen de ruimtelijke kwaliteit en eigenheid van het Waterlinielandschap niet aantasten. De vraag wordt door partijen gesteld of zonnepanelen de beleving van de schootsvelden in het landschap waar mogelijk kunnen versterken?

Voorlopig geeft de provincie aan dat hier geen ruimte voor is. De gebieden zijn daarom op dit moment op rood geplaatst op de kansenkaart. Op het moment dat zich een initiatief voordoet, kunnen deskundigen van diverse disciplines (erfgoed, landschap, duurzaamheid) zich hierover buigen om te zien of er op die specifieke locatie sprake is van een uitzonderingssituatie.

Rapport 'Energietransitie en Cultureel Erfgoed' (dec 2018)

De teksten hieronder beschrijven wat er in het rapport uit 2018 staat. Echter, het afsprakenkader en lokale gebiedsanalyses in 2021 zijn nodig om meer duidelijkheid te krijgen over mogelijkheden voor zonnevelden in het Unesco gebied in de toekomst.

Onderzocht in 2018 zijn de mogelijkheden voor energielandschappen in combinatie met de gewenste nominatie tot Werelderfgoed. Gesprekken zijn gaande tussen diverse partijen of en hoe zonnevelden ingepast kunnen worden zonder afbreuk te doen aan de cultuurhistorische waarde.

Het rapport uit december 2018 geeft nog geen uitsluitsel. Beschreven wordt dat het linielandschap hier sterk beleefbaar is:

“Rivierenlandschap (de Vecht), nat gebied met open, weids karakter en smalle slotenverkaveling. Het linielandschap is hier gaaf behouden met veel sloten, plassen en grasland. Het contrast tussen veilig en onveilig is sterk beleefbaar. Duidelijke relatie forten, accessen, houten huizen en verboden kringen open. Er is potentie voor windenergie en biomassateelt en voldoende ruimte voor zonnevelden.”

Een belangrijk uitgangspunt voor de ‘beoordelaars’ van zonnevelden i.r.t. de Nieuwe Hollandse Waterlinie is dat de visuele integriteit van de waterlinie niet wordt aangetast.

“‘Visuele integriteit’ betekent dat dit erfgoed visueel niet wordt weggedrukt of gemarginaliseerd door latere toevoegingen, ongeacht of die binnen of buiten de begrenzing van het werelderfgoed gesitueerd zijn.”

Verder wordt uitgelegd dat het de leesbaarheid van de hoofdverdedigingslijn ten goede komt als de ‘veilige zijde’ er zichtbaar anders uitziet dan de ‘onveilige’. Er is daarom juist wel ruimte voor zonnevelden aan de veilige (vaak noord/westelijke) zijde van de linie:

“Het behouden van de leesbaarheid van de overgang van veilig naar onveilig betekent juist dat er aan de veilige zijde veel mogelijk is bij het inpassen van nieuwe functies. Zonnevelden contrasteren al snel met de natte open gebieden van de onveilige zijde en behouden daardoor de leesbaarheid.”

Verder staat er expliciet dat je nooit aan beide zijden van de hoofdverdedigingslinie dezelfde aanpassing mag doen (bijv beide zijden zonneveld) omdat je juist het contrast wil benadrukken. Ook als dat contrast nu nog niet zichtbaar is.

Aan de ‘onveilige zijde’ zijn er ‘gave gebieden’. Dit is van belang voor de gemeente Stichtse Vecht omdat er kritischer naar ontwikkelingen in deze gebieden wordt gekeken:

“De Kringenwet heeft ervoor gezorgd dat een aantal delen van de onveilige zijde en het inundatiegebied zo goed als onaangetast zijn gebleven. In het hoofdstuk ‘karakterisering en onderzoekslocaties’ zijn het Noordelijk veenweidelandschap, het Vechtplassengebied en het landschap van de grote rivieren aangewezen als zeer gaaf. Het inpassen van energie betekent hier vooral het behouden van de Outstanding Universal Value die nog alom aanwezig is.”

Onderscheid tussen inundatiegebieden en schootsvelden:

Behoud de voorstelbaarheid van inundatie van de onveilige zijde

- ♦ *Plaats geen elementen die niet overstroomd kunnen worden*
- ♦ *Pas het landschap niet dusdanig aan dat het overstromingsprincipe niet meer werkt*

Behoud het overzicht binnen het schootsveld

- ♦ *zorg dat energieopwekking het uitzicht vanaf de HVL niet blokkeert, let hierbij op de drie zones van de verboden kring*

Behoud de leesbaarheid van de relatie tussen verdedigingswerk en het landschap van de onveilige zijde

- ♦ *Let bij het inpassen van zonnevelden zichtbare relaties blokkeer deze niet*

Er staat ook:

‘In kleine hoeveelheden en goed ingepast liggen er binnen de onveilige zijde ook mogelijkheden voor zonnevelden. Dichtbij de hoofdverdedigingslijn zorgen zonnepanelen door hun hoogte en gebrek aan transparantie voor verlies van openheid en overzicht van het schootsveld. Verder van de HVL af kunnen zonnevelden, met een hoogtebeperking, plaatsing op een manier waardoor het doorzicht vanaf de HVL behouden blijft en met een afscheidingen passend bij het plaatselijke landschap, ingepast worden.’

Pagina 49 van het rapport geeft aan, voor wat betreft het Vechtplassengebied, dat in inundatiegebieden wel mogelijkheden zijn voor zon, maar niet langs de onveilige zijde van de hoofdverdedigingslinie.

Langs moderne infrastructuur wordt wel ruimte voor inpassing gezien met neutrale of positieve impact op de kernkwaliteiten.

Archeologie

Archeologie en bodemopbouw: sporen in de bodem

Er liggen op diverse plaatsen waardevolle sporen in de bodem. Die geven een stuk van de verre historie weer van de gemeente Stichtse Vecht. Een deel van de sporen van het verleden is bovengronds zichtbaar, zoals de Hollandse Waterlinie (beschreven bij **cultuurhistorie**). Maar een ander deel van het verleden ligt voornamelijk nog verborgen in de bodem.

Voor het funderen van een zonnenveld is het noodzakelijk te weten wat de archeologische waarde in de bodem is. De rekken waar de zonnepanelen op staan moeten immers stevig vastgezet worden, in of op de bodem.

Archeologie in Stichtse Vecht

De bodem laat de historie van Stichtse Vecht zien. De vorming van stuwwallen, dekzand, veenvorming, de invloed van rivieren, de invloed van mensen met hun bewoning en oorlogen, enzovoorts.

De kenmerken van bodem bepalen waar mensen gingen wonen. Vooral in de vorm van stroomruggen is dit nog goed zichtbaar. De gemeente wil deze vormingsgeschiedenis zichtbaar en ontsloten houden. De bodem mag in ieder geval niet vlak gemaakt worden voor zonnenvelden.

Zeer zichtbaar zijn de vestingwerken van de Oude en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Met daarbinnen de forten verbonden door een systeem van dijken, watergangen en inundatiekommen. Veel van deze linies zijn in de Tweede Wereldoorlog (weer) gebruikt, zowel door de Nederlanders aan het begin van de oorlog als door de Duitsers in latere jaren. Er werden op de forten kazematten, bunkers, loopgraven, commandoposten, stellingen en mangaten aangelegd. In archeologische zin worden vooral diverse typen loopgraven, mangaten en schuilplaatsen verwacht, met sporen van slagvelden en schermutselingen of beschietingen. [bron: ikme.com]

Nationale regelgeving

Het Nederlandse 'bodemarchief' is via de – Wet op de Archeologische Monumentenzorg – beschermd.

In deze wet is vastgelegd dat archeologisch waardevolle resten in de bodem moeten worden behouden (in situ). Als het bodemarchief door toekomstige graafwerkzaamheden dieper dan

30 cm verstoord zal worden, is archeologisch onderzoek volgens de – Wet op de Archeologische Monumentenzorg – verplicht. Bij gemeenten geldt hiervoor een vrijstelling van 100 vierkante meter verstoring waar binnen geen archeologisch onderzoek nodig is. Hierop kan binnen de gemeente een uitzondering worden gemaakt, als men een eigen Archeologische Beleidsadvieskaart heeft. Informeer daarom altijd bij de gemeente of een archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Als dit zo is, zal het 'bodemarchief' archeologisch onderzocht moeten worden om zodoende de waarde hiervan te kunnen vast stellen.

Grenswaarden onderzoeksplicht & vrijstelling

De archeologische maatregelenkaart beschrijft archeologische terreinen en gebieden met een archeologische verwachtingswaarde. Er zijn 5 archeologische categorieën met verschillende vrijstellingseisen voor onderzoek:

- ♦• Categorie 1: archeologisch rijksmonument. Geen enkele verstoring in de bodem toegestaan zonder monumentenvergunning (in bestemmingsplan Archeologie 1 + aanduiding BM)
- ♦ Categorie 2: terrein van archeologische waarde. Verstoringen groter dan 100m² en dieper dan 0,5m –maaiveld zijn onderzoeksplichtig (in bestemmingsplan Archeologie 1)
- ♦ Categorie 3: gebied met hoge archeologische verwachting. Verstoringen groter dan 500m² en dieper dan 0,5m –maaiveld zijn onderzoeksplichtig (in bestemmingsplan Archeologie 2)
- ♦ Categorie 4: gebied met gematigde archeologische verwachting. Verstoringen groter dan 5000m² en dieper dan 1,0m –maaiveld zijn onderzoeksplichtig (in bestemmingsplan Archeologie 3)
- ♦ Categorie 5: gebied met lage of geen archeologische verwachting. Alleen onderzoek bij m.e.r.-plichtige projecten en projecten die onder de tracéwet vallen

Onderzoeksplicht in 5 stappen

Bij een onderzoeksplichtig project, worden de volgende stappen doorlopen:

1. Archeologisch bureauonderzoek
2. Archeologisch booronderzoek verkennend
3. Archeologisch booronderzoek karterend
4. Proefsleuvenonderzoek
5. Opgraving

Bij kleine plangebieden worden stappen 1, 2 en 3 soms gecombineerd uitgevoerd. Voor stappen 2 en 3 is een Plan van Aanpak vereist, voor stappen 4 en 5 een Programma van Eisen. Na iedere stap wordt door het bevoegd gezag (Rijk op rijksmonumenten, gemeente op

alle overige terreinen) beoordeeld of een vervolgstap noodzakelijk is. Het bevoegd gezag beoordeelt ook PvA's en PvE's.

Informatie aanleveren

Om aanvragen goed te kunnen beoordelen volgt uit het bovenstaande dat stukken moeten worden aangeleverd waaruit blijkt:

- ♦ Op welke locatie de bodem wordt verstoord
- ♦ Over welk oppervlak dat gebeurt
- ♦ Tot welke diepte dat gebeurt

In de praktijk gaat dit om kaartmateriaal waarop staat waar verstoord wordt en om doorsnedes van bijvoorbeeld funderingen waaruit de diepte van de verstoring blijkt.

Fundering zonneveld en waterpeil - onderzoeksplicht?

De zorg bij zonnevelden gaat over 2 zaken: fundering in de bodem (doorboring) wijziging van het waterpeil (water beschermt archeologische waarden)

♦

Het archeologie- en bodembeleid bepaalt of er nader onderzoek nodig is bij een initiatief voor een zonneveld. Dit hangt af van de archeologische verwachtingswaarde en of er een status als Rijksmonument is. Meer informatie vindt u onder de 'lees meer' knop. Van belang is de oppervlakte en diepte van de mogelijke verstoring door het zonneveld.



Wanneer voor de zonne-installatie een systeem wordt gekozen met ondiepe fundering of alleen bovengrondse bevestiging, en als de waterhuishouding en het waterpeil niet wijzigen, dan hoeft archeologie in de bodem geen belemmering te zijn. Een gesprek hierover met de gemeente is echter altijd noodzakelijk.

Foto: dit type zonne-installatie vergt een stevige fundering.

Nationale regelgeving

Het Nederlandse 'bodemarchief' is via de – Wet op de Archeologische Monumentenzorg – beschermd. In deze wet is vastgelegd dat archeologisch waardevolle resten in de bodem

moeten worden behouden (in situ). Als het bodemarchief door toekomstige graafwerkzaamheden

dieper dan 30 cm verstoord zal worden, is archeologisch onderzoek volgens de – Wet op de Archeologische Monumentenzorg – verplicht. Bij gemeenten geldt hiervoor een vrijstelling van 100 vierkante meter verstoring waar binnen geen archeologisch onderzoek nodig is. Hierop kan binnen de gemeente een uitzondering worden gemaakt op basis van de gemeentelijke Archeologische Beleidsadvieskaart.

Informeel daarom altijd bij de gemeente of een archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Als dit zo is, zal het ‘bodemarchief’ archeologisch onderzocht moeten worden om zodoende de waarde hiervan te kunnen vast stellen.

Informatie aanleveren

Om aanvragen goed te kunnen beoordelen volgt uit het bovenstaande dat de initiatiefnemer aan de gemeente stukken moet aanleveren waaruit blijkt:

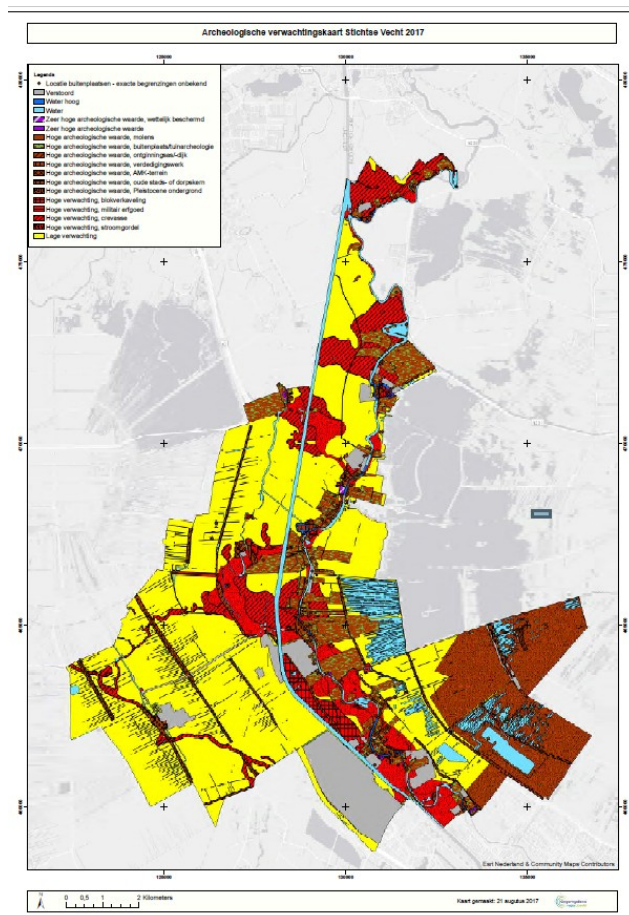
- Op welke locatie de bodem wordt verstoord
- Over welk oppervlak dat gebeurt Tot welke diepte dat gebeurt

In de praktijk gaat dit om kaartmateriaal waarop staat waar verstoord wordt en om doorsnedes van bijvoorbeeld funderingen waaruit de diepte van de verstoring blijkt. De onderzoeken moeten uitgevoerd worden door gecertificeerde bedrijven en volgens de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie op het moment van aanvraag. Kaarten die inzicht bieden

Geïnteresseerden en initiatiefnemers kunnen de volgende kaarten en documenten bekijken.

Vastgestelde kaarten en documenten uit 2010 (exclusief Nigtevecht):

- **archeologische verwachtingenkaart** (PDF, gemeente exclusief Nigtevecht)
- **archeologische verwachtingenkaarten per deelgebied** (aanklikbare lijst met kaarten, 2010)
- **rapport bij de archeologische verwachtingen- en beleidsadvieskaarten** (PDF, 2010)



Conceptdocumenten uit 2017:

conceptrapport actualisatie archeologiebeleid (pdf, 2017)

concept archeologische beleidsadvieskaart (pdf, 2017)

overig:

- ♦ **Indicatieve Kaart Militair Erfgoed**

(website met online kaart)

Nationale regelgeving

Het Nederlandse 'bodemarchief' is via de – Wet op de Archeologische Monumentenzorg – beschermd.

In deze wet is vast gelegd dat archeologisch waardevolle resten in de bodem moeten worden behouden (in situ). Als het bodemarchief door toekomstige graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm verstoord zal worden, is archeologisch

onderzoek volgens de – Wet op de Archeologische Monumentenzorg – verplicht. Bij gemeenten geldt hiervoor een vrijstelling van 100 vierkante meter verstoring waar binnen geen archeologisch onderzoek nodig is. Hierop kan binnen de gemeente een uitzondering worden gemaakt, als men een eigen Archeologische Beleidsadvieskaart heeft. Informeer daarom altijd bij de gemeente of een archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Als dit zo is, zal het 'bodemarchief' archeologisch onderzocht moeten worden om zodoende de waarde hiervan te kunnen vast stellen.

Grenswaarden onderzoeksplicht & vrijstelling van de gemeente Stichtse Vecht

De archeologische maatregelenkaart beschrijft archeologische terreinen en gebieden met een archeologische verwachtingswaarde. Er zijn 5 archeologische categorieën met verschillende vrijstellingseisen voor onderzoek (**bron**):

- ♦ Categorie 1: zeer hoge archeologische waarde/ beschermd rijksmonument.
Geen enkele verstoring in de bodem toegestaan zonder monumentenvergunning van de Rijksoverheid
- ♦ Categorie 2: hoge archeologische waarde. Toegestane maximale omvang bodemingreep: oppervlakte kleiner dan 50 m²; diepte maximaal 0,30 m waarbij 3 uitzonderingen gelden
- ♦ Categorie 3: gebied met hoge archeologische verwachting. Toegestane maximale omvang bodemingreep: oppervlakte kleiner dan 500 m²; diepte maximaal 0,30 m waarbij 3 uitzonderingen gelden Categorie 4: gebied met lage archeologische verwachting.
Toegestane maximale omvang bodemingreep: oppervlakte kleiner dan 10 ha en dieper dan 0,30 m met 1 uitzondering
- ♦ Categorie 5: verstoorde/onderzochte gebieden. Toegestane maximale omvang

bodemingreep: oppervlakte onbeperkt; diepte onbeperkt

Het **beleidsrapport (concept)** van Stichtse Vecht geeft een stappenplan aan voor het correct gebruik van de beleidskaart

Onderzoeksplicht in 5 stappen [tekst van Houten. wil je dit/iets dergelijks voor SV?]

Bij een onderzoeksplichtig project, worden de volgende stappen doorlopen:

1. Archeologisch bureauonderzoek
2. Archeologisch booronderzoek
verkenkend
3. Archeologisch booronderzoek
karterend
4. Proefsleuvenonderzoek
5. Opgraving

Bij kleine plangebieden worden stappen 1, 2 en 3 soms gecombineerd uitgevoerd. Voor stappen 2 en 3 is een Plan van Aanpak vereist, voor stappen 4 en 5 een Programma van Eisen. Na iedere stap wordt door het bevoegd gezag (Rijk op rijksmonumenten, gemeente op alle overige terreinen) beoordeeld of een vervolgstap noodzakelijk is. Het bevoegd gezag beoordeelt ook PvA's en PvE's.

Informatie aanleveren [wil je dit voor Stichtse Vecht?]

Om aanvragen goed te kunnen beoordelen volgt uit het bovenstaande dat stukken moeten worden aangeleverd waaruit blijkt:

- ♦ Op welke locatie de bodem wordt verstoord
- ♦ Over welk oppervlak dat gebeurt Tot welke diepte dat gebeurt
- ♦

In de praktijk gaat dit om kaartmateriaal waarop staat waar verstoord wordt en om doorsnedes van bijvoorbeeld funderingen waaruit de diepte van de verstoring blijkt. De onderzoekend dienen te zijn uitgevoerd door gecertificeerde bedrijven en volgens de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie op het moment van aanvraag.

Recreatie

Recreatie in Stichtse Vecht: introductie

Recreanten van buiten de gemeente maar ook de eigen inwoners genieten van de Stichtse Vecht. Landgoederen en landbouw, de Vecht en de plassen, weilanden en molens, de forten in de Waterlinie. Het gebied is afwisselend en biedt uiteenlopende mogelijkheden voor wandelen, fietsen, en waterrecreatie. Hoe verhoudt dit zich tot zonnevelden? Sommigen uiten hun zorgen, anderen zien ook kansen.

Meer over wat ons buitengebied zo aantrekkelijk maakt

- ♦ lustoord voor stedelingen al sinds de Gouden Eeuw
- ♦ Amsterdamse kooplieden lieten een 'herenkamer' aan hun boerderij bouwen
- ♦ combinatie van nut (agrarische opbrengst) en lust (genieten van het buitenleven)
- ♦ nu nog steeds is Stichtse Vecht het 'buiten van de Randstad'
- ♦ een groene long tussen de grote steden in
- ♦ vele voorzieningen voor recreatie en toerisme: vakantiewoningen, watersport, recreatieparken, natuurgebieden, fiets- en wandelpaden en attracties
- ♦ erfgoed biedt meerwaarde: decor van de Vecht, de oude dorpen, forten, buitenplaatsen en kleinschalige landschappen
- ♦ recreatielandschap draagt bij aan de werkgelegenheid en het voorzieningenniveau in de dorpen en langs de rivieren
- ♦ watersportlandschap in en om de oostelijke veenplassen
- ♦ de groene veenweidegebieden aan de oost- en westkant van Stichtse Vecht bieden rust, ruimte en unieke natuur
- ♦ de turfwinning is terug te vinden in de vorm van legakkers, petgaten, trilveen, plassen en langgerekte stroken land die reiken tot aan de zandgronden van de Utrechtse Heuvelrug



Recreatieve gebieden

In Stichtse Vecht bevinden zich op relatief korte afstand van elkaar:

- ♦ de Vecht (belangrijke vaarroute voor pleziervaart)
- ♦ langs de Vecht
- ♦ de Rivierdorpen
- ♦ de landgoederen/buitenplaatsen
- ♦ de forten
- ♦ de Maarsseveense plassen
- ♦ waardevolle natuur zoals Bethunepolder
- ♦ petgatenlandschap
- ♦ Veenweidelandschap
- ♦ Turfwinningsgebieden
- ♦ diverse fiets- en wandelroutes zoals Klompenpaden en NS-wandelroutes

De grootste recreatieve druk ligt in het oosten van de gemeente (op en langs de Vecht en ten oosten daarvan).

Impact van het landschap op recreatie

De kwaliteit van het landschap en het erfgoed is van groot belang voor recreatie. De aantrekkingskracht van het gebied neemt toe door de hoofdstructuur van het landschap te versterken. Als het landschap wordt aangetast, neemt de aantrekkingskracht af. Veranderingen in het landschap hebben dus direct invloed op de recreatieve waarde van het gebied.



Impact van zonnevelden op recreatie

1. Fiets-/wandelrecreatie: de impact hierop is lastig in te schatten. De meningen over panelen zijn zeer divers, bij bewoners en bij recreanten. Is alleen het oorspronkelijke landschap van Stichtse Vecht aantrekkelijk voor recreanten? Of biedt het ook kansen?
2. Verblijfsrecreatie: grotere zonnevelden zijn ruimte-intensief. Van belang is gewenste verblijfsrecreatie niet te blokkeren. Soms kan het een oplossing bieden wanneer het zonneveld voor 15 jaar wordt geëxploiteerd (dit is de minimale periode in verband met de Stimuleringsregeling Duurzame Energie).
3. Er is in Stichtse Vecht unieke verblijfsrecreatie aanwezig langs de Vecht (bed & breakfast, buitenplaatsen, landgoederen, boerderijen) en een hotel langs het A'dam Rijnkanaal. Er zijn daarnaast ook campings en parken met stacaravan en bungalows.

(Foto van Solarpark de Kwekerij, Bronkhorst, fotograaf: Rutger Hollander)



Kansen van zonnepanelen voor recreatie

- Nederland bestond vroeger uit energielandschappen met de traditionele windmolens, veenontginning, verbouwen van bomen, etc
- het begrip 'energielandschap' wordt in een modern jasje zichtbaar met zonnevelden
- verleden en toekomst worden op die manier in verbinding gebracht en beleefbaar
- interessant voor recreanten: wandelpad door een zonneveld met rondleidingen en info-borden
- extra natuur en recreatie bekostigd uit de business case van een zonneveld
- wifi en opladen elektrische vervoersmiddelen met zonne-energie (bij parkeerplaatsen toeristische bestemmingen, toeristische overstappunten)



(Foto: Installatieprofs.nl)

Beleidskeuze van de gemeente

De gemeente wil, passend in de maat en schaal van Stichtse Vecht, ruimte bieden aan recreatie én zonnevelden, door de volgende uitgangspunten te stellen:

zonnevelden bij voorkeur niet toestaan binnen 400 meter van belangrijke recreatieve routes zoals de Vecht. Het gaat hierbij om het beschermen van zichtlijnen (soms zijn dit 'doorkijkjes') en andere landschappelijke en cultuurhistorische waarden zonnevelden binnen de **Nieuwe Hollandse Waterlinie** zijn punt van overleg tussen initiatiefnemer, gemeente en provincie en voorlopig alleen in hele specifieke situaties mogelijk zonnevelden volgen liefst de natuurlijke verkaveling maar een afweging is nodig in die gevallen dat de verkaveling parallel aan de recreatieve route ligt. Bij voorkeur ligt een zonneveld 'dwars op de route' waardoor fietsers en vooral wandelaars aan de korte zijde het veld passeren

de installatie moet nabij de waarnemer laag zijn om het uitzicht zo min mogelijk aan te tasten. De **hoogte van de installatie** kan toenemen met de zichtafstand.

een initiatiefnemer geeft waar mogelijk en gewenst het zonneveld een recreatieve functie en/of draagt bij aan het (herstel van) natuur



Landbouw/Bodem

Landgebruik: landbouw en bodem

Wanneer een grondeigenaar kiest voor een zonneveld, dan heeft dit impact op de omgeving. Het landgebruik verandert. Zeker als veel meer grondeigenaren in hetzelfde gebied dezelfde keuze maken. Een verschuiving kan plaatsvinden van traditionele landbouw naar de productie van zonne-energie.

Verder hebben zonnevelden invloed op de kwaliteit van de bodem. Afhankelijk van de huidige bodemkwaliteit, kan dit een verslechtering of een verbetering zijn.

De gemeente vindt het agrarische karakter en de kwaliteit van de bodem in Stichtse Vecht van groot belang. Ook is voldoende landbouwgrond nodig om de landelijke doelen voor duurzame landbouw te behalen. Hieronder leest u eerst een samenvatting van de regels. Daaronder vindt u achtergrondinformatie.

Regels ter bescherming van landgebruik en bodem

De gemeente kiest voor:

1. Plafond: maximale omvang van alle zonnevelden opgeteld
2. Wellicht op een later moment: ook een maximale omvang van 1 zonneveld, maximale omvang van zonnevelden per **deelgebied**
3. Voorkeur voor zon op daken, zon op laagwaardige gronden en voorkeur voor dubbel landgebruik van agrarische gronden als de business case dit toestaat (voorbeelden van zonnepanelen, agrarisch en/of recreatief gebruik staan onderaan de pagina en bij **opstelling**)
4. Verplichte gesprekken met andere agrariërs om te bezien of via kavelruil het zonneveld op laagwaardiger grond/locatie gerealiseerd kan worden. Ook andere mogelijkheden moeten worden overwogen ter voorkoming van verstoring van het zonneveld op de (toekomstige) bedrijfsvoering van andere agrariërs en overige nabije bedrijven.
5. Opstelling van panelen is dusdanig dat de bodemkwaliteit voldoende blijft voor eventueel toekomstig agrarisch gebruik
6. Nulmeting van de bodemkwaliteit en afspraken over deze kwaliteit in de toekomst
7. Afspraken over waterhuishouding
8. Er zijn geen panelen toegestaan waaruit zware metalen kunnen lekken.
9. Voorkeur voor behoud van agrarische bestemming waar je op terugvalt na einde exploitatie zonneveld.

Er zijn ook voordelen voor de woonomgeving

Dat het landgebruik verandert, hoeft niet altijd een nadeel te zijn. Een zonneveld heeft weinig onderhoud nodig. Vergeleken met intensief agrarisch gebruik kan er bij een zonneveld minder stank zijn (mest uitrijden) en minder verkeer op landwegen.



Kwaliteit van grasland en bodem

Er is nog veel onbekend. De eerste ervaringen worden nu opgedaan in Nederland. Er zijn meer onderzoeken nodig naar de daadwerkelijke effecten bij zonnevelden. We maken nu gebruik van inschattingen door deskundigen.

De zonnevelden kunnen nadelige effecten hebben op de bodem. Door afdekking van de bodem, verminderde lichtinval en veranderde neerslagverdeling kunnen het lokale microklimaat en de opbouw van organisch materiaal in het ecosysteem verslechteren. Waar neerslag geconcentreerd op de bodem terechtkomt kan uitloging van zware metalen plaatsvinden. Eisen worden daarom gesteld aan zonne-installaties die van de juiste (las)materialen gebruik maken om een metaalbelasting op de bodem te voorkomen.

Onbekendheid is hoeveel jaar de bodem nodig heeft om te herstellen tot landbouwgrond. Er zijn zorgen dat deze herstelperiode evenveel jaren kost als het zonneveld in gebruik was. Van belang daarbij is hoe dicht de panelen op elkaar staan, of er zonlicht op heeft geschinen, of er nog gemaaid en bemest wordt. Zo is de opstelling van belang: een gesloten (oost-west) opstelling heeft meer schade aan de bodem dan een extensievere (zuid) **opstelling**.

Vanuit bodem gezien zou de aanleg van zonnevelden op hoogwaardige gronden zo veel mogelijk vermeden moeten worden. Er is daarom een sterke voorkeur voor zon op daken en op gronden met een lagere (agrarische) waarde.

Ook positieve effecten denkbaar op de bodem

Goed beheer kan helpen om de negatieve effecten te verminderen. Bijvoorbeeld mulchen en geen toxische middelen gebruiken zoals herbiciden. Denk ook aan een combinatie met andere functies, zoals een extensieve vorm van beweiding, het telen van schaduwminnende gewassen, het plaatsen van bijenkasten, of het aanleggen van groenstroken als bufferzone en schuilplek voor fauna. (Zie ook **natuur**).

Voorwaarden ter bescherming van de bodem

Indien er een zonnepark op landbouwgrond wordt geplaatst, is het noodzakelijk rekening te houden met de **hoogte en de opstelling**. Op goede kwaliteit grond is er een duidelijke voorkeur voor een zonneveld in zuid opstelling boven één in oost-west opstelling. Verder is er een voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik.

Bij de aanleg van een zonneveld worden graafwerkzaamheden t.b.v. ondergrondse kabels en de stalen palen uitgevoerd. Indien er geen recente bodemonderzoeken beschikbaar zijn is een nieuw verkennend bodemonderzoek noodzakelijk voorafgaand, gedurende de exploitatie en na afloop.

Een nulsituatie moet worden vastgesteld vanwege eventuele risico's op uitloging en op andere wijze lekken van zware metalen vanuit de constructie van het zonneveld. Dit is noodzakelijk om na beëindiging van het zonneveld te kunnen toetsen of aangetroffen verontreinigingen van de bedrijfsactiviteiten afkomstig zijn.

Opslag CO₂ door graslanden

Een veelvoorkomende opmerking is dat zonnepanelen op gras juist voor meer CO₂ in de lucht zorgen in plaats van een CO₂ afname. In grasland ligt CO₂ vastgelegd. Een deel komt vrij in de nachtelijke uren of door weidegang. Dezelfde hoeveelheid CO₂ wordt weer opgenomen. Er is sprake van een evenwicht over het jaar heen. Als door plaatsing van een zonneveld alle CO₂ uit de bodem vrijkomt (dit is niet de verwachting) dan is dit eenmalig. De groene stroom vanuit het zonneveld compenseert dit ieder jaar ruimschoots. Daarbij is het wel een randvoorwaarde dat er voldoende afstand tussen de panelen is, voor water én licht, en correct beheer wordt toegepast zodat er geen verdere afbraakprocessen in de bodem plaatsvinden.



Ruimte nodig voor verduurzaming van de landbouw

In Stichtse Vecht zijn veel melkveebedrijven. Zij staan voor een enorme opgave vanwege de nieuwe Landbouwvisie (zowel landelijk als provinciaal): grondgebondenheid en kringlooplandbouw. Om dit te realiseren is er voldoende landbouwgrond nodig. Zonnevelden (midden) in een agrarisch gebied kan verstorend werken voor een gezonde bedrijfsvoering van andere agrariërs.

Verder speelt in ook de lange termijn houdbaarheid van agrarische activiteiten in het Veenweide gebied. Hiervoor wordt een Visie Vitaal Platteland opgesteld. Zonnevelden zouden mogelijk een rol kunnen spelen in de toekomst, als aan de andere bezwaren tegemoet wordt gekomen (zie gebiedspagina '**Veenweidegebied West**')

Impact op water

De visie van beide waterschappen HDSR en AGV worden **hier** weergegeven.





Meervoudig landgebruik heeft de voorkeur

Combinatie van zonnepanelen met andere ruimtelijke functies kan de maatschappelijke acceptatie verhogen maar ook de business case verbeteren. Denk hierbij aan zonnepanelen gecombineerd met:

- ♦ grasweide of vrije uitloop voor kippen of andere landbouwdieren
- ♦ waterberging, helofytenfilters of bassins met drijvende zonnepanelen
- ♦ hellingen van dijken langs sporen en rivieren
- ♦ geluidschermen langs wegen
- ♦ overkapping bij parkeerterreinen
- ♦ tijdelijk braakliggende grond (liefst voor 15 jaar beschikbaar voor zonneveld)
- ♦ (midden)berm, rotondes, lussen bij doorgaande wegen

Van belang is welke kwaliteit de grond onder en tussen de rijen zonnepanelen heeft.

Innovaties

Deze nieuwe sector blijft innoveren. De foto toont een toepassing van onderzoeksinstellingen in Duitsland (klik aan voor uitvergroting). Akkerbouw wordt gecombineerd met een zonneveld. Inpassing vergt extra zorgvuldigheid. De hoogte van de installatie is een nadeel, vooral in open landschap, minder tussen boomgaarden. Voordeel is dat de installatie zeer open is en veel doorkijk biedt.



Visie

Stand van Zaken Beleidsvisie Zonnevelden in Stichtse Vecht

Over deze online beleidsvisie Zonnevelden:

- de gemeenteraad heeft deze visie vastgesteld op 15 december 2020.
- een beleidssamenvatting vindt u onder **visie Stichtse Vecht**.
- een toelichting op de benodigde opwek van stroom (en hoeveel hectare zonnevelden dit behelst als er geen grote zonnedaken gerealiseerd zouden worden), vindt u op de pagina '**klimaatdoel**'.
- de rest van de website beschrijft de waarden van het buitengebied die de gemeente wil beschermen (**omgeving, omwonenden**) en biedt informatie voor **initiatiefnemers**.
- het aanvraagproces en de beoordelingswijze voor zonneveld initiatieven worden vastgelegd begin 2021.
- de gemeente zal daarbij op diverse fronten **voorwaarden** stellen bij de aanvraag van zonnevelden.
- de gemeente levert een bijdrage aan de Regionale Energie Strategie, zie onderaan de pagina **klimaatdoel**.

In het submenu vindt u tevens in het kort de visie van de **provincie, beide waterschappen** en **overige stakeholders** die zijn gesproken bij het opstellen van dit beleidsplan.

Visie Stichtse Vecht

Visie op zonnevelden in Stichtse Vecht

De gemeente streeft ernaar om in 2040 alle energie die we verbruiken duurzaam op te wekken. Daarvoor is het nodig om (naast energiebesparing en zon op kleine daken) ook grootschalige duurzame energie op te wekken. In het collegeprogramma is afgesproken dat er niet wordt ingezet op windenergie.

Hoeveel groene stroom

De gemeente wil voor de periode tot 2030 0,1 TWh per jaar aan duurzame energie grootschalig opwekken, bij voorkeur met grootschalige zonnedaken. Deze hoeveelheid stroom kan met 100 hectare aan zonnevelden worden opgewekt. Ook grootschalige zonnedaken tellen mee voor deze doelstelling.

Zonnevelden met behoud van de belangen en waarden van het buitengebied

Stichtse Vecht houdt de belangen van haar buitengebied in het vizier: landschap, natuur, cultuurhistorie, archeologie, recreatie, landbouw, kwaliteit van bodem en water. Voorwaarden worden gesteld aan aanvragen voor zonnevelden, om deze waarden te beschermen. Ook spelen er andere lokale en regionale belangen waarvoor naar het buitengebied wordt gekeken: ruimte voor wonen, werken, mobiliteit.

Waar wel en waar geen zonnevelden

De gemeente zet in op, conform de landelijke Zonneladder, zoveel mogelijk zon op daken en in overige bebouwde gebieden. De gemeente wil geen zonnevelden toestaan in natuurgebieden. Ook in de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de landgoederenzône en weidevogelkerngebied is er slechts zeer beperkt ruimte voor zonnevelden. Een zonneveld wordt in die gebieden alleen overwogen op die locaties waar de kernwaarden al niet meer intact zijn en waar zeer zorgvuldige inpassing mogelijk is. Zonnevelden zijn voorlopig niet toegestaan op locaties waar in de komende periode woningbouw wordt overwogen.

Verplichte participatie

Van grote waarde zijn vanzelfsprekend ook de inwoners van de gemeente. De gemeenteraad verplicht de initiatiefnemer met een goed plan te komen voor zowel procesparticipatie (met de directe omgeving) als financiële participatie (voor alle inwoners en bedrijven). De initiatiefnemer heeft een inspanningsverplichting om toe te werken naar zonnevelden in 50% lokaal eigendom inclusief zeggenschap.

Zonnevelden als onderdeel van energiedoelstelling

Waarom ruimte voor zonnevelden?

De gemeente zet in op energiebesparing, en wonen en werken zonder aardgas. De vraag naar energie die overblijft, wordt zoveel mogelijk duurzaam opgewekt. Zonnepanelen op daken hebben daarbij de voorkeur, maar daarnaast zijn ook zonnevelden en andere vormen van duurzame opwek nodig om de landelijke, regionale en lokale energiedoelen te halen.

De gemeente vindt de volgende twee zaken van belang om te komen tot volledige duurzame energie opwek:

1. het vormen van een breed draagvlak onder inwoners
 - ♦ een participatieplan is verplicht bij een aanvraag voor een zonneveld
 - ♦ bij de voorbereiding van deze visie is de inbreng meegenomen van diverse maatschappelijke partijen en inwoners
2. het volgen en meenemen van technische ontwikkelingen
 - ♦ in de samenwerking voor de Regionale Energie Strategie worden de technische ontwikkelingen op de voet gevolgd
 - ♦ om al in 2030 een grote stap te kunnen maken in duurzame opwek, wordt eerst ingezet op marktrijpe technieken zoals zonnevelden
 - ♦ voor de periode na 2030 wordt beoordeeld of er andere technieken beschikbaar zijn

Beleid in het kort

De gemeenteraad heeft op 15 december 2020 het beleidskader Zonnevelden vastgesteld met als onderdelen:

- het raadsvoorstel (formele raadsformat wordt hier downloadbaar)
- deze online beleidsvisie Zonnevelden inclusief kansenkaart
- ruimte voor zonnevelden voor de periode tot 2030: niet meer dan nodig voor de opwek van groene stroom tot 0,1 TWh in 2030 (dit kan volgens de huidige stand der techniek met 100 hectare zonneveld maar ook grote zonnedaken tellen mee)
- de gebieden waar zonnevelden meer, minder en niet kansrijk zijn (kansenkaart)
- de verplichting dat een initiatief voor een zonneveld een participatieplan moet bevatten voor zowel procesparticipatie als financiële participatie (strevend naar 50% lokaal eigendom en zeggenschap)
- de voorwaarden op hoofdlijnen (onder andere: aanvrager committeert zich aan de Gedragscode Zon op Land, verwijdert de zonnepanelen op circulaire wijze na de afgesproken periode en herstelt de bodem).

In het eerste kwartaal van 2021 wordt een uitvoeringsplan opgesteld:

- nadere uitwerking van de **voorwaarden** voor landschappelijke inpassing
- nadere uitwerking van de voorwaarden voor participatie (zie **omwonenden**)
- systematiek waarop aanvragen ingediend en beoordeeld worden
- extra verplichtingen zoals op landbouwgronden: zo veel mogelijk gebruik van laagwaardige gronden, en het na exploitatie terugvallen van de bestemming in agrarisch.

Randvoorwaarden bij het beleid

- De gemeenteraad kan gedurende de periode tot 2030 haar beleid wijzigen bijvoorbeeld naar aanleiding van de ervaringen met de eerste zonnenvelden of de afspraken binnen de **Regionale Energie Strategie**.
- De gemeente kan, ook als de 0,1 TWh doelstelling nog niet bereikt is, initiatieven onderbouwd afwijzen, als de raad *op die locatie* van mening is dat andere belangen teveel worden geschaad (**omgeving**) of er nog teveel onduidelijkheid is over de andere regionale opgaven zoals woningbouw.

Definitie van de omvang van een zonnenveld. De oppervlakte wordt berekend exclusief landschappelijke inpassing:

- onder de oppervlakte van het zonnenveld valt in ieder geval: de grond onder de zonnepanelen, de tussenliggende stroken, onderhoudspaden en de technische installaties (o.a. transformatorhuisjes);
- onder de landschappelijke inpassing kunnen vallen: landschapselementen/ ruimte voor natuur rond/binnen zonnenveld zoals bomen, struiken/ruigtes voor agrarisch gebruik of bloemrijk landschap.

Opsomming: onderdelen in dit beleidsplan

Belangrijke onderdelen in dit online beleidsplan zijn:

- De **kansenkaart**: in welke gebieden schat de gemeente zonnenvelden kansrijk in en waar wordt de inpassing lastiger
- De **gebiedspagina's** beschrijven karakter van een gebied, waarden die extra aandacht nodig hebben en mogelijke inpassingsvoorwaarden
- **Overzicht van de gebieden op 1 avier**.
- **Voorwaarden**: overzicht van de zaken die de initiatiefnemer moet indienen, waarop de gemeente het plan kan beoordelen. De formele voorwaarden worden nader uitgewerkt in het eerste kwartaal van 2021.

Relatie met bestaand beleid en regelgeving

Relatie met het klimaatakkoord (2019)

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten, provincies en waterschappen in regio's invulling geven aan 'hun' deel van de nationale opgave in Regionale Energiestrategieën (RES).

In de regio U16 wordt onderzocht hoeveel duurzame elektriciteit we als regio voor 2030 kunnen bijdragen aan de nationale opgave van 35 TWh opwek op land. Deze 35 TWh dienen de 30 RES-en samen te realiseren.

Relatie met de Klimaatwet:

In de Klimaatwet is vastgelegd dat we in 2030 49% minder CO₂ moeten uitstoten en in 2050 95% minder ten opzichte van 1990. Dat is in de wet vastgelegd en ieder kabinet moet zich hier dus aan houden. In de Klimaatwet staat niet hoe we dat gaan doen. Die inhoudelijke maatregelen zijn in het Klimaatakkoord afgesproken met de maatschappelijke partijen die aan het overleg deelnamen.

Relatie met andere (regionale) ontwikkelingen:

Er is een sterke relatie tussen de RES en het Regionaal Economisch Programma (REP), de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) en de lokale omgevingsvisie. De opgave voor Stichtse Vecht is nodig om een ruimtelijke doorvertaling te kunnen maken voor deze trajecten, waarin de opgaven voor de regio en voor Stichtse Vecht integraal worden afgewogen.

In de REP worden wederkerige afspraken gemaakt voor de sterk samenhangende strategische opgaven waar de regio voor staat. Deze liggen naast energie ook op het gebied van wonen (ruimte voor nieuwbouw), werken, mobiliteit en natuur/landschap. Daar waar een initiatief voor een zonneveld andere toekomstige ontwikkelingen kan frustreren, zal de afweging moeten worden gemaakt tussen de belangen.

Addendum op het Collegewerkprogramma 2018-2022 “realistisch, concreet en duurzaam”:

De ambitie uit het Addendum is als volgt: Volledig opwekken van duurzame energie in 2040, met een eventuele uitloop naar 2050 als 2040 niet realistisch blijkt te zijn. We sluiten hiermee nauw aan bij de regionale, provinciale en landelijke duurzaamheidsafspraken, waarvoor de basis ligt in het Nationaal Klimaatakkoord.

Visie provincie

Klimaatambitie van de Provincie Utrecht

De provincie heeft de ambitie van een energieneutraal grondgebied in 2040. Doel is energie te besparen en om op het grondgebied van de provincie Utrecht net zoveel duurzame energie te produceren als te gebruiken. De ruimtelijke opgave hierbij is

1. het ruimte bieden voor het duurzaam opwekken van energie
2. vraag naar en aanbod van warmte en andere energiedragers bij elkaar brengen

Door initiatieven ruimtelijk te faciliteren, draagt de provincie bij aan de opgave voor klimaatneutraliteit op een wijze die past bij de kerntaken van de provincie.

In de Interim Provinciale Omgevingsvisie (eind 2020) legt de provincie haar beleid vast.

Samenvatting: in de ontwerp interim POVI is het volgende opgenomen omtrent zonnevelden:

- noodzaak van zonnevelden (naast zon op dak) is aangegeven
- niet toegestaan in Natura2000 en Ganzenrustgebieden
- bij voorkeur niet in NNN en Waterlinie (alleen met een zeer goede onderbouwing, noodzaak en compensatie)
- liefst langs infra en bebouwing
- onderkend wordt dat zonnevelden op agrarische gronden ook nodig gaan zijn: proberen de minst waardevolle gronden te benutten in overleg met andere agrariërs

Hoe kijkt de provincie aan tegen zonne-energie en zonnevelden?

Voorkeursvolgorde (deze houdt geen volgtijdelijkheid in):

- voorkeur voor zonnepanelen op daken, gevels en infrastructurele werken boven veldopstellingen, vanwege doorgaans minder invloed op kenmerken/ identiteit van gebied.
- Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen zijn ook zonnevelden nodig, bij voorkeur op gronden met een andere functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren, langs van spoor- en autowegen en kanalen.
- Ook hierbij gaat onze voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties, waarbij met gebruikmaking van creatieve toepassingen, ruimtelijke kwaliteit kan worden gerealiseerd.
- Daarnaast zien wij kansen om zonnevelden te combineren op locaties zoals als buffer rondom natuurgebieden, op sommige waterplassen en in combinatie met recreatie.
- Met al deze voorkeurslocaties binnen de provincie Utrecht is onvoldoende oppervlak beschikbaar om onze energieambities te behalen. Ook zonnevelden gecombineerd met landbouw of op gronden met lage natuurkwaliteit is nodig om aan onze energie-ambities te voldoen.
- Mocht hiervoor ook binnen het NNN gezocht worden, dan gaat onze voorkeur uit naar de agrarische gebieden hierin of andere gebieden met een lage natuurwaarde, zoals bermen en parkeerterreinen.

Gebieden & voorwaarden

De provincie stelt naar verwachting via de POVI en de POVR (verordening) de volgende voorwaarden voor zonnevelden afhankelijk van de locatie:

1. gebieden waar algemene voorwaarden gelden:

Artikel 5.5 uit de (ontwerp) Interim Omgevingsverordening

In deze gebieden geeft de provincie ruimte voor regionale en lokale afweging, mits structuren in het landschap herkenbaar worden gehouden en er een opruimplicht geldt.

2. gebieden met extra voorwaarden

Artikel 6.3; 6.9; 6.12; 7.2; 10.6f Interim Omgevingsverordening

Dit gaat om Nieuwe Hollandse Waterlinie / Stelling van Amsterdam, Natuur Netwerk Nederland, Groene Contour, Weidevogelkerngebieden. Deze extra voorwaarden staan in de Interim omgevingsverordening vastgelegd.

3, gebieden waar zonnevelden niet toegestaan worden

Dit zijn Natura 2000 en Ganzenrustgebieden.

Inpassing van zonnevelden

Op dit moment gelden nog de PRS en de PRV zolang de POVI niet is vastgesteld:

De Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en Verordening (PRV) beschrijven het provinciaal beleid voor de inrichting van de ruimte. Dit beleid is erop gericht dat een nieuwe ontwikkeling de kwaliteiten van het landschap weet te behouden, te versterken of dat voorkomen wordt dat de kwaliteiten onevenredig worden aangetast. Dit betekent dat de kwaliteiten van een landschap herkenbaar blijven, ook als de installatie de beleving van dat landschap wijzigt. Ook mogen zonnevelden niet leiden tot een onevenredige aantasting van de natuurwaarden en de cultuurhistorische waarden. Meer hierover staat beschreven in de Handreiking 'Duurzame Energie Ruimtelijk Ingepast' van de provincie Utrecht.

Inpassing in het landschap

Een goede inpassing van zonnenvelden vraagt een logische plek in het landschap, bijvoorbeeld door functies visueel en functioneel te koppelen. Denk hierbij aan een kleinschalig zonnenveld gekoppeld aan het erf met nabijgelegen afnemers van de opgewekte stroom. Door aan te sluiten bij bestaande structuren en hun schaal, creëren we geen nieuwe landschappen met nieuwe kwaliteiten. Ook al is impact op de omgeving onvermijdelijk, de 'leesbaarheid', de kernkwaliteit van het landschap, kan overeind blijven. Deze keuze kan consequenties hebben voor het aantal panelen en voor de opstelling, om te zorgen voor een optimale koppeling met bestaande elementen in het landschap.

Checklist voor goede landschappelijke inpassing

Onderstaande vragen kunnen helpen bij een zorgvuldige inpassing van een zonnepark in het landschap:

- Zijn landschapstype en kernkwaliteiten goed beschreven? De kwaliteitshandleiding voor Utrechtse Landschappen vormt hiervoor een goede bron. Wat zijn de hoofdstructuren van het deel van het landschap waar de installatie komt en van de aangrenzende landschappen? Denk aan ontginning, beplantingsstructuren, mate van openheid, waterlopen, kenmerkende 'gasten' in het landschap zoals infrastructuur.
- Hoe ligt de installatie ten opzichte van de hoofdstructuren in de landschappen?
- Naar welke (beeld)kwaliteit streeft u nadat de installatie is gerealiseerd?
- Welke visuele relatie is te leggen met nabijgelegen voorzieningen (bedrijventerrein, potentiële afnemers)? Is de functionele relatie zichtbaar te maken?
- Hoe is bij de afweging rekening te houden met de kernkwaliteiten? Hoe voorzien de voorschriften in behoud en zo mogelijk versterking van de kernkwaliteiten of hoe blijft de aantasting zoveel mogelijk beperkt?
- Is gebruik gemaakt van een gemeentelijke 'ladder van duurzaamheid' (bijvoorbeeld gebaseerd op de ladder voor duurzame verstedelijking (ministerie van Infrastructuur en Milieu)) en hoe verhoudt de installatie zich hiertoe?

Letterlijke tekst over zonnevelden in de PRS (geldig tot vaststelling POVI)

Voor zonne-energie hebben wij de voorkeur voor plaatsing op daken boven veldopstellingen. Voor zonne-energie in veldopstellingen zien wij primair kansen op niet-agrarische velden zoals pauzelandschappen (op termijn voor stedelijke functies beoogde percelen). Plaatsing tezamen of in plaats van agrarische functies sluiten wij niet uit. In landbouwkerngebieden blijft de landbouw het primaat hebben. Plaatsing in veldopstellingen kent een verscheidenheid aan opstellingsvarianten, zoals naast benodigd oppervlakte ook verscheidenheid in hoogtes, afscheidingen en realisatie van aanvullende bebouwing. Om maatwerk te kunnen leveren wijzen wij geen gebieden aan of af binnen de kaders zoals hiervoor geschetst. Dit vraagt per locatie een goede ruimtelijke onderbouwing. Bij plaatsing in veldopstellingen hechten wij aan aansluiting aan bestaande bebouwde omgeving of hoofd infrastructuur en passend bij de schaal van de bestaande bebouwde omgeving en landschap. Dit leidt tot een verschillende maatvoering in aansluiting op bedrijventerrein, grote stad, kleine kern of agrarisch bouwperceel.

Advies Energielandschappen

Het **advies Energielandschappen** geeft een voorkeur aan voor plaatsing op bouwwerken. Bij plaatsing van panelen in zonnevelden is sprake van transformatie naar een nieuw type landschap. Het advies geeft aan dat functiecombinaties perspectief bieden om een nieuwe omgevingskwaliteit te creëren. Zonnevelden voegen zich beter in landschappen met opgaande beplanting dan open gebieden. Maar open gebieden zijn niet uitgesloten, omdat zonnevelden in de juiste verhouding, het juiste ontwerp en op de juiste plaats kunnen leiden tot nieuwe, maar nog wel passende, landschappen.

Kwaliteitsgids/ Gebiedskatern Groene Hart

De kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen beschrijft de kernkwaliteiten van de belangrijkste landschappen. Het gebiedskatern voor Groene Hart geeft de volgende overwegingen die van belang zijn voor zonnevelden in Stichtse Vecht:

De (Veen)weidegebieden in het Groene Hart [...] bestaan al duizend jaar en zijn ontstaan op basis van menselijke ingrepen in de fysieke ondergrond en waterhuishouding. Karakteristiek voor de (veen)weidegebieden zijn de verschillende verkavelingspatronen met smalle kavels en veel sloten en de aanwezigheid van kaden, dijkjes, lintdorpen, oude dorpskernen, kronkelende veenriviertjes, openheid, vee, (weide)vogels, rietlanden en moerassige delen. De veenweidegebieden zijn, ook op Europees niveau, de best bewaarde cultuurlandschappen die ingericht zijn voor de landbouw.

De kernkwaliteit openheid hangt nauw samen met het veenweidekarakter. Dit is vooral aanwezig in de velden. De weilanden maken dat je ver kunt kijken. De beleving is echter verschillend tussen de deelgebieden. Deze beleving wordt bepaald door de maat en schaal van de ruimte, door randen van die ruimten en door het standpunt van waaruit de ruimten zichtbaar zijn. In principe is de openheid in de veld-landschappen vanuit drie perspectieven te beleven:

1. vanuit de linten, over open kavels of tussen de bebouwing door
2. vanuit wegen of paden langs beplante achterkades of kavelgrenzen
3. vanuit paden en wegen die door het open veld lopen

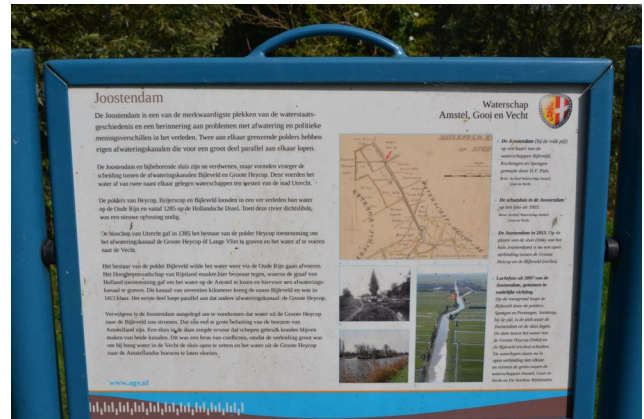


Visie waterschappen

Twee waterschappen

In Stichtse Vecht zijn er twee waterschappen actief op ieder een eigen deel van het grondgebied. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) werken samen met de provincie, gemeente en inwoners aan een veilige, gezonde en prettige leefomgeving. Een visie over duurzaamheid is onderdeel daarvan.

Heeft u een initiatief voor een zonneveld in het buitengebied van de gemeente Stichtse Vecht? We vragen u in gesprek te gaan met uw gemeente en uw waterschap. Lees eerst onderstaande informatie.



Energieneutraal

Streven van AGV en HDSR is om als organisatie energieneutraal te zijn in respectievelijk 2025 en 2030. Dat betekent dat de waterschappen zuinig zijn met energie én evenveel energie duurzaam opwekken als ze verbruiken.

Rol van het waterschap

De waterschappen werken aan duurzame energieprojecten in 3 verschillende rollen:

1. als projectleider en investeerder van eigen projecten
2. als adviseur bij ruimtelijke plannen (de zogenaamde watertoets bij bestemmingsplannen) en bij concrete projecten van anderen zoals een zonnepark of een warmteproject dat in relatie staat met het sanitaire- of het watersysteem
3. vanuit haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Waterwet: bewaken van het kwalitatief en kwantitatief functioneren van het watersysteem

De waterschappen bekijken welke mogelijkheden er zijn voor opwekking van energie gebruik makend van (afval)water, gemalen, rioolwaterzuiveringsinstallaties, daken en terreinen. Zonnevelden kunnen hier een onderdeel van uitmaken.



Projecten op eigen terrein (anno 2018)

In de Bilt heeft de HDSR geïnvesteerd in een zonnepark op eigen terrein, in samenwerking met de lokale energiecoöperatie BENG (zie **filmpje**). AGV heeft duurzame energie projecten gerealiseerd in Huizen, Blaricum, Loenderveen (drinkwaterproductielocatie) en Mijdrecht. AGV werkt aan projecten in Amstelveen, Uithoorn, Horstermeer.



Voorwaarden voor zonnevelden: infiltratie en afwatering

Het watersysteem en de bodem mogen geen nadelen van zonnevelden ondervinden. Daarom dient, in overleg met het waterschap, rekening te worden gehouden met de volgende uitgangspunten:

1. de grond mag maar minimaal verhard worden (zie hieronder bij 'fundering panelen')
2. de bodem moet een kwaliteit behouden waarbij infiltratie mogelijk blijft
3. er mag geen versnelde afvoer van hemelwater plaatsvinden
4. er is voldoende afstand tot primaire en tertiaire watergangen (voor onderhoud)

Fundering van het zonneveld

Voor het watersysteem zou het toepassen van een schroefstelsel het beste zijn voor fundering. Wanneer er waardevolle archeologie vrij oppervlakkig in de bodem zit, heeft bovengrondse ballast de voorkeur. Om het regenwater goed af te laten stromen, moet het grootste deel van de bodem onbedekt blijven. Ballasten van de rekken waar de panelen op gemonteerd zijn, is dus wel mogelijk. Totale verharding (zoals volledige stelconplaten) onder de zonnepanelen, is niet toegestaan.



Kans: zonnevelden in combinatie met waterbergingsopgave

De waterschappen denken graag mee met initiatiefnemers over 'gewone' zonnevelden en over innovatieve functiecombinaties. Zoals het plaatsen van panelen op gronden waar extra waterberging wordt gerealiseerd. De panelen zullen daar veelal droog staan, alleen bij hevige regenbuien kan het waterschap besluiten er water in te laten. Dit heeft gevolgen voor het type panelen, de bevestiging en hoogte van de installatie.

Drijvende panelen

Op verschillende plaatsen in Nederland verschijnen permanent drijvende zonnepanelen op een (grote) waterplas. De vraag is wat de invloed is van de panelen op de ecologie. De lichtinval verandert immers. Panelen boven ondiep water (ongeveer tot een meter diep) hebben een veel grotere (negatieve!) invloed op de vegetatie onder water dan panelen die boven dieper water drijven.

Metingen zijn nodig

Er is nog weinig gemeten aan bestaande drijvende zonnevelden. De effecten op de waternatuur zijn daarom nog niet bekend. Modellen zijn nog op veel aannames gebaseerd. Het is aan te raden om voorlopig terughoudend te zijn met dergelijke zonne'velden' en te starten met enkele pilots die goed gemonitord worden. Denk daarbij aan de effecten op (blauw)algen, waterplanten, macrofauna en vissen.

Ecologie & Vergunning

Als drijvende panelen een significant deel van het water bedekken, dan is er vanwege de mogelijke negatieve invloed op de ecologie een vergunning nodig van het waterschap. In de aanvraag moet worden aangetoond dat de negatieve invloed te verwaarlozen is, of dat er voldoende mitigerende maatregelen worden getroffen.

Zodra de Omgevingswet van kracht is (naar verwachting na 2021) dan wordt deze vergunning in de totale Omgevingsvergunning geïntegreerd.

Contact met uw waterschap

Initiatiefnemers moeten zich melden bij het Omgevingsloket van de gemeente. Overleg met het waterschap is zinvol als:

- ♦ de gemeente de betreffende locatie geschikt vindt, én
- ♦ het initiatief in de beschermingszone van een waterkering of watergang is gelegen, ofwel op of boven water

De gemeente vraagt in haar ruimtelijke ordeningsprocedure advies aan het waterschap. Vervolgens brengt de gemeente de initiatiefnemer in contact met de planadviseur van het waterschap of (bij kleinere initiatieven) direct met een vergunningverlener.

De Wet- en regelgeving kan worden ingezien via deze website: www.agv.nl/onze-taken/keur/. In HDRS gebied kunt u ook mailen naar watertoets@hdsr.nl of op www.hdsr.nl zoeken op de term 'zonnepark' voor meer informatie.

Meer over regelgeving & procedure

Voor werkzaamheden in de buurt van een waterkering of watergang zijn de regels van de Keur van het waterschap van toepassing. In de legger van het waterschap zijn de beschermingszones vastgelegd. Zie onder meer: <https://www.agv.nl/onze-taken/legger/>.

Voor initiatieven op het land én boven water moeten initiatiefnemers een aanvraag indienen voor een omgevingsvergunning via het Omgevingsloket.

Verder is er een vergunning nodig van het waterschap voor de volgende situaties:

- op het land binnen de beschermingszone van een waterkering
- op het land en binnen de beschermingszone van de watergang (in geval van waterschap AGV en primair water: 5 meter vanaf de insteek)
- initiatieven op of boven het water (zie voorgaande alinea 'drijvende panelen' over ecologie)

In dat geval moet u bij de aanvraag in het Omgevingsloket als bevoegd gezag óók uw waterschap aanvinken (Waterschap Amstel, Gooi en Vecht dan wel Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden).

Overige stakeholders

Visie opgesteld na gesprekken met diverse partijen

In voorbereiding op dit beleid heeft de gemeente informeel overleg gehad met

- inwoners op 3 openbare gespreksavonden (voorjaar 2019)
- buurgemeenten
- **provincie** (diverse disciplines waaronder natuur en Hollandse Waterlinie)
- **waterschappen**
- lokale afdeling LTO (zie standpunt hieronder)
- Staatsbosbeheer
- Natuurmonumenten
- Natuurwerkgroep Kockengen
- Dorpscomité Kockengen
- Vechtplassen Commissie (zie standpunt hieronder)
- Natuurhistorische Buitenplaatsen
- Gebiedscollectief Rijn, Vecht en Venen
- Lokale energiecoöperatie
- Utrechts Landschap en Landschap Erfgoed Utrecht (zie standpunt hieronder)
- SOVON weidevogel onderzoek
- Natuur en Milieufederatie Utrecht (zie standpunt hieronder)

Eigen standpunten van partijen

Tijdens de voorbereiding van dit beleidsplan, hebben diverse gesprekspartners besloten om hun eigen standpunt vast te leggen. Dit zijn vaak informele teksten die weergeven welke inbreng deze partijen hebben geleverd tijdens de beleidsparticipatie. In de alinea's hieronder is ruimte voor (belangen)organisaties om hun visie op zonnevelden te beschrijven.

Vechtplassencommissie (VPC)

De Vechtplassencommissie onderschrijft het belang van verduurzaming van de energievoorziening maar vindt ook dat bij de besluitvorming voor het plaatsen van deze installaties de belangen van de kwaliteit van het Vechtlandschap, de natuur en het cultuurhistorisch erfgoed met zorg moeten worden afgewogen.

De VPC heeft haar standpunt verwoord in een korte notitie. Na een beschrijving van de context waarin de energievragen zich voordoen, komt de Vechtplassencommissie daarna tot een aantal randvoorwaarden voor een acceptabele toepassing van met name zonne-akkers en windturbines.

U kunt de korte notitie hier downloaden.

Natuur- en Milieufederatie Utrecht

De NMU gaat voor een energievoorziening die 'drievoudig duurzaam' is:

1. Energiebesparing en opwekking van duurzame energie volgens een strakke routekaart om tijdig het doel van energieneutraliteit te bereiken.
2. Zorgvuldige inpassing in natuur, landschap en leefomgeving.
3. Participatie: betrokkenheid omwonenden en andere stakeholders in planvorming, eerlijke verdeling van lusten en lasten en streven naar (min.) 50% lokaal eigendom.

De ontwikkelingen van zonneparken juichen we daarom in de basis wel toe omdat hiermee het eerste onderdeel sneller gerealiseerd kan worden. Tegelijkertijd zien we ook gevaren indien er geen duidelijke aandacht komt voor de twee andere onderdelen: schade voor natuur en landschap, geen lokale meerwaarde en een afkalving van het draagvlak voor de energietransitie. Daarom geven we aan projectontwikkelaars van zonneparken en gemeenten in de provincie Utrecht vier aandachtspunten mee

U kunt de notitie (1 A4) met aandachtspunten hier downloaden.

Standpunt lokale LTO

(standpunt 2018/2019:) De lokale LTO is tegen het inzetten van landbouwgronden voor zonnevelden en wil zich met de gemeente en andere partijen inzetten om zoveel mogelijk daken en ander bebouwd oppervlak te benutten voor zonne-energie.

De landbouwgronden in de gemeente Stichtse Vecht zijn nodig voor de huidige melkveebedrijven. Deze staan voor een enorme opgave vanuit het landelijke landbouwbeleid, wat is overgenomen door de provincie Utrecht. Deze uitdagingen zitten onder andere op het vlak van grondgebondenheid en overschakelen op kringlooplandbouw. Hiervoor is iedere stukje landbouwgrond in de gemeente nodig om dit beleid te kunnen uitvoeren.

Het lokale LTO ziet veel mogelijkheden in zonnepanelen op de staldaken en het plaatsen van windturbines langs kanaal tussen Loenen en Nigtevecht. Ook wil LTO graag met de gemeente de kansen onderzoeken voor de bouw van een biogas/biomassa installatie. LTO is in gesprek met energiecoöperatie 2030NU over mogelijke samenwerking.

LTO Noord regio West heeft enige tijd geleden een standpuntnotitie uitbracht ([download](#)).

Het Utrechts Landschap & Landschap Erfgoed Utrecht

(standpunt 2018/2019): Utrechts Landschap ontwikkelt, beschermt en beheert natuur, landschap en erfgoed in de provincie Utrecht. Wij staan voor behoud van biodiversiteit en cultuurhistorie. Samen met de Utrechtse samenleving beschermen we natuur en erfgoed voor de toekomst. We versterken ecosystemen en streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van natuur en landschap. Dit doen we omdat de Utrechtse natuur en het erfgoed onvervangbaar zijn. Vanwege hun intrinsieke waarde en voor het welzijn van de Utrechtse samenleving. Een robuust en aaneengesloten Nationaal Natuur Netwerk (NNN), inclusief Natura 2000-gebieden, is van groot belang voor de bescherming van bedreigde en zeldzame soorten en hun leefgebieden. De ontwikkeling van zonnevelden heeft negatieve effecten op de natuur. Daarom vinden wij dat hier geen ruimte voor is binnen het NNN. Voor een robuuste NNN is natuurontwikkeling in de groene contour nodig. Tijdelijke zonnevelden kunnen hier een bijdrage aan leveren, wanneer deze worden gecombineerd met hoge waterpeilen, geen pesticidegebruik en toevoeging van de percelen aan het NNN na 15 jaar. Maatwerk per locatie is nodig om te zorgen dat geen negatieve effecten op het nabijgelegen NNN optreden. Ook voor weidevogelgebieden buiten het NNN geldt dat zonnevelden wat ons betreft alleen mogelijk zijn, mits er geen gevolgen zijn voor weidevogels en een aanzienlijk bijdrage wordt

geleverd aan de kwaliteit van het weidevogelgebied.

Natuur en milieu zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Hoewel wij geen ruimte zien voor duurzame energieopwekking binnen onze natuurgebieden, zetten wij ons wel maximaal in om bewust met energie en grondstoffen om te gaan. We verminderen ons energieverbruik en onderzoeken mogelijkheden voor duurzame energieopwekking op onze gebouwen, waarbij we rekening houden met cultuurhistorische waarden.

Ons standpunt in relatie tot cultuurhistorie is dat zonnevelden niet thuishoren op monumentale buitenplaatsen en bijbehorende zichtassen, en niet in andere cultuurhistorisch waardevolle landschappen.

Initiatieven

Geïnteresseerd in een zonneveld?

Wilt u investeren in zonnepanelen? **Er worden op dit moment geen aanvragen in behandeling genomen voor zonnevelden die meer stroom opwekken dan u zelf jaarlijks gebruikt.**

Het voorstel is dat de gemeenteraad ruimte biedt voor 100 hectare aan zonnevelden in 2030. Mogelijk wordt er een lager plafond ingesteld voor de eerstkomende jaren.

Wanneer en hoe kunt u een aanvraag doen? De manier van aanvragen en beoordelen wordt nog vastgesteld. De knoppen in het submenu geven u al een wel een beeld van het aanvraagproces, mogelijke voorwaarden die worden gesteld en de verplichte participatie met de omgeving.

We onderscheiden 3 soorten installaties (meer info: **wat zijn zonnevelden**). **Deze website gaat vooral over de derde categorie zonnevelden:**

1. particuliere opstellingen: kleinschalig, zonne-energie is voor eigen gebruik
2. bedrijfsopstellingen: meestal iets groter, zonne-energie voor eigen gebruik
3. 'groot'schalige veldopstelling: stroom wordt (grotendeels) aan het net geleverd

Aanvraagproces

Kansenkaart en gebiedsinfo: richtinggevend

De kansenkaart geeft aan in welke gebieden de gemeente zonnenvelden kansrijk inschat en waar de inpassing lastiger wordt. De achterliggende pagina's per gebied bieden informatie over het karakter en voorbeelden van inpassingsvoorwaarden die de gemeente kan stellen in dat gebied. Ook is er een overzicht van alle gebieden beschikbaar.

Er worden op dit moment geen aanvragen in behandeling genomen voor zonnenvelden die meer stroom opwekken dan voor eigen gebruik.

De gemeente besluit mogelijk op een later moment over een maximale oppervlakte zonnenveld per gebied. Ook de manier van aanvragen, beoordeling en voorwaarden worden vastgesteld.

U krijgt al een eerste indruk onder de knoppen in het submenu zodat u weet wat de gemeente belangrijk vindt bij de voorbereiding en inpassing van een zonnenveld. Over de mogelijke aanvraagprocedure leest u hieronder.

Procedure aanvragen omgevingsvergunning zonnevelden

Zonnevelden zijn nieuw in het landschap van Stichtse Vecht. Elke aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een zonneveld is uniek. Elk gebied heeft een eigen karakter. Om tot een goede afweging te komen volgt de gemeente een uitgebreide procedure. Wat kan de aanvrager van de procedure verwachten?

De gemeente stelt de aanvraag- en beoordelingsprocedure begin 2021 vast. Die kan afwijken van de reguliere procedure, die normaal gesproken de volgende stappen bevat. De aanvrager:

- dient een principeverzoek in van enkele pagina's, eventueel na een voorgesprek
- beantwoordt vragen van de gemeente naar aanleiding van het principeverzoek
- ontvangt een reactie van de gemeente over de kans van slagen, of een afwijzing
- bij kansrijke projecten start de initiatiefnemer een 'projecttafel' met stakeholders om te spreken over inrichting en inpassing
- de gemeente kan hier een actieve rol in nemen
- vraagt een omgevingsvergunning aan inclusief een goede ruimtelijke onderbouwing
- beantwoordt vragen van de gemeente naar aanleiding van de aanvraag
- ontvangt binnen 26 weken uitsluitsel over de omgevingsvergunning
- een langere termijn is mogelijk als dit nodig is voor een goede afweging
- dit is inclusief de inzagetermijn van zes weken

Een goede ruimtelijke onderbouwing wordt in de regel uitgevoerd door een stedenbouwkundig bureau. Zij kunnen u verder helpen met het benodigde onderzoek voor de aanvraag. Van belang zijn bijvoorbeeld de landschappelijke inpassing en de verwachte impact op natuur, water en bodem.

Communicatie omgeving

Participatie is een eis

De gemeenteraad hecht grote waarde aan brede participatie tijdens voorbereiding, financiering en uitvoering. Een degelijk participatieplan is een voorwaarde.

Omwonenden, participatieplan en 50% lokaal eigendom

De initiatiefnemer moet omwonenden betrekken wanneer er serieuze plannen zijn om een zonneveld te starten. De initiatiefnemer dient een participatieplan in en bespreekt deze met de gemeente.

Formeel hoeven alleen die omwonenden te worden betrokken die direct zicht hebben op het geplande zonneveld. De gemeente eist dat ook andere geïnteresseerden uit het gebied de mogelijkheid krijgen deel uit te maken van het voorbereidingsproces. Hun mening moet meegenomen worden bij de inpassing van het zonneveld. Zie ook '**procesparticipatie**'.

De gemeente stuurt aan op 50% lokaal eigendom, zoals dit ook in het landelijke Klimaatakkoord is opgenomen. De initiatiefnemer heeft een inspanningsverplichting.. Steeds meer projecten (zon en wind) laten verschillende vormen van lokaal eigendom zien die de omgeving laten mee-profiteren van het zonneveld. Zie ook 'financiële participatie'.

Rolverdeling tussen initiatiefnemer en gemeente

De initiatiefnemer (grondeigenaar, marktpartij) is het eerste aanspreekpunt over hoe het zonneveld eruit zou kunnen gaan zien, wat de planning is, et cetera. De gemeente is formeel alleen vergunningverlener. Maar, gemeente en initiatiefnemer trekken zo goed mogelijk samen op. Zodat het proces van participatie én de exploitatiefase van het zonneveld zo zorgvuldig en prettig mogelijk verloopt.

Vijf manieren waarop u anderen kunt laten participeren

De gemeente vraagt initiatiefnemers om inwoners en bedrijven van Stichtse Vecht op zoveel mogelijk manieren te laten participeren:

- meeweten: u informeert inwoners en bedrijven
- meedenken en meewerken: u geeft geïnteresseerde inwoners en bedrijven de kans om mee te denken met uw plan en waar mogelijk mee te werken
- meebeslissen: u geeft hen de kans om mee te beslissen voor wat betreft het in te dienen of uit te voeren voorstel. Uiteindelijk beslist het college van B&W en/of de raad over de vergunningsprocedure
- meeverdienen: u biedt inwoners en bedrijven de kans om dit project mede te financieren en dus om er aan te verdienen
- meegenieten: u geeft geïnteresseerden de kans het zonneveld te bezoeken, er te leren en te recreëren.

Voorbeelden van participatie

Elders in het land zien we diverse manieren om de directe omgeving te laten participeren in een zonneveld:

- lokale bedrijven kunnen zorg dragen voor aanleg, onderhoud en toezicht
- lokale professionele partijen én particulieren kunnen investeren
- lokale bedrijven kunnen de stroom afnemen om hun eigen bedrijf te verduurzamen
- geïnteresseerden kunnen op bezoek bij het park voor educatie en recreatie

Voorwaarden voor goede participatie

Open en heldere communicatie met de omgeving kan de steun voor uw initiatief vergroten.

Een aantal ingrediënten voor een goede communicatie-en participatieaanpak:

- breng alle belanghebbenden in kaart en inventariseer welk(e) belang(en) zij hebben bij uw initiatief
- breng in kaart wat mogelijke gevoeligheden zijn en bepaal hoe communicatie en participatie een bijdrage kunnen leveren om deze op te lossen
- sta van te voren stil bij de vraag of de betrokkenen mogen meedenken, meewerken of misschien zelfs mogen meebeslissen en mee investeren
- bepaal uw aanpak op basis van voorgaande stappen, afhankelijk van de impact van uw plan en de belangen die er spelen
- informeer betrokkenen over de voortgang van uw plan

Initiatiefnemers

Grondeigenaren/investeerdere

Het gaat hier om grotere zonnenvelden die de stroom volledig aan het net terugleveren. Voor een acceptabele business case wordt vaak gebruik gemaakt van de landelijke subsidieregeling Stimulerende Duurzame Energieproductie (SDE).



Lokale energiecoöperaties

Groepen inwoners en bedrijven uit Stichtse Vecht kunnen gezamenlijk een zonnenveld oprichten. Het gaat om zonnenvelden die de stroom volledig aan het net terugleveren. Om de business case rond te krijgen zijn de twee belangrijkste opties:

1. Postcoderoos (regeling verlaagd tarief)
2. Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE)

Bedrijven - stroom eigen gebruik

Panelen op het dak plaatsen heeft de voorkeur. Als dit niet mogelijk is, dan dienen panelen zo dicht mogelijk bij het bebouwde oppervlak geplaatst te worden aan en zoveel mogelijk uit het zicht. (Zie '**voor eigen gebruik**')

Bedrijven die grootverbruiker zijn (hoog stroomverbruik per jaar) krijgen een relatief laag tarief terug voor de opgewekte zonne-energie. Ze hebben meestal een subsidie zoals SDE of fiscale regeling (EIA) nodig voor een rendabele business case.

Bedrijven die kleinverbruiker zijn, kunnen 'saldering' toepassen waarbij de ingekochte stroom en de opgewekte zonne-energie met elkaar worden verrekend. De terugverdientijd van een dergelijke installatie is ruim binnen de 10 jaar als er geen grote elektrische of bouwtechnische aanpassingen nodig zijn.



Particulieren - stroom eigen gebruik

Panelen op het dak plaatsen heeft de voorkeur. Als dit niet mogelijk is, dan dienen panelen zo dicht mogelijk bij het bebouwde oppervlak geplaatst te worden aan en zoveel mogelijk uit het zicht.

Opbrengst van de panelen wordt in ieder geval tot en met 2020 gesaldeerd met de ingekochte stroom.

Voor eigen gebruik

Panelen op uw dak of op de grond

Dit beleidsplan gaat over grote hoeveelheden zonnepanelen die zoveel stroom opleveren dat deze aan het net wordt teruggeleverd wordt of anders wordt ingezet dan voor eigen gebruik. Deze pagina gaat over zonnepanelen voor eigen gebruik. Daarmee bedoelen we dat de opgewekte stroom niet meer is dan uw jaarlijkse stroomverbruik thuis of op het bedrijf. We bespreken de regels voor:

1. panelen op het dak
2. panelen op de grond

1. Panelen op uw dak

Op het dak van woningen en bedrijven zijn zonnepanelen in principe vergunningvrij (tenzij het een monumentaal pand betreft of een woning in een door het Rijk aangewezen beschermd dorpsgezicht).

Ook als u geen vergunning nodig heeft, kunt u uitgaan van de volgende (stel)regels:

- plat dak: afstand tot dakrand = minimaal gelijk aan hoogte van de panelen
- schuin dak:
 - panelen moeten aan alle kanten binnen het dakvlak blijven
 - panelen in of direct op het dakvlak plaatsen
 - hellingshoek panelen gelijk aan het dakvlak
- burens mogen geen hinder ondervinden
- regels ivm eventuele asbest



2. Als panelen niet op het dak mogelijk zijn

Heeft u geen ruimte op het dak maar wel op de grond? Ook als de opgewekte zonne-energie niet meer is dan het eigen jaarlijkse gebruik, dan dient u in overleg te gaan met de gemeente:

- ♦ Bespreek of panelen aan de voorzijde of achterzijde binnen uw bouwvlak mogen worden geplaatst, hoe de inpassing goed kan worden uitgevoerd en wat de vergunningvereisten zijn. De burens mogen er geen hinder van ondervinden.
- ♦ Bedrijven: de gemeente kijkt mee of u met een relatief eenvoudige procedure zonnepanelen mag plaatsen op uw terrein. Denk ook aan de mogelijkheid van het overkappen van uw parkeerterrein met een zonnedak.

Zonnekaart Stichtse Vecht

De zonnekaart geeft voor alle daken aan in welke mate ze gunstig zijn voor het opwekken van zonne-energie.





Energieloket Stichtse Vecht

Als u panelen op eigen dak of in de tuin wilt, dan kunt u hiervoor hulp krijgen bij het Energieloket Stichtse Vecht. Dit maakt deel uit van een initiatief samen met de andere gemeenten in de regio.

Panelen op een andere locatie

Als u geen mogelijkheden ziet voor panelen op uw dak of bij uw woning of bedrijfsgebouw, kunt u meedoen aan gezamenlijke zonne-projecten. De energiecoöperatie die u samen vormt kan, bij voldoende omvang, gebruik maken van bestaande landelijke regelingen zoals de Stimuleringsregeling Duurzame Energie.

Voorwaarden

Voorwaarden voor proces van inrichting en inpassing

De gemeente stelt in dit beleidskader

- streefwaarde voor hoeveel groene stroom grootschalig duurzaam opgewekt moet worden (zonnevelden en grote zonnedaken)
- waarden die beschermd moeten worden
- verplicht participatieplan voor procesparticipatie en een inspanning op onder andere 50% lokaal eigendom inclusief zeggenschap

Inzicht in mogelijke voorwaarden bij een aanvraag

Dit beleidsplan beschrijft de algemene kaders. De gemeente stelt in het eerste kwartaal van 2021 een uitvoeringsplan vast met nadere voorwaarden voor een goede inrichting en inpassing. De voorwaarden beschrijven waar een aanvraag voor een zonneveld aan moet voldoen.

De basis daarbij is dat de initiatiefnemer veel informatie moet aanleveren. Deze informatie benut de gemeente om het initiatief bij te sturen tijdens de planvorming én om de aanvraag te beoordelen. Deze pagina geeft een eerste inzicht in de voorwaarden die de gemeente kan stellen.

Maatwerk per initiatief

Iemand met een plan voor een zonneveld, gaat zo snel mogelijk in gesprek met de gemeente. De gemeente gebruikt de voorwaarden (uitwerking van de informatie onder ‘**omgeving**’ en ‘**omwonenden**’) als basis. Van daar uit wordt er maatwerk geleverd voor ieder zonneveld. Zie ook de pagina ‘**aanvraagproces**’.

De gemeente kan in een voorgesprek of principe-uitspraak kaders vaststellen specifiek voor dit zonneveld. Denk aan de diverse keuzes voor hoe het zonneveld wordt ingericht, integraal ontworpen en ingepast in het landschap. De gemeente bewaakt deze kaders tijdens het proces en past deze aan als dit nodig is.

De initiatiefnemer is eindverantwoordelijk voor het binnen de kaders uitvoeren van het proces (het hoe) en voor de inhoud (het wat). De initiatiefnemer neemt de mening van onder andere de gemeente maar ook andere belanghebbenden mee in haar plan.

Informatie aanleveren over inrichting, inpassing en participatie

De initiatiefnemer dient zoals gebruikelijk een ruimtelijke onderbouwing aan. Dit moet worden aangevuld met het participatieplan en afspraken met belanghebbenden inclusief andere (agrarische) bedrijven.

De ruimtelijke onderbouwing en inpassingsplan geven aandacht aan iedere waarde in de omgeving. Steeds wordt beschreven van de huidige kwaliteit is, wat de verwachte impact is van het zonneveld, welke maatregelen er worden genomen om negatieve impact te minimaliseren en hoe je een ‘plus’ creëert voor de omgeving.

De gemeente wil beoordelen of de initiatiefnemer:

- er alles aan doet om de waarden van de **omgeving** zo goed mogelijk te beschermen
- ook een positieve bijdrage aan de omgevingswaarden biedt
- de omgeving goed betreft bij de inrichting (**procesparticipatie**)
- zich inspent om te komen tot 50% lokaal eigendom (**financiële participatie**)
- toezegt te voldoen aan de Gedragscode Zon op Land (opgesteld door de branche en natuur/milieupartijen gezamenlijk)

De initiatiefnemer moet daarom veel informatie aanleveren:

1. Over het zonneveld zelf: locatie van het zonneveld, huidige bestemming, omvang, opstelling, hoogte, afstand tussen de rijen
2. Met welke maatregelen een negatieve impact op de **omgeving** wordt voorkomen, en hoe er zoveel mogelijk een positieve bijdrage aan de omgeving wordt gegeven op het gebied

van

- ♦ landschap
- ♦ natuur
- ♦ cultuurhistorie
- ♦ archeologie
- ♦ recreatie
- ♦ landbouw, bodem en water

3. Participatieplan:

- ♦ proces participatie
- ♦ financiële participatie

Extra aandacht voor zonnevelden op en nabij agrarische gronden

Verplicht is **overleg met andere agrariërs** om de minst waardevolle grond voor zonnevelden te benutten en om de mogelijkheden voor anderen voor duurzame **landbouw** in de toekomst zo min mogelijk te verstoren. Ook moet de initiatiefnemer laten zien welke afspraken hij heeft gemaakt met nabije (agrarische) bedrijven ter bescherming van hun bedrijfsvoering. Lokale ondernemers krijgen de mogelijkheid om bij te dragen aan installatie, beheer en onderhoud van het zonneveld.

Voorwaarden mbt omvang

De gemeente streeft naar 0,1 TWh aan grootschalig opgewekte groene stroom uit grote zonnedaken en zonnevelden. Zie ook: '**klimaatdoelen**'

De gemeenteraad kan er op een later moment voor kiezen om per gebied een grens te stellen aan de hoeveelheid hectare zonnevelden. In kansrijke buitengebieden (groen op de kanskaart) is waarschijnlijk meer mogelijk dan in gebieden met een beperkte kansrijkheid (oranje op de kanskaart).

Definitie van de omvang:

De oppervlakte wordt berekend exclusief landschappelijke inpassing:

- onder de oppervlakte van het zonneveld valt in ieder geval: de grond onder de zonnepanelen, de tussenliggende stroken, onderhoudspaden en de technische installaties (o.a. transformatorhuisjes);
- onder de landschappelijke inpassing kunnen vallen: landschapselementen/ ruimte voor natuur rond/binnen zonneveld zoals bomen, struiken/ruigtes voor agrarisch gebruik of bloemrijk landschap.

groene stroom nog niet is bereikt, als ze van mening is dat andere belangen teveel worden geschaad (**omgeving**).

De gemeenteraad kan haar beleid wijzigen bijvoorbeeld naar aanleiding van de ervaringen met de eerste zonnevelden of de afspraken binnen de **Regionale Energie Strategie**.

Richtsnoer mbt hoogte

Onderstaande hoogten zijn bedoeld als richtsnoer. Besluitvorming is maatwerk per locatie. Zo kan een kavel lager liggen dan de locaties waarvandaan men er vooral zicht op heeft:

- 1,5 – 2,5 meter hoog in een regulier gebied zonder wijds/gewaardeerd uitzicht
- 1,5 meter en hoger kan toegestaan worden in geval van dubbel ruimtegebruik of op locaties naast hogere bebouwing of boomgaarden
- 1 – 1,5 meter hoog in een regulier gebied met (wijds/gewaardeerd) uitzicht (zodat je er overheen zou kunnen kijken, afhankelijk van de inpassing)
- 0,5 – 1 meter hoog waar sprake is van uitzicht van groot belang/recreatieve route/forten/locaties direct aan doorgaande weg, **het unieke oost-west doorzicht**, etc.

Voorbeelden van aan te leveren informatie

Bovenstaand is beschreven dat over iedere waarde informatie moet worden aangeleverd. De voorwaardenlijst kan nader worden uitgewerkt door de gemeente.

De diverse pagina's onder 'omgeving' geven een nader beeld van wat de gemeente belangrijk vindt. Onderstaande (niet uitputtende) lijst geeft ter illustratie, nader inzicht in wat er wordt bedoeld:

- inpassing in het landschap (hoe gaat het eruit zien vanuit perspectief van bewoners en passanten, bijvoorbeeld onttrekken uit het zicht met gebiedseigen beplanting) beschermen en toevoegen van natuurwaarden, kansen voor biodiversiteit, weidevogels, insecten, etc.
- inpassing in verband met voor die locatie specifieke (cultuurhistorische) waarden wijze van fundering (relatie met archeologie en bodemkwaliteit)
- wijze van afwatering en het waterpeil (watersysteem én archeologie)
- bodemkwaliteit (biologisch, chemisch, water), samenstelling, toekomstige bodemfunctie overleg
- met andere agrariërs over kavelruil met als doel: zonneveld op gronden van lagere agrarische waarde
- overleg met omliggende agrariërs en overige nabije bedrijven over andere afspraken zodat zij minimaal worden verstoord in hun (toekomstige) bedrijfsvoering
- participatie van omwonenden en lokale bedrijven qua proces, financiering en uitvoering
- aantonen dat er wordt voldaan aan eisen van waterschap en provincie, zoals het niet dempen van sloten, niet egaliseren van de bodem, etcetera
- desgewenst dient informatie over de herkomst van de financiering te worden verstrekt (wet Bibob)
- bereikbaarheid van zonneveld voor veiligheidsdiensten inclusief bluswater (incl maken van afspraken over afschakeling elektriciteit)
- toezegging dat panelen geen zware metalen kunnen lekken
- harde afspraken over einde zonneveld: verwijdering en hergebruik van panelen en het herstellen van de bodemkwaliteit
- wijze van procesparticipatie omwonenden (**participatieplan**) wijze
- van financiële participatie bij uitvoering (participatieplan)
- in alle gevallen: toezegging te voldoen aan de Gedragscode Zon op Land

Al deze keuzes hebben invloed op het aantal panelen dat de initiatiefnemer kan plaatsen en dus op de business case. Daarnaast is de afstand tot een **passend spanningsstation** van groot belang op de business case. Ook hierover moet de initiatiefnemer de gemeente informeren.

Gebieden

Maatwerk per gebied

Per gebied beschrijft een informatieve factsheet:

- kansrijkheid van zonnevelden
- karakter van het gebied
- inpassingsvoorwaarden
- later volgt: maximale omvang van zonnevelden in dit gebied

Klik hier voor alle gebieden in één overzicht (tabel).

Gebiedsoverzicht

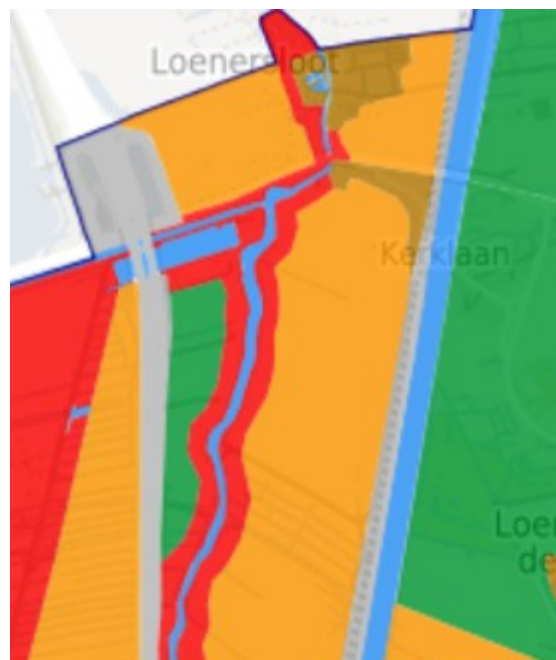
Bijgaande overzicht geeft per gebied weer:

- kansrijkheid van een zonnenveld gezien de waarden van de omgeving
- omvang van het gebied in hectares
- welke belangen extra aandacht nodig hebben

Harde as Noord

Grote infrastructuur/ harde as Noord: deels zeer geschikt, deels beperkt geschikt

Dit grootschalige landschap tussen de infrastructuur ten noorden van Breukelen wordt door stakeholders en inwoners vaak aangewezen als geschikt. Er is ruimte voor zonnevelden op diverse locaties. In



algemene zin is er een voorkeur voor stroken grenzend aan infrastructuur en in het zuidelijke deel nabij industriële ontwikkelingen.

De kansrijkheid wordt beperkt door:

- ♦ 'verboden kring' rond Fort Nieuwersluis (rood)
- ♦ buitenplaatszône (oranje gebied)
- ♦ broedplaatsen weidevogels (ook hier geldt dit aandachtspunt, ook al valt dit buiten het weidevogelgebied)

Een toelichting op de randvoorwaarden en beschrijving van dit gebied, leest u hieronder.



kansrijk
energielandschap



open landschap



cultuurhistorie
(molens,
buitenplaatszône,
waterlinie)



broedplaats
weidevogels

Randvoorwaarden zonnevelden

De foto is puur illustratief. De inpassing van een zonneveld is volledig maatwerk.

In dit gebied zijn wellicht mogelijkheden voor zonnevelden waarbij voorwaarden kunnen zijn:

- ♦ hoogte van maximaal 1 meter waar sprake is van een te beschermen uitzicht
- ♦ een hogere installatie waar geen sprake is van uitzicht en/of naast hogere bebouwing of beplanting
- ♦ volgen van de kavelstructuren of de grootschalige infra
- ♦ voorkeur voor zuidelijke deel nabij industrie of nabij grootschalige infra
- ♦ bij voorkeur 100 meter afstand houden van de Angstel
- ♦ rekening houden met de landschappelijke waarde van de Angstel, en zichtlijnen naar molens en monumentale boerderijen
- ♦ de reguliere onderzoeken zijn nodig waaronder landschappelijke inpassing, archeologie, natuur (o.a. weidevogels), impact op bodemkwaliteit, waterpeil en waterafstroming
- ♦ eventuele afscherming wordt overlegd met direct omwonenden én natuurdeskundigen



Karakter van 'Grote Infrastructuur': de harde As

Dit is een samenhangend en grootschalig landschap. Er is een nauwe relatie tussen de bundel van infrastructuur en het landschap eromheen. Vanuit de infra is het landschap (vechtweiden, veenweiden, dorpen, rivieren) zichtbaar.

De bundel met grote infrastructuur (kanaal, spoor en A2) doorsnijdt het Vechtweidegebied tussen Vecht en Angstel. Ook is hierdoor het westelijk veenweidegebied (landbouwgrond) geïsoleerd komen te liggen van de Vecht en de oeverwallen. Sommige dwarsverbindingen (wegen en waterlopen) tussen de dorpen op de oeverwallen en de dorpslinten in het veenweidegebied zijn door moderne infrastructuur afgesneden. Hierdoor is het landschap versnipperd geraakt.

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De groene kleur geeft aan dat er ruimte is voor zonnevelden, de oranje en rode kleuren geven aan dat er ook sterke beperkingen zijn in dit gebied.

Harde as Zuid

Grote infra/harde as Zuid: deels geschikt

Het gebied tussen kanaal, snelweg, Maarssenbroek en Breukelen is deels zeer geschikt en deels niet geschikt:

- ♦ het zuidelijke deel (zijde Maarssenbroek) is zeer geschikt (groen op de kaart)
- ♦ noordpunt heeft functie als ecologische verbindingszone (rood op de kaart)

Bijzondere eigenschappen zijn:

- uniek gebied als laatst overgebleven doorzicht van de Utrechtse Heuvelrug in het oosten tot het lage veenweidegebied in het westen
- letten op relatie met de woonwijk ten zuiden
- letten op hoogspanningsleidingen evenwijdig aan de snelweg

Als er een zonneveld wordt toegestaan dan heeft deze een geringe hoogte en wordt middels landschapsstructuren de ecologische verbindingszone versterkt. Afspraken zijn nodig over al dan niet toegankelijkheid voor bewoners van Maarssenbroek.

Een toelichting op de kansrijkheid en randvoorwaarden voor zonnevelden leest u hieronder.





Open landschap



Natuurwaarde,
ecolog verbindings
zone



Historische
landschapsstructuur
zichtbaar

Randvoorwaarden Zonnenvelden

De foto is puur illustratief. Inrichtingseisen worden op maat gesteld per initiatief.

In dit gebied is ruimte voor zonnenvelden maar met diverse beperkingen:

- niet belemmeren en zelfs versterken van de ecologische verbindingzone
- niet verstoren van de unieke oost-west zichtlijnen op het landschap van Heuvelrug tot veenweide
- zonnenvelden dienen kavels en/of infrastructuur te volgen
- richtsnoer 1 meter hoogte
- afscherming kan worden geëist in afstemming met direct omwonenden
- afspraken met nabije bewoners (Maarssenbroek)



Karakter van Grote Infra/ Harde As Zuid

Dit is een samenhangend en grootschalig landschap. Er is een nauwe relatie tussen de bundel van infrastructuur en het landschap eromheen. Vanuit de infra is het landschap (vechtweiden, veenweiden, dorpen, rivieren) zichtbaar.

De bundel met grote infrastructuur (kanaal, spoor en A2) doorsnijdt het Vechtweidegebied tussen Vecht en Angstel. Ook is hierdoor het westelijk veenweidegebied (landbouwgrond) geïsoleerd komen te liggen van de Vecht en de oeverwallen. Sommige dwarsverbindingen (wegen en waterlopen) tussen de dorpen op de oeverwallen en de dorpslinten in het veenweidegebied zijn door moderne infrastructuur afgesneden. Hierdoor is het landschap versnipperd geraakt

Snelweg en hoogspanningsnetwerk zijn nauw verbonden met het vechtweide- en veenweidelandschap van de westzijde. De oostwest verbinding van de N230 biedt een spectrum van verschillende sferen. Deze route (grotendeels ingepakt tussen bomen en beplanting ter hoogte van woongebieden) opent zich bij de veenweidegebieden en de Vecht.

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De groene kleur geeft aan dat er ruimte is voor een zonneveld als er aan de diverse voorwaarden voor landschappelijke inpassing wordt voldaan.

Hoekerpolder

Hoekerpolder: beperkt geschikt

Dit gebied biedt graslanden en een lage bevolkingsdichtheid. Echter, zonnevelden worden beperkt door, en dienen rekening te houden met:

- Natuurnetwerk Nederland in noordelijke punt en langs de Vecht
- 3 molens met biotoop
- enkele grotere biotopen van historische buitenplaatsen binnen de Buitenplaatszone Vechtstreek
- schootsvelden en inundatieveld (noordelijke punt van dit gebied)

Een toelichting op de randvoorwaarden voor zonnevelden in dit gebied leest u hieronder.
Klik op de afbeelding voor een uitvergroting.





open landschap



Landgebruik:
agrarisch



Biotopen molens
en historische
buitenplaatsen

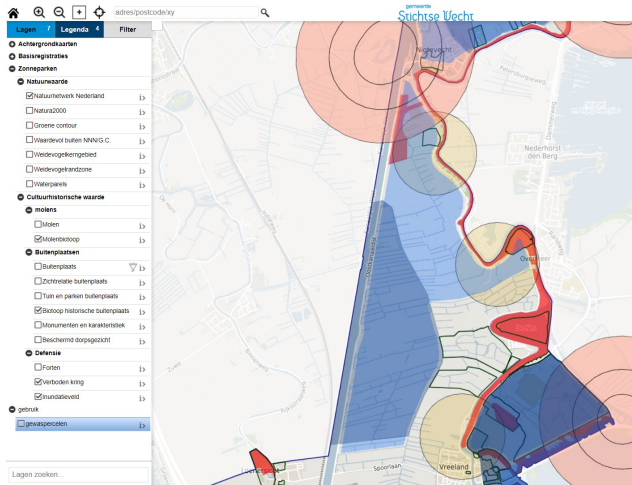


Randvoorwaarden zonnevelden

De foto is puur illustratief. Inrichtingseisen worden op maat gesteld per initiatief.

Er zijn beperkt mogelijkheden voor zonnevelden. Voorwaarden kunnen zijn:

- ♦ een beperkt aantal kleinere en goed inpaste zonnevelden
- ♦ zonnevelden volgen de kavels en andere landschapsstructuren
- ♦ installaties mogen maximaal 1 meter hoog zijn waar sprake is van een bijzonder uitzicht
- ♦ de reguliere onderzoeken zijn nodig waaronder landschappelijke inpassing, archeologie, natuur
- ♦ zolang onderzoek naar de UNESCO nominatie van Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt, is er geen ruimte binnen de schootsvelden en inundatieveld
- ♦ de kansen zijn kleiner of inpassing wordt complexer in biotopen van molens en historische buitenplaatsen
- ♦ het zicht op/vanaf de Vecht dient zo goed mogelijk te worden beschermd
- ♦ eventuele afscherming wordt overlegd met direct omwonenden



Karakter Hoekerpolder

Klik op de kaart voor een uitvergroting.

Op de **kansenkaart** kunnen de beperkingen qua cultuurhistorie en natuur worden aangeklikt.

De Vechtplassencommissie beschrijft dit gebied als volgt. In de Garsten-en Hoekerpolder liggen een aantal fruitbedrijven die nauwkeurig de bestaande verkavelingspatronen volgen. Op dezelfde wijze als de fruitbedrijven zouden ook een aantal percelen ingericht kunnen worden als zonneveld. Ook deze zouden het bestaande verkavelingspatroon nauwkeurig moeten volgen. Een goede afscherming met bosschages is uiterst belangrijk.

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De oranje kleur geeft aan dat er beperkt ruimte is voor zonnevelden waarbij er met diverse belangen rekening gehouden dient te worden.

Nieuwer ter Aa

Nieuwer ter Aa: beperkt geschikt

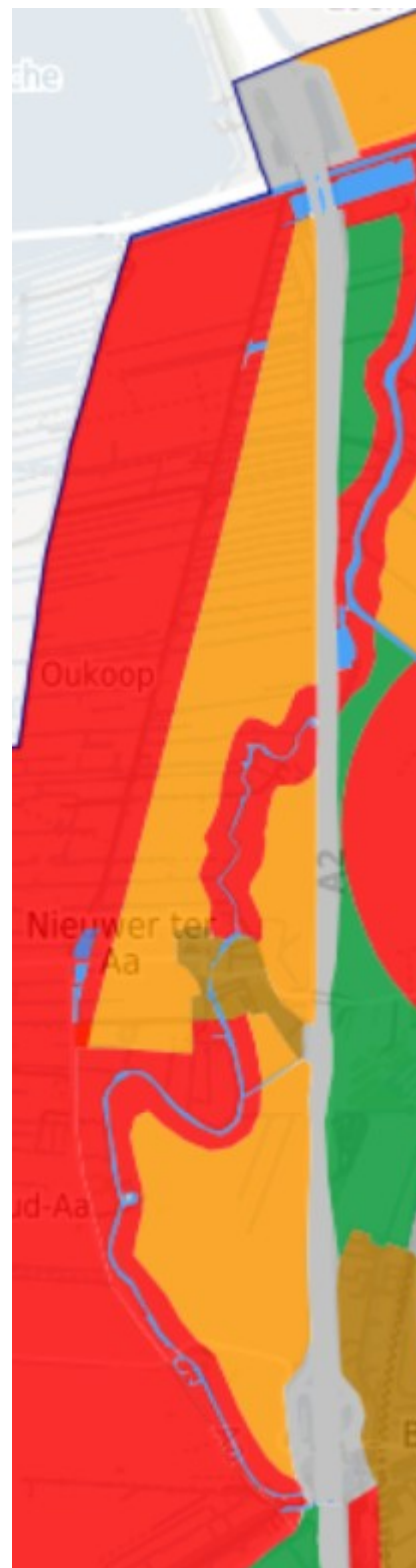
In een deel van dit gebied zijn beperkt kansen voor zonnevelden:

- er is ruimte op open graslanden, liefst zo dicht mogelijk bij de A2, kavelvolgend of eventueel evenwijdig aan de snelweg
- nabij afslag Breukelen (landschap is al verstoord door infra)
- een groep bewoners in het dorp Nieuwer ter Aa werkt aan een klimaatneutrale dorpskern

Beperkingen:

- snelwegpanorama (uniek uitzicht vanaf snelweg)
- zeer oud waardevol landschap rond de Aa en Angstel
- gebied valt onder weidevogelrandzone
- 100 meter afstand houden van Ecologische VerbindingsZones, van de Aa, recreatieve paden en Oukoperwetering, Kasteel Ruwiel

Een toelichting op de randvoorwaarden voor zonnevelden in dit gebied leest u hieronder.





Open Landschap



Agrarisch
landgebruik



weidevogelrandzone
inwonersgroep
klimaatneutraal



wens



Cultuurhistorie

Randvoorwaarden zonnevelden

In dit gebied zijn beperkt zonnevelden denkbaar. Voorwaarden zouden kunnen zijn:

- 100 meter zone vrijhouden rond alle Ecologische Verbindingszones en recreatieve paden, inclusief rivier de Aa en de Oukoopse Wetering
- liefst zo dicht mogelijk tegen de A2 aan
- lage opstellingshoogte ter bescherming van het open uitzicht
- volgens natuurlijke verkaveling tenzij er een strakke lijn evenwijdig aan en dichtbij de A2 mogelijk is
- niet bedoeld wordt: direct aan de snelweg want daar heeft Rijkswaterstaat een natte Ecologische Verbindingszone aangelegd
- de reguliere onderzoeken zijn nodig waaronder landschappelijke inpassing, archeologie, natuur met extra aandacht voor **weidevogels** en het snelwegpanorama
- **bewonersparticipatie** met Nieuwer ter Aa en andere inwoners van het gebied is een randvoorwaarde



Karakter gebied rond Nieuwer ter Aa

Nieuwer ter Aa is genoemd naar het verdwenen Huis ter Aa. Het ligt langs de toenmalige rivier De Aa die tot 1700 de handelsroute was overgaande in de Angstel. Toen een meander in de Vecht doorbroken werd, werd de Vecht de grote transportader.

Nieuwer ter Aa valt binnen de oude Hollandse Waterlinie. Nu ligt het tamelijk geïsoleerd, maar tot de aanleg van de A2 en het Amsterdam Rijn kanaal was het verbonden met de Vechtstreek. Over Holland liep door tot tegen Nieuwer ter Aa aan. Ook liep ten noorden van Nieuwer ter Aa een spoorlijn van Haarlem naar station Nieuwersluis. Deze was tot in de jaren '60 nog in gebruik. Bekend is ook het voormalige kasteel Ruwiel, waar nu alleen de kasteelboerderij nog van bestaat.

De Aa is een belangrijke ecologische verbindingszone. Langs de A2 heeft RWS een zone als natte ecologische verbindingszone ingericht (omgekeerd land).

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De oranje kleur geeft aan dat er beperkt ruimte is voor zonnevelden.

Nieuwersluis

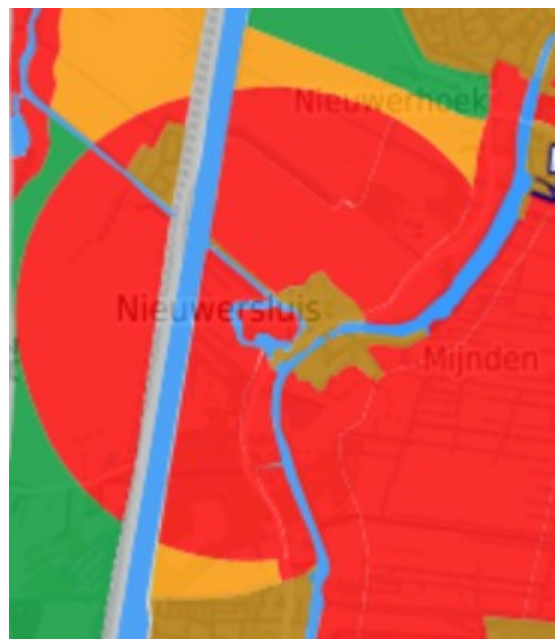
Rondom Nieuwersluis: niet kansrijk voor zonnevelden

Rondom Nieuwersluis zijn zonnevelden niet kansrijk want:

- cultuurhistorie rondom het fort is nog geheel onverstoord: schootsvelden, beschermd dorpsgezicht, inundatieveld, kruising oude en nieuwe Hollandse Waterlinie
- biotopen (historische) buitenplaatsen
- Natuur Netwerk Nederland (daarom: aantonen dat impact op natuur beperkt is)
- beschermd dorpsgezicht noord van Nieuwersluis
- wellicht enige mogelijkheid voor zonneveld binnen ‘**groene contouren**’ (gewenste natuur)

Vanwege de erfgoedstatus van de Hollandse Waterlinie (zie ‘**cultuurhistorie**’), is de kansrijkheid op dit moment heel laag. Neem in een vroeg stadium contact op met de gemeente bij een eventueel zonne-initiatief.

Meer over NNN leest u hieronder.





NNN en Groene contouren

Zoals beschreven op de pagina '**natuur**' zijn er wensgebieden voor natuur waar op dit moment geen financiering voor is. In het gebied ten westen van Nieuwersluis liggen twee van dergelijke groene contouren. Wellicht zijn er mogelijkheden om met opbrengsten van zonnepanelen op kortere termijn, de natuuropgave te financieren op een langere termijn.

Nigtevecht

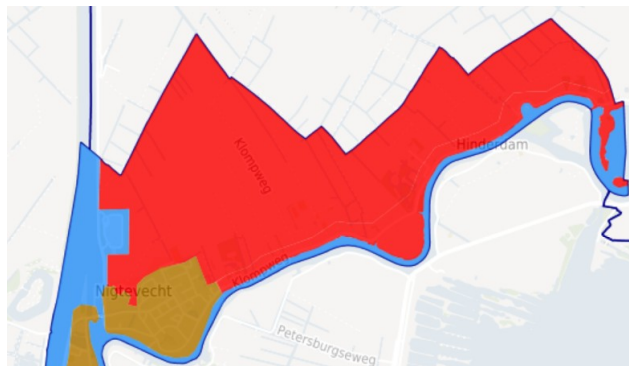
Nigtevecht: niet/zeer beperkt geschikt

In dit gebied is geen tot zeer beperkt ruimte voor zonnevelden, vanwege:

- buitenplaatszone Vechtstreek (tuinen, parken, biotopen van (historische) buitenplaatsen)
- twee forten met schootsvelden en inundatiegebied (Oude Hollandse waterlinie)
- een deel weidevogelgebied
- een deel Natuurnetwerk Nederland

Voor een zonneveld is een belangenafweging noodzakelijk tussen bovenstaande belangen enerzijds en de klimaatdoelen anderzijds. Een eventueel zonneveld zou bij voorkeur liggen uit het zicht van de inwoners van Nigtevecht, op afstand van de Vecht en juist wel nabij huidige doorsnijdingen of landschappelijke verstoringen zoals het Amsterdam Rijnkanaal.

Een toelichting op de kansrijkheid en randvoorwaarden voor zonnevelden leest u hieronder.





Hollandse
Waterlinie en
buitenplaatszone
Vechtstreek



deels open
landschap



Weidevogels

Randvoorwaarden zonnevelden

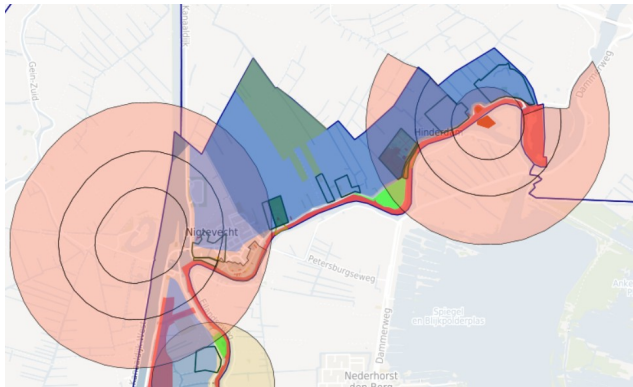
De foto is puur illustratief. Inrichtingseisen worden op maat gesteld per initiatief.

Er liggen geen tot zeer beperkt mogelijkheden voor zonnevelden.

Voorwaarden zouden kunnen zijn:

- ♦ in goed overleg met onder andere de provincie vanwege de buitenplaatszone. In parken, tuinen en biotopen van historische buitenplaatsen kan plaats zijn voor een beperkt aantal en goed in het landschap ingepaste zonnepanelen, met als doel een klimaatneutrale bedrijfsvoering en/of ten goede komen aan cultuurhistorische doelen
- ♦ in voorbereiding starten met gesprek provincie en gemeente (**cultuurhistorie**/ Nieuwe Hollandse Waterlinie) over of er zorgvuldige inpassing mogelijk is
- ♦ bij voorkeur aansluiten bij het Amsterdam Rijnkanaal en/of bedrijvigheid
- ♦ bij voorkeur op afstand tot de Vecht





Karakteristieken rond Nigtevecht

De afbeelding kan worden uitvergroot door erop te klikken, en toont:

- Fort bij Nigtevecht en Fort Hinderdam (Nieuwe Hollandse Waterlinie)
- de schootsvelden met de 3 kringen op 300, 600 en 1000 meter
- inundatiegebied (blauw)
- Natuurnetwerk Nederland (rood)
- weidevogelkerngebied (bruingroen binnen inundatiezone)
- buitenplaatsen en parken/tuinen (omlijnde blokjes)

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De rode kleur geeft aan dat er geen tot zeer beperkt ruimte is voor zonnevelden waarbij diverse afwegingen spelen.

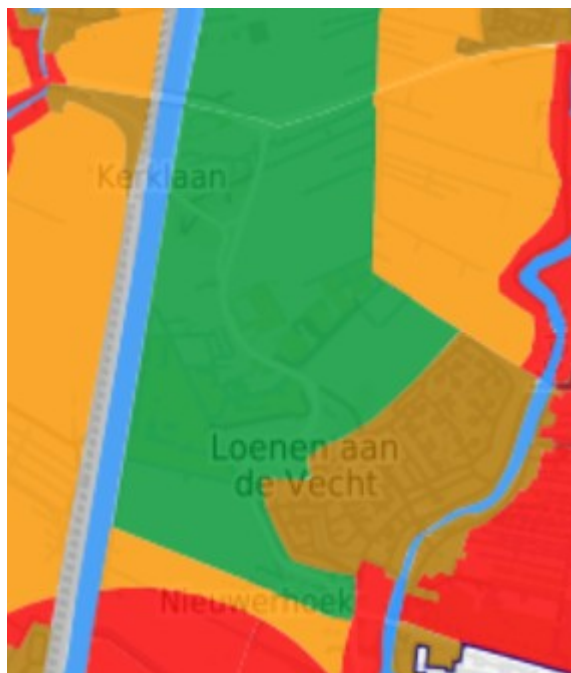
Noord en west van Loenen

Noord en west van Loenen: grotendeels geschikt

Er is ruimte in het gebied ten noorden en westen van Loenen. Dit zijn de delen van vooral de Polder Holland (en in mindere mate de Polder Sticht) die ten oosten van het Amsterdam Rijnkanaal liggen. Deze ruimte geldt voor het gebied ten noorden van de kringen rond het fort en het beschermde dorpsgezicht van Nieuwersluis. Een beperking wordt gevormd door:

- buitenplaatsen, tuinen, parken en biotopen aan de westzijde van de Rijksstraatweg
- golfbaan
- Natuurnetwerk Nederland

Een mogelijkheid is om de kansen voor natuurontwikkeling in combinatie met zonnepanelen in Groene Contouren te onderzoeken (gebieden waar de NNN situatie gewenst is op termijn).



Open landschap



agrarisch
landgebruik



NNN en groene
contouren

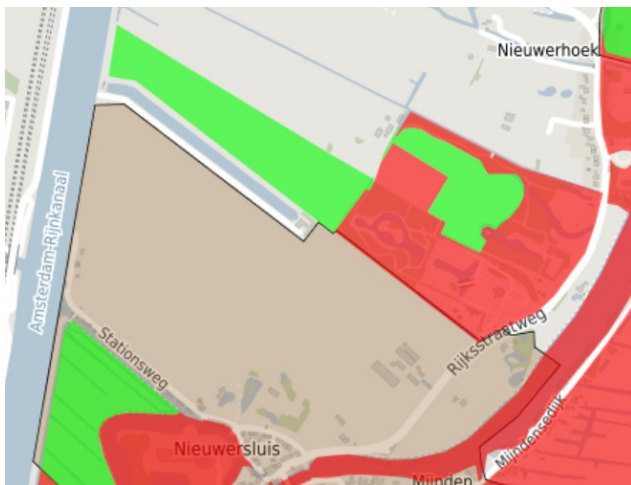


Buitenplaatsen en
Beschermd
dorpsgezicht
Nieuwersluis

Voorwaarden voor zonnevelden

Er liggen enige mogelijkheden voor zonnevelden.

- ♦ op de agrarische gebieden
- ♦ op biotopen die niet als buitenplaats in gebruik zijn: goed ingepaste kleinschalige zonne-energie (opwekking voor eigen gebruik of bedoeld als financieringsbron voor instandhouding of herinrichting van het terrein)
- ♦ hetzelfde geldt voor zonnevelden op het golfterrein
- ♦ gecombineerde ontwikkeling van natuur en zonnevelden in groene contour



Natuur en beschermd dorpsgezicht

U kunt klikken op de kaart hiernaast voor een uitvergroting van de kaart met daarop:

- ♦ beschermde Dorpsgezicht van Nieuwersluis (grijsbruin)
- ♦ groene contouren (groen)
- ♦ Natuurnetwerk Nederland (rood)

Heeft u hier een zonne-initiatief?

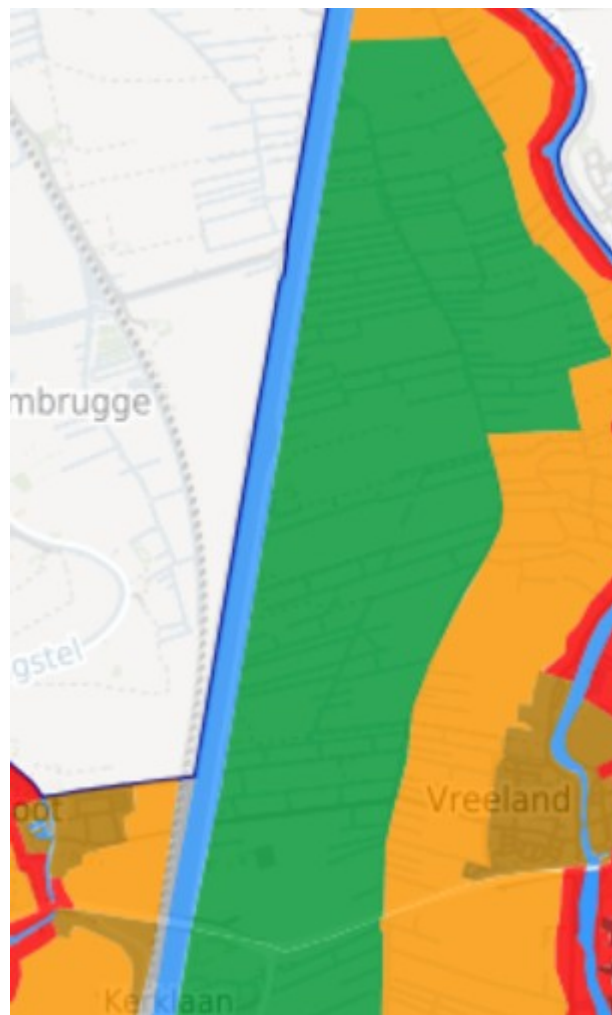
Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De grote kleur geeft aan dat er ruimte is voor zonnevelden.

Polder Garsten

Polder Garsten: geschikt

Deze polder is op veel punten geschikt voor zonnevelden.

Klik op de foto voor een uitvergroting.



Open landschap



agrarisch
landgebruik en
laag
inwonersaantal

Voorwaarden voor zonnevelden

De foto is puur illustratief. Inrichtingseisen worden op maat gesteld per initiatief.

Er liggen kansen in dit gebied. Voorwaarden kunnen zijn:

- zonnevelden volgen de kavels en andere landschapsstructuren
- installaties mogen maximaal 1,5 meter hoog zijn waar sprake is van een waardevol uitzicht
- de reguliere onderzoeken zijn nodig waaronder landschappelijke inpassing, archeologie, natuur
- eventuele afscherming wordt overlegd met direct omwonenden

Karakter Polder Garsten

Polder Garsten bestrijkt een gebied van 270 hectare. De bevolkingsdichtheid van de polder is zeer laag.

De Vechtplassencommissie beschrijft dit gebied als volgt:

In de Garsten-en Hoekerpolder liggen een aantal fruitbedrijven die nauwkeurig de bestaande verkavelingspatronen volgen. Op dezelfde wijze als de fruitbedrijven zouden ook een aantal percelen ingericht kunnen worden als zonneveld. Ook deze zouden het bestaande verkavelingspatroon nauwkeurig moeten volgen. Een goede afscherming met bosschages is uiterst belangrijk.



Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De groene kleur geeft aan dat er ruimte is voor zonnevelden.

Polders Binnen/Buitenweg

Polders Binnenweg en Buitenweg: voorlopig niet geschikt

Polder Binnenweg en Polder Buitenweg zijn voorlopig niet geschikt voor het plaatsen van zonnevelden. Alleen wanneer een zonneveld huidige bebouwing vervangt, zouden er mogelijkheden kunnen zijn.

Zorgvuldigheid is geboden omdat:

Polder Binnenweg:

- gelegen is naast Natuurnetwerk Nederland (NNN)
- een bijzondere grondwaterkwaliteit heeft
- ligt in de schootsvelden en inundatiegebied van Fort de Gagel

Polder Buitenweg:

- deels inundatiegebied NHW, enkele tankgaten
- open landschap tussen Utrecht en Maarssen = zichtas vanaf Slot Zuilen
- natuurwaarden (Natuurnetwerk Nederland nabij Vecht)
- ontwatering molenpolder (Nedereindsevaart)

Een toelichting hierop leest u hieronder.





open gebied
tussen Utrecht en
Maarssen



schootsvelden
inundatiegebied
NHW



nabij NNN en
bijzonder
grondwater

Kanttekeningen zonnevelden

Zonnevelden in schootsvelden worden opnieuw afgewogen vanwege de werelderfgoed nominatie **Nieuwe Hollandse Waterlinie**. De ligging van Polder Binnenweg aan noordelijke zijde van het Fort en de innundatievelden (Polder Buitenweg) zijn daarbij van belang. Openheid is één van de belangrijke kernkwaliteiten van dit gebied.

Stel dat er in overleg met de provincie een zonneveld mogelijk is in deze twee polders (bijvoorbeeld omdat het huidige, verstorend grondgebruik vervangt) dan zijn dergelijke voorwaarden denkbaar:

- maximale hoogte is 1 meter vanwege openheid
- meewerken aan recreatieve verbinding tussen Fort de Gagel en Maarsseveense passen
- meewerken aan ecologische verbinding
- geen verslechtering grondwaterkwaliteit
- verkaveling volgen (generieke voorwaarde)
- afscherming in samenspraak met omwonenden (generieke voorwaarde)



Karakter van Polder Binnenweg

De Vechtplassencommissie beschrijft deze polder als volgt:

Tussen de Westbroekse Binnenweg en de Gageldijk ligt een kleine polder met een onduidelijke structuur en verspreid liggende bebouwing. De polder is in gebruik als agrarisch gebied, in de polder ligt een perceel glastuinbouw. Aan de westkant sluit de polder aan bij het recreatiegebied van de Grote Maarsseveenseplas. Door de ligging is het relatief makkelijk om bosschages aan te leggen waardoor de polder Gagel en de Molenpolder voldoende beschermd worden.

Karakter van Polder Buitenweg

Polder Buitenweg wordt tegenwoordig doorsneden door de Zuilense Ring. Polder Buitenweg was de eerste opstrekende ontginning vanaf de Vecht die gevolgd werd door nog drie slagen. Het liep nog ten noorden van de Westbroekse Binnenweg door. De belangrijk deel van de polder viel onder landgoed Oud Zuilen.

In de polder staan twee watermolens. De kleine molen beheert het water in de polder zelf. De grote molen verzorgt de grote kwelafvoer dat van de achterliggende polders werd toegevoerd via de Nedereindsche Vaart. Het water is, vanwege de kwel van de Heuvelrug, uitzonderlijk schoon.

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De rode kleur geeft aan dat er zeer beperkt kansen zijn voor zonnevelden, met name gezien de status als NHW gebied.

Rond Kortrijk

Rondom Kortrijk: deels geschikt

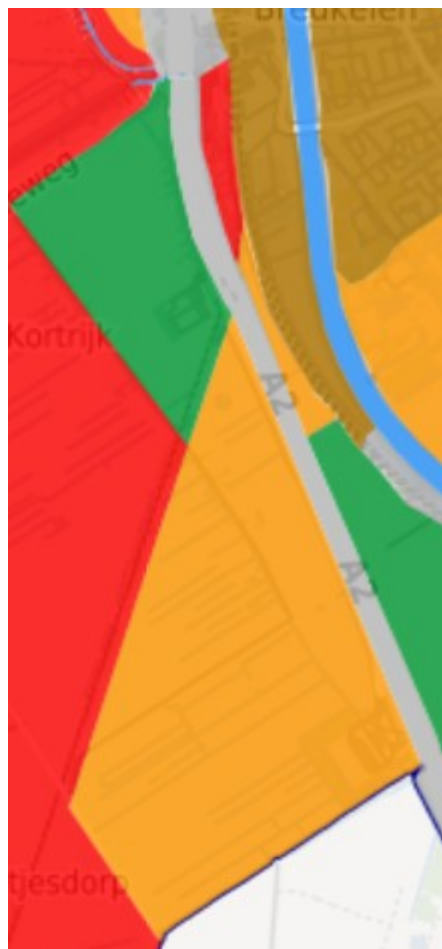
Tijdens gespreksavonden gaven deelnemers dit gebied aan als 'kansrijk' dus groen. De gemeente kiest voor een opdeling boven en onder Kortrijk. De beperking in het zuidelijke deel zit hem met name in:

- ecologische verbindingszone richting overzijde snelweg/kanaal
- het laatst overgebleven unieke doorzicht van de Utrechtse Heuvelrug in het oosten tot het lage westelijke veenweidegebied

Kansen worden met name gezien:

- langs het spoor Breukelen – Woerden
- nabij het trafostation Kortrijk
- langs de A2

Zie randvoorwaarden zonnevelden en karakter van het gebied hieronder.



open landschap



agrarisch
landgebruik



Weidevogels en
andere natuur

Randvoorwaarden zonnenvelden

Er liggen mogelijkheden voor zonnenvelden.

Voorwaarden kunnen zijn:

- beperkte hoogte van de installatie om het bovengenoemde unieke doorzicht te beschermen
- geen zonnepanelen nabij bovengenoemde ecologische verbindingszone
- onderzoek naar (mogelijkheden voor) weidevogels op het kavel en in een zone van 300 meter eromheen
- kansen voor strook langs spoorlijn Breukelen – Woerden



Karakter van dit gebied rond Kortrijk

[volgt]

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De oranje kleur geeft aan dat er beperkt ruimte is voor een zonnenveld/zonnenvelden als er aan voorwaarden voor landschappelijke inpassing wordt voldaan.

Maarssen – Breukelen

Tussen Maarssen en Breukelen: beperkt geschikt

Dit gebied is enerzijds zeer geschikt voor een zonneveld, anderzijds niet.

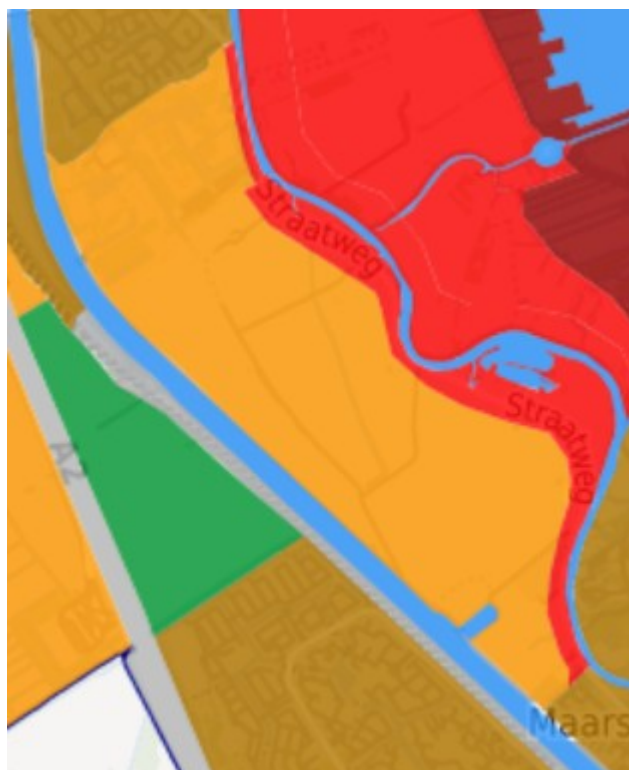
Wel geschikt want:

- de meeste gronden zijn grasland geen
- Natuurnetwerk Nederland brengt
- duurzame energie opwekking dichtbij de eindgebruikers

Niet geschikt want:

- de noordzijde is grondgebied van Nyenrode Business Universiteit en vol bomen
- de oostzijde van dit gebied bestaat uit diverse biotopen van (historische) buitenplaatsen, tuinen en parken (gelegen aan de westzijde van de Vecht)
- dit open gebied maakt deel uit van het laatst overgebleven unieke doorzicht van de Utrechtse Heuvelrug in het oosten tot het lage westelijke veenweidegebied
- hogere bebouwing kan de indruk geven dat Maarssen en Breukelen in elkaar overlopen

Een mogelijkheid ter overweging is een zeer laag zonneveld waardoor juist voor de komende periode de openheid gewaarborgd blijft tussen de dorpen én als schakel in de oost-westverbinding (zie ook het gebied '**Harde as Zuid**').





graslanden en
open doorzichten



biotopen
historische
buitenplaatsen



Voorwaarden zonnenvelden

Wanneer hier een zonnenveld wordt toegestaan, dan zijn de volgende voorwaarden denkbaar:

- zeer lage opstelling ter bescherming van het open gebied (bijvoorbeeld 1 meter hoogte)
- afstand tot en goede inpassing vanwege Vecht en langsliggende (biotopen historische) buitenplaatsen, tuinen en parken
- zuidelijk gerichte opstelling is, net als in andere landbouwgebieden, aan te raden om de mogelijkheid voor landbouw in de toekomst open te houden

Heeft u hier een zonne-initiatief?

De oranje kleur geeft aan dat er eventueel ruimte is voor een zonnenveld maar met beperkingen. Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**.

Vecht met buitenplaatsen

Vecht, buitenplaatsen & rivierdorpen: grotendeels niet geschikt

Er is aan beide zijden van de Vecht zeer beperkt ruimte voor zonnevelden. Er ligt een grote druk op dit gebied:

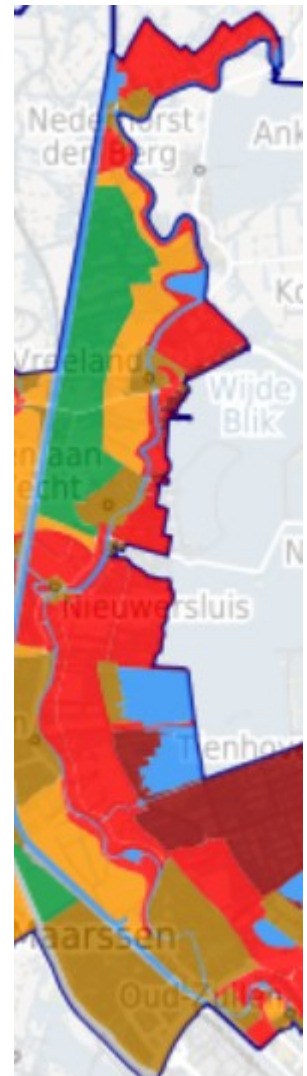
- veel recreatie vanuit stad en dorpen over en langs de Vecht cultuurhistorie ((historische)
- buitenplaatsen, tuinen en parken, beschermde dorpsgezichten landschap: doorzichten naar de achterliggende gebieden natuurwaarden

Mogelijkheden die er wél zijn:

- panelen voor groene stroom voor eigen gebruik
- (energieneutraal landgoed) klein zonneveld
- (bijvoorbeeld als financieringsbron voor instandhouding buitenplaats)
- voorkeur: niet zichtbaar vanaf de Vecht en andere belangrijke (recreatieve) verbindingen
- voorkeur: ingepast binnen coulissenlandschap
- minimaal op 100 meter afstand van NNN/Natura2000 gebied
- bij uitzondering plaatsing in NNN mogelijk
- voorrang geven voor opties op daken en dichtbij bebouwing

De Vechtstrook zelf heeft daarom een rode kleur terwijl evenwijdig (aan de 'achterzijde' van de buitenplaatsen) een oranje strook is ingetekend. Deze scheiding tussen rood is ter indicatie getekend, evenals de andere gebiedsgrenzen. Er kunnen geen rechten ontleend worden aan de kaarten in dit beleidskader.

Een toelichting op de kansrijkheid en randvoorwaarden voor zonnevelden leest u hieronder.





Buitenplaatsen



Recreatie



Natuur

Voorwaarden zonnevelden

In de rode strook direct langs de Vecht is eigenlijk geen ruimte voor een zonneveld, behalve wellicht

- grondgebonden panelen die alleen stroom voor eigen gebruik opwekken (dit noemen we in deze website geen 'zonneveld').

In de oranje strook ten oostzijde van de Vechtstrook is wellicht met zeer zorgvuldige inpassing ruimte voor enkele kleinschalige zonnevelden:

- als het zonneveld geen bestaand waardevol doorzicht wegneemt beperkte hoogte (richtsnoer 1 meter) tenzij de panelen naast hogere bebouwing/beplanting liggen voorkeur voor inpassing
- binnen coulissenlandschap
- overweeg het toevoegen van een recreatieve en/of educatieve functie samenspraak provincie en gemeente nodig vanwege cultuurhistorie in brede zin, UNESCO Wereld Erfgoed nominatie
- Nieuwe Hollandse Waterlinie, Natuurnetwerk Nederland en Natura2000, 'gave' landschappen



Karakter Vecht, landgoederen, buitenplaatsen, rivierdorpen

Parels van de Vecht

Van de 12 dorpskernen ligt driekwart langs de rivieren de Vecht, Aa en Angstel. Langs de Vecht zijn dit: Nigtevecht, Vreeland, Loenen aan de Vecht, Nieuwersluis, Breukelen, Maarssen-Dorp en Oud Zuilen. Elke kern is anders, vanwege de historische ontwikkeling en bijzonderheden in de ruimtelijke opbouw. Samen vormen de dorpen een afspiegeling van de eeuwenlange geschiedenis van de streek.

Buitenplaatsen

Dit gebied bestaat uit diverse buitenplaatsen en een zone eromheen. Deze worden 'biotopen' genoemd. Het totale gebied is van grote cultuurhistorische waarde en wordt veel gebruikt voor recreatie (met name wandelaars). De buitenplaatsen vormen een landschap opgebouwd uit particuliere tuinen en bestemd als woongebied voor een stedelijke doelgroep.

Door diverse oorzaken is er op de buitenplaatsen sprake van herbestemming en bebouwing. Er is veel vraag naar permanente bewoning wat samengaat met tal van andere functies (natuurontwikkeling, toerisme en recreatie, landbouw).

Lees meer onder '[cultuurhistorie](#)'.

Heeft u hier een zonne-initiatief?

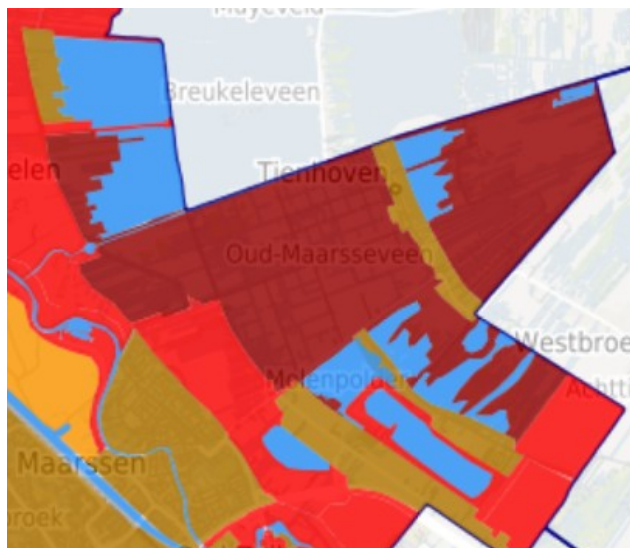
De rode en oranje kleuren geven aan dat er zeer beperkt ruimte is om zonnevelden in te passen. Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de [gemeente](#).

Veenweide Oost

Veenweide Oost: niet geschikt

Dit gebied bestaat uit o.a. uit de Bethunepolder, Tienhoven en Oud-Maarsseveen. Hier is weinig ruimte voor zonnevelden vanwege:

- natuur (deels Natura2000, deels 'overige waardevolle natuur')
- de zogenaamde 'waterparels'
- recreatie
- cultuurhistorie zichtbaar in het landschap: ontginning, vervening en droogmakerij
- Hollandse Waterlinie: Fort Maarseveen en Fort Tienhoven



Alleen aansluitend aan de bebouwde kom zijn er (beperkte) mogelijkheden voor zonnevelden.

Meer over randvoorwaarden voor zonnevelden en karakter van dit gebied leest u hieronder.



Natuur en
waterparels



Recreatie



Landgebruik:
agrarisch en
natuur

Randvoorwaarden zonnevelden

In dit gebied is in principe geen ruimte voor zonnevelden behalve enkele kleinschalige installaties nabij bebouwing of langs infrastructuur.

In Natura2000 gebied, inclusief het water, is een zonneveld niet toegestaan door de provincie. r



Karakter Veenweide Oost

Dit gebied bestaat uit een reeks laagveengebieden: plassen en droogmakerijen. Meren en plassen zijn ontstaan door turfwinning in de zestiende eeuw. Enkele plassen zijn verdiept door zandwinning, zoals de grote Maarsseveenseplas. De historie van ontginning, vervening en droogmakerijen bepaalt het hedendaagse landschap. Dit gebied is nu grotendeels een natuur- en recreatiegebied geworden.

Er is een rijke schakering van moeras(vegetatie)typen. In het noorden is er gesloten (bos)gebied, overlopend naar open landschap (grasland, trilveen en rietland) in het zuiden. Van west naar oost neemt de kwelinvloed (met name in petgaten en watergangen zichtbaar) toe.

[bron: Natuurontwikkeling in Oostelijke Vechtplassen provincie Utrecht, buro Ecogroen]

Natuurwaarden

De Oostelijke Vechtplassen is 1 van de belangrijkste laagveenmoerassen in Nederland. Het vormt een belangrijk broedgebied voor:

- vogelsoorten van rietmoerassen (o.a. roerdomp en purperreiger)
- vogelsoorten die veel waterriet en lange oeverlijnen vereisen (o.a. woudaap en grote karekiet)
- andere bijzondere moeras- en watervogels (o.a. porseleinhoen, zwarte stern en ijsvogel).

Samen met de Wieden en Weerribben behoren de Oostelijke Vechtplassen tot de belangrijkste laagveenmoerassen van ons land.

[bron: Natuurontwikkeling in Oostelijke Vechtplassen provincie Utrecht, buro Ecogroen]

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De rode kleur geeft aan dat er in principe geen ruimte is voor zonnevelden tenzij er een zeer bijzondere landschappelijke inpassing plaatsvindt. Wel is er ruimte voor kleinschaliger installaties tegen bebouwing/ infrastructuur aan. In Natura2000 (donkerrood op de kaart) staat de provincie geen zonnevelden toe.

Veenweide West

Veenweide-West: zeer beperkt geschikt bij het huidige landgebruik

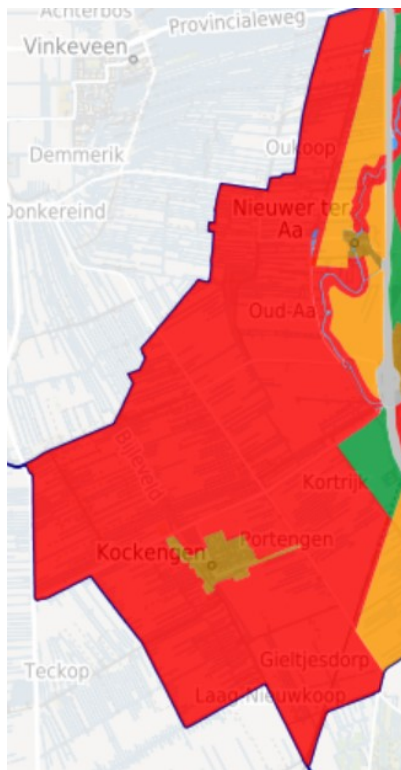
Bij het huidige landgebruik is er zeer beperkt ruimte voor zonnevelden vanwege

1. weidevogelkerngebied
2. weidevogelrandzone
3. agrarisch landgebruik
4. uniek en open landschap
5. fysieke beperkingen

ad 1. in weidevogel**kerngebied** kan in samenspraak met gemeente, provincie en SOVON een onderzoeks-zonneveld worden ingericht om de impact op deze soort in de praktijk uitgebreid te meten. Om meer kennis op te doen met elkaar. Kleinschalige coöperatieve zonnevelden nabij de woonkernen en op kavels achter de boerderijen in lintbebouwing of nabij andere (bedrijfsmatige)bebouwing kunnen worden overwogen, zoals benoemd door inwoners die deelnamen aan de gespreksavonden. Er zijn ook zorgen vanuit het gebied dat er teveel van dergelijke aanvragen kunnen komen.

ad 2. in weidevogel**randzone** kunnen (liefst lage) zonnevelden worden overwogen op kavels die ongeschikt zijn voor weidevogels, en op minimaal 300 meter afstand van geschikte leef/broedplaatsen, liefst bij bestaande bebouwing, waarbij in kerngebied een stuk gebied wordt verbeterd voor weidevogels (compensatie).

ad 3. Vanwege bodemdaling, CO2 uitstoot, verdroging en vernatting wordt er (onafhankelijk van zonneveldenbeleid)



gesproken over de toekomst van landbouw in het veenweidegebied. er wordt een Visie Vitaal Platteland opgesteld. Zonnevelden kunnen in de visievorming worden meegenomen als economische activiteit. ad 4. Dit gebied heeft een hoge cultuurhistorisch waarden met 'gave landschappen'.

ad 5. De veelal smalle kavels en natte zachte bodem kunnen fysiek een belemmering vormen. Een toelichting op de kansrijkheid en randvoorwaarden voor zonnevelden op korte termijn leest u hieronder.



open landschap



Weidevogels



Agrarisch
landgebruik



Cultuurhistorisch
veenlandschap



Voorwaarden voor zonnevelden

Foto is slechts illustratief. Per initiatief wordt opnieuw de beste inpassing bepaald.

Zonnepanelen zijn zeer beperkt mogelijk in dit gebied. Over de kansen voor zonnevelden:

- ♦ in de weidevogel**kerngebieden** zijn geen zonnevelden toegestaan, met als uitzondering:
 - een onderzoeks-zonneveld met uitgebreide praktijkmetingen naar de daadwerkelijke impact op weidevogels
 - een kleinschalig coöperatief zonneveld aansluitend op de bebouwde omgeving
- ♦ in de weidevogel**randzones** zijn zeer

beperkt zonnevelden toegestaan op minimaal 300 meter afstand van kavels die leef/broedgebied vormen voor weidevogels (of daarvoor zeer geschikt zijn). Er moet compensatie plaatsvinden voor weidevogels in het **kerngebied**. Initiatiefnemers overleggen hun voorstel in een vroeg stadium met de gemeente.

- ♦ recreatie: extra zorgvuldigheid nabij Bosdijk en NS wandelpad west van Kockengen
- ♦ niet in het 'gave' landschap west van de Wagendijk
- ♦ zeer beperkte hoogte (historische open landschap)
- ♦ natuurlijke kavelindeling volgen en afstand tot de sloten houden voor onderhoud minimaal aan 1 zijde, geen sloten dempen
- ♦ de sloten maken wellicht een hek/heg overbodig. eventuele visuele afscherming dient laag te zijn, afgestemd met omwonenden, met gebiedseigen beplanting,
- ♦ als specifieke kansen zijn genoemd: langs spoorlijn naar Woerden (smalle strook), nabij kleine bedrijventerreintjes

(zoals bij Portengen) en coöperatieve kleine zonnevelden tegen de dorpskernen aan

Karakter Westelijk Veenweidegebied

Dit open landschap met haar regelmatige copeverkaveling is sterk bepaald door haar historie. Na de veenwinning is het gebied, wat we nu een energielandschap zouden noemen, ingericht voor de landbouw met daarin Kockengen, Portengen en Kortrijk. Het gebied ten westen van Kockengen heeft het predicaat 'gaaf landschap'.

Ontwatering was nodig voor zowel veenwinning als landbouw. De bodem daalt door de ontwatering en CO2 komt daarbij vrij. Dit onomkeerbare proces is na vele eeuwen ontginning in een kritieke fase beland.

De bodemdaling en het geringe toekomstperspectief voor de landbouw maken voor de hand liggend om hier grote veranderingen door te voeren zoals vernatting en zonneakkers. Tegelijk heeft dit gebied voor Nederland grote cultuurhistorisch waarde, door de hele oude veenontginningen en de dorpscultuur die eeuwenlang stand heeft gehouden.



Weidevogels

De openheid maakt dit gebied tot een uniek

rust- en broedgebied voor weidevogels. Een groot deel van het gebied maakt deel uit van het weidevogelkerngebied en daaromheen de weidevogelrandzone.

Aangezien weidevogels een grote afstand houden tot zogenaamde 'opgaande elementen in het landschap', zijn zonnevelden nabij weidevogelgebieden niet wenselijk. De rand van een eventueel zonneveld dient minimaal 300 meter van de weidevogelgebieden af te liggen. Van belang is ook het soort opstelling en de reflectie, omdat dit vreemde element in het landschap verstorend werkt.

De gemeente kijkt, samen met natuurorganisaties en de provincie, zeer kritisch naar initiatieven in het Westelijk Veenweidegebied ter bescherming van weidevogels. Bij de provincie en onderzoeksinstituten

SOVON zijn gegevens aanwezig van waar weidevogels regelmatig broeden, waar afspraken zijn voor weidevogelvriendelijk beheer, en welke kavels geschikt lijken voor weidevogels.



Ook zijn er locaties af te leiden waar verbeteringen voor weidevogels mogelijk zijn, bijvoorbeeld door het wegnemen van bestaande verhogingen in het landschap.

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De rode kleur geeft aan dat er weinig geschikte locaties voor zonnevelden zijn in dit gebied.

Waterlinie

Hollandse Waterlinie: vrijwel niet geschikt

Gebieden rond forten van de Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn niet of zeer beperkt geschikt voor zonnevelden vanwege het unieke karakter van de diverse forten, de schootslijnen en inundatievelden als deel van de Hollandse Waterlinie.

Er is zeer beperkt een mogelijkheid voor zonnepanelen. Als er een zonneveld mogelijk is dan zal de opstelling de beleefbaarheid van deze cultuurhistorische locaties moeten versterken.

Voor wat betreft de Nieuwe Hollandse Waterlinie is er voor ieder zonneveld in een schootsveld (kringen van 300, 600 en 1000 meter) en inundatieveld een nauwe afstemming nodig met de provincie en de gemeente vanwege de wereld erfgoed nominatie bij Unesco.

Een toelichting hierop leest u hieronder en op de pagina '**cultuurhistorie**'.



Waterlinie



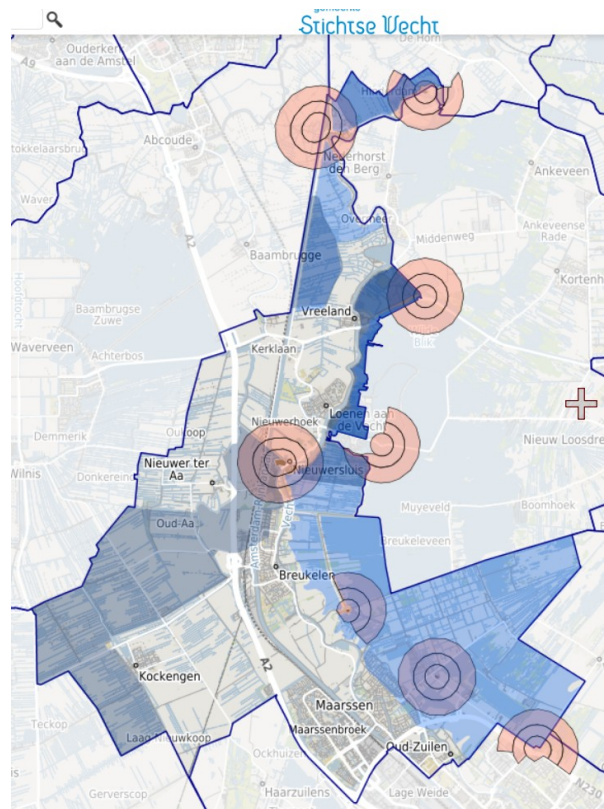
Recreatie



Deels open
landschap

Voorlopig standpunt zonnevelden in relatie tot de Hollandse Waterlinie

- Zonnevelden zijn wenselijk om de klimaatdoelen te behalven
- Zonnevelden zijn niet wenselijk binnen de schootsvelden en inundatievelden rondom de forten van de Hollandse Waterlinie. Ook de hoofdverdedigingslinie is van belang
-



Gezien de wens om de gehele Nieuwe Hollandse Waterlinie als werelderfgoed gemarkeerd te krijgen, is een uitgebreid afstemmingstraject nodig tussen de initiatiefnemer van het zonneveld, de gemeente en de provincie.

- Op de kaart behoren de lichtblauwe inundatiegebieden bij de Nieuwe linie.
- Diverse inundatiegebieden liggen in Natura2000, overige NNN of weidevogelkerngebied, waar zonnevelden om die reden al niet wenselijk zijn.
- U kunt de kringen, inundatievelden en hoofdverdedigingslinie nader bestuderen door te klikken in de legenda **op de kansenkaart**.



- Plaatsing van een serie panelen kan worden overwogen (door provincie, gemeente en initiatiefnemer) in directe relatie tot een fort. Denk aan:
 - het tonen van de schootsvelden waarbij panelen als kunstobject worden vormgegeven
 - kleine opstelling die energie voor eigen gebruik opwekt (klimaatneutraal fort)
 - oplaadplek elektrische fietsen
- In alle gevallen mogen grondgebonden panelen niet hoger dan 1 meter worden geplaatst tenzij ze gekoppeld zijn aan hogere beplanting of bebouwing

Karakter van de Hollandse Waterlinie - verleden

De Oude Hollandse Waterlinie (OHW) en Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) zijn wereldwijd bekend als typisch Hollandse verdedigingswerken, gebaseerd op de beheersing van het water. De linies vormen een strategisch landschap met een ingenieus watersysteem van dijken, kanalen, sloten, sluizen etc. om grote stukken land onder water te kunnen zetten en daarmee ontoegankelijk te maken voor de vijand. Op accessen (doorgangen) en nabij strategische punten werd de linie versterkt met forten en andere militaire werken.

De foto's hieronder tonen (v.l.n.r.) de forten bij Tienhoven en Nieuwersluis en het Werk bij Maarsseveen.

Karakter Hollandse Waterlinie - heden

De linie is erfgoed geworden en getransformeerd tot recreatiegebied met allerlei voorzieningen. Door de landschappelijke samenhang lenen de waterlinies zich uitstekend voor fiets-, wandel- en vaarroutes. De forten zijn herbestemd tot vergaderlocatie, stilteplek, kunstencentrum, bierbrouwerij of plek om te overnachten. De forten Tienhoven en Hinderdam zijn natuurgebieden waar, net als in de vele nog overgebleven groepsschuilplaatsen, zeldzame fauna huist.

Heeft u hier een zonne-initiatief?

Meld uw initiatief zo snel mogelijk bij de **gemeente**. De rode kleur in dit gebied geeft aan dat er zeer beperkt ruimte is, en dan alleen voor zeer kleinschalige zonne-installaties passend bij deze cultuurhistorische monumenten.

Omwonenden

Bewoners van het buitengebied

Sommige bewoners en bedrijven in het buitengebied zien dit beleidskader als uitnodiging voor zichzelf. Om te bezien of er een zonnenveld op eigen terrein of in de buurt te realiseren is. Anderen zullen zich zorgen maken. Meestal gaat dit om het landschap, het uitzicht vanaf het eigen huis, vanaf de weg of een veelgebruikte wandelroute. Met zonnepanelen ziet het er anders uit dan voorheen.

Participatie is verplicht

Als een initiatiefnemer zich meldt bij de gemeente, dan wordt er eerst over de kansrijkheid gesproken. Pas daarna zal de gemeente het initiatief naar buiten brengen.

De gemeente vindt het belangrijk dat omwonenden betrokken zijn bij zonnenvelden. De initiatiefnemer moet een participatieplan opstellen aan het begin van het proces. Dit moet beschrijven welke mogelijkheden omwonenden en bedrijven hebben om te participeren in de ontwikkeling (proces participatie) en opbrengst (financiële participatie) van het zonnenveld. De initiatiefnemer moet laten zien op welke wijze hij toewerkt naar het gemeentelijke doel van 50% lokaal eigendom.

Als u dichtbij het initiatief woont of uw bedrijf heeft, wordt u uitgenodigd om deel te nemen aan de 'projecttafel' of andere vorm van inwonersoverleg (**proces participatie**).

Voor andere inwoners en bedrijven in Stichtse Vecht: u moet de mogelijkheid krijgen om deel te nemen aan een project als mede-investeerder. Er zijn daarbij allerlei mogelijkheden waarbij daadwerkelijk sprake is van lokaal eigendom (**financiële participatie**), inclusief de zeggenschap die daar bij hoort.

Proces participatie

Verplichte procesparticipatie

Omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties met een belang in het gebied moeten gedurende het voorbereidingsproces en vroegtijdig betrokken worden. Doel is dat de lasten van het zonnenveld voor de directe omgeving worden geminimaliseerd en dat er ook in positieve zin veranderingen in het gebied plaatsvinden. Voorbeelden zijn: herstel van landschapselementen, ruimte voor natuur en lokale recreatiemogelijkheden. Ook kunnen er in het nabijgelegen dorp verbeterkansen liggen. Dergelijke keuzes worden gemaakt in overleg met de directe omgeving én de gemeente.

Mogelijke vorm: projecttafel omwonenden

Wanneer een zonnenveld in voorbereiding is, en de locatie kansrijk lijkt, is de initiatiefnemer verplicht partijen bijeen te roepen. Dit kan een projecttafel worden genoemd. Uitgenodigd worden sowieso de direct omwonenden die zicht hebben op het zonnenveld. Ook wordt er verplicht een ruimere kring met omwonenden en nabije bedrijven uitgenodigd, in overleg met de gemeente. Verder wordt de initiatiefnemer aangeraden om (maatschappelijke) organisaties te betrekken, zoals benoemd op de pagina '**overige stakeholders**'. De projecttafel kan in verschillende fases van voorbereiding van het zonnenveld bijeen komen om de gewenste resultaten te bereiken.

Gesprek aan projecttafel

Agenda van de sessies van de projecttafel

- initiatiefnemer geeft toelichting: waarom een zonnenveld en waar
- inwoners en belanghebbenden stellen vragen en doen voorstellen bijvoorbeeld over de inpassing
- er is ruimte wensen én bezwaren
- samen zoeken naar win-win

Resultaat

- initiatiefnemer en gemeente leren de zorgen kennen en de kansen
- ♦

ideeën voor landschappelijke inpassing

- ideeën/ andere wensen die omwonenden hebben om het zonneveld en het omliggende gebied, eventueel nabije dorpskern een 'plus' te geven
- rol van een gebiedsfonds hierbij (meer hieronder)

Meer over procesparticipatie

Procesparticipatie vindt plaats op het moment dat er een concreet initiatief voorligt. De gemeente heeft nog niet besloten over het plan en is in gesprek met de initiatiefnemer. De initiatiefnemer is in gesprek met de omwonenden, nabije bedrijven en andere belanghebbenden. Er zijn nog diverse keuzes om het zonneveld in te passen of om de aanvraag af te wijzen.

Soms is er sprake van direct omwonenden die zicht hebben op het beoogde zonneveld. Bedrijven kunnen aangrenzend zijn. De initiatiefnemer is wettelijk verplicht hen te betrekken zodra er een aanvraag is ingediend. Wat verwachten initiatiefnemers en 'buren' van elkaar. Hoe zou de installatie er uit gaan zien en zo goed mogelijk worden ingepast. Willen de buren liever het zonneveld afschermen? Is er impact op de bedrijfsvoering van naburige bedrijven te voorzien?

De gemeente is van mening dat ook anderen betrokken moeten worden zoals een ruimere kring aan inwoners en bedrijven, maar ook andere belanghebbende partijen (bovengenoemde 'stakeholders'). Ook zij dienen een uitnodiging te ontvangen voor de projecttafel.

Gebiedsfonds voor een plus voor de omgeving

Procesparticipatie gaat niet alleen over inspraak in de inpassing van de panelen in het landschap. Een doel is dat de omgeving mee profiteert van de opbrengsten van het zonneveld. Belanghebbenden kunnen hun wensen uitspreken voor activiteiten die de initiatiefnemer kan uitvoeren. Deze activiteiten komen ten goede aan de omgeving en worden ook zo mogelijk samen georganiseerd. Bijvoorbeeld op het gebied van recreatie, natuur of educatie.

Een bepaald percentage van de winst kan in een gebiedsfonds worden geplaatst. De omgeving van het zonneveld besluit met elkaar voor welke verbetering van de woon/leefomgeving het geld wordt ingezet.

Deze optie van een gebiedsfonds is geen vorm van 'lokaal eigendom', het staat daarom los van de invulling van '**financiële participatie**' door de initiatiefnemer.

Extra aandacht voor zonnevelden op en nabij agrarische gronden

Verplicht is **overleg met andere agrariërs** om de minst waardevolle grond voor zonnevelden te benutten en om de mogelijkheden voor andere agrariërs voor de overstap naar duurzame landbouw in de toekomst zo min mogelijk te verstoren. Ook moet de initiatiefnemer laten zien welke afspraken hij heeft gemaakt met nabije (agrarische) bedrijven ter bescherming van hun bedrijfsvoering. Lokale ondernemers krijgen de mogelijkheid om bij te dragen aan aanleg, beheer en onderhoud van het zonneveld en het bijbehorende groen.

Financiële participatie

Verplichting: inwoners en bedrijven de kans geven mee te investeren (lokaal eigendom)

De gemeente verplicht initiatiefnemers om ook op financieel vlak lokale participatie te organiseren. Sterker nog, de gemeente streeft 50% lokaal eigendom na zoals benoemd staat in het landelijke Klimaatakkoord.

Initiatiefnemers moeten bewoners en bedrijven in het gebied (of zelfs de gehele gemeente) de kans geven om mee te investeren in, én mee te verdienen aan het project. Door de lasten en de lusten te verdelen, wordt de lokale betrokkenheid bij het zonnenveld vergroot. Oftewel: er is ruimte voor óók een positief gevoel naast het onmiskenbare feit dat het zonnenveld een verandering betekent voor het landschap.

Agenda van de projecttafel

De initiatiefnemer moet bespreken met lokale partijen en omwonenden op welke manier minimaal 50% lokaal eigendom én zeggenschap haalbaar is.

Denk voor financiële participatie aan mogelijkheden zoals:

- lokale energie coöperatie (grondeigenaar/exploitant en omgeving zijn samen eigenaar)
- aandelen/obligaties uitgeven aan omwonenden en inwoners van de gemeente
- aandelen/obligaties uitgeven aan derden buiten de gemeente
- postcoderoos

Deze worden hieronder toegelicht.

NB! De mogelijkheid van een gebiedsfonds wordt gezien als een deel van **procesparticipatie** aangezien dit ten goede komt aan de directe omgeving van het zonnenveld. Een deel van de winst komt dan beschikbaar om bijvoorbeeld de dorpskern of buitengebied te investeren.

Een collectief zonneveld

Bij voorkeur legt de grondeigenaar of exploitant een zonneveld aan samen met geïnteresseerde omwonenden. Vaak wordt daarbij wel de expertise van een projectontwikkelaar of adviseur betrokken.

U kunt een nieuwe energiecoöperatie starten specifiek voor dit zonneveld. Ook kunt u afspraken maken met een bestaande energiecoöperatie. De startinvestering kan een combinatie zijn van eigen vermogen, een lening van bijvoorbeeld een bank, van crowd funding, etc.

De coöperatie kan haar investering terugverdienen door, naast het verkopen van de groene stroom, gebruik te maken van:

- Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE-Plus)
- Regeling Verlaagd Tarief ('Postcoderoos') – NB! De regelgeving voor de Postcoderoos gaat veranderen.

Gebruik maken van crowd funding

Voorbeeld vanuit Friesland:

- lokaal energiebedrijf Fûns Skjinne Fryske Enerzjy (FSFE) investeert in het zonneveld
- daarnaast investeren bewoners en bedrijven uit de omgeving
- een optie is om ook mensen van buiten de regio toe te staan om mee te investeren via een landelijk investeringsplatform
- een voorbeeld is het crowdfundingplatform ZonnepanelenDelen (deze staat onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten)
- als u investeert in zonnepanelen via crowdfunding dan staat dit helemaal los van uw eigen huis of bedrijf en uw eigen energieverbruik. U kunt ook nog zonnepanelen op uw eigen dak leggen of op een collectief dak

Deze belastingmaatregel is bedoeld voor particuliere huishoudens en bedrijven die zelf in de nabije woonomgeving duurzame energie willen opwekken. De Postcoderoos zorgt voor een belastingkorting op je energierekening. Als er een duurzame energie-initiatief is in een postcode mogen de aangrenzende postcodes hier aan meedoen.

Combi van Postcoderoos en reguliere investering (Nieuwegein)

Een voorbeeld van binnen de regio: E-Lekstroom is een energie coöperatie die energieprojecten wil starten in Nieuwegein, Vianen en IJsselstein. Zij openden op 7 maart 2018 het eerste en grootste zonnepark in Midden-Nederland: Solarpark Galecop.

- 1200 panelen worden aangeboden aan bewoners en kleine bedrijven in de omgeving
- via de Postcoderoos (**project website**)
- 300.000 kWh groene stroom
- deze panelen zijn eind 2018 geplaatst

In de eerste ronde is geplaatst met reguliere financiering:

- 5 hectare
- 8.000 zonnepanelen
- circa 2 miljoen kWh
- groene stroom voor ongeveer 550 huishoudens
- **filmpje vanuit de lucht, tijdens de aanleg**



Gebiedsfonds

Een gebiedsfonds komt ten goede aan de directe omgeving en zien wij daarom als een vorm van **procesparticipatie**. Dit geeft geen invulling aan financiële participatie voor alle inwoners en bedrijven in de gemeente.

Ludieke vormen van financiering

Zonnevelden vanuit het initiatief van bewoners en bedrijven van Stichtse Vecht, zouden ook op een ludieke manier gefinancierd kunnen worden. Een voorbeeld is een actie bij de avondvierdaagse in Nijmegen. Aan bezoekers gevraagd om 'een biertje' te doneren. Met het opgehaalde geld worden diverse stallen in de omgeving van zonnepanelen voorzien. Met de groene stroom die wordt opgewekt, worden de Vierdaagsefeesten de komende jaren energieneutraal.



Formele inspraakprocedure

Formele inspraak

De mogelijkheden van inspraak op dit beleidskader verschillen van de inspraak op een individueel zonneveld. Hier leest u wat de mogelijkheden zijn.

Is er inspraak mogelijk op dit beleidskader Zonnevelden?

Dit beleidskader heeft geen formele juridische status. Het biedt wel inzicht in hoe de gemeente denkt over ruimte voor zonnevelden. De gemeenteraad heeft dit kader vastgesteld op 15 december 2020. Daarbij was ruimte voor insprekers.

Inwoners en bedrijven in Stichtse Vecht hebben in 2019 de mogelijkheid gehad om deel te nemen aan één van de drie gespreksavonden. Eind 2020 en begin 2021 worden er diverse vormen van participatie georganiseerd in voorbereiding op de Omgevingsvisie, waar ook zonnevelden op de agenda staan.

Na vaststelling door de gemeenteraad blijft het beleidskader een dynamisch document dat steeds wordt aangevuld met relevante informatie.

U bent altijd welkom om **contact** op te nemen met de gemeente.

Is er formele inspraak mogelijk op een initiatief voor een zonneveld?

Ja. Initiatieven voor zonnevelden doorlopen de gebruikelijk aanvraagprocedure voor een Omgevingsvergunning. Vaak is er een aanpassing nodig op het bestaande bestemmingsplan. Deze stappen worden gevolgd:

1. De initiatiefnemer dient een principeverzoek in. De gemeente buigt zich over de plannen en reageert naar de initiatiefnemer. Deze fase is niet openbaar.
2. Als daarna de initiatiefnemer een vergunningaanvraag indient, dan wordt deze formeel bekend gemaakt. Bekendmaking is via de reguliere kanalen én op deze website (op de pagina over het betreffende **gebied**).
3. U kunt inspreken via de formele route. Direct omwonenden met zicht op de beoogde locatie worden direct en actief betrokken door initiatiefnemer. Dit gebeurt in samenspraak met de gemeentelijke gebiedscoördinator.
4. Het aanvraagproces voor de initiatiefnemer vindt u **hier**.

